ALTINCI YIL SAYI 59 KASIM 1992 12.500 TL (KDV'li)

Türkiye Emperyalizmi Talim Ediyo

TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK-PRATİK SOSYALİST DERGİ

Yeni Bir Lenin İçin - II
Yalçın Küçük

Özgür Üniversite Bereketli Topraklara Düştü

Söyleşi: Öğretmek Onurdur Öğrenmek Sevinç
Yalçın Küçük

Bu Sayımız

58. sayıda toplatıldık. Toplatma gerekcesi üç ayrı yazıya dayanıyor.

Cumhurbaşkanının, genelkurmayın ve devlet basınının, PKK kitleye sindi, kök saldı, büyüdü demeleri "1992 PKK yılı oldu" başlıklı yazıda "silahlı örgüt PKK'nin" propagandası yapıldığı gerekçesi gösterilip toplatılmasına engel değil. Buna yargıda seçiçilik denmeli. Bize haksızlık yapılıyor kaygısında falan değiliz. Sosyalizmi istiyoruz, yeniyi istiyoruz, geliştiğini görüyoruz ve kendimizi içinde görüyoruz. Bizim hissettiklerimiz, gördüklerimiz bir yana, bunları yönetenler de görüyor ve asıl bu nedenle toplatılıyoruz. Rahatsızlıklarının kaynağında "haklılık" payı var. İ.Kılıç'ın "Festival Notları" yazısında ise PKK örgütü bildiri ve açıklamalarını yayınlama gerekçesi ise uydurmadır. Yeni olmadığı için şaşırmıyoruz. Dergi okunmadan dava açıldığını biliyoruz. "Şırnak:Bir Kentin Otopsisi" başlıklı yazıda vatandaşı mücadeleye katılma çağrısında bulunmak nedenleriyle toplatılmayı hak etmişiz.

Dergimiz hazırlandıktan sonra iki seçim sonuçlandı. RP'nin yerel seçimlerde, birinci parti olarak çıkışı bir değişim ifadesi olarak algılanabilir. Halkta sistem dışına çıkma kabaca aşırılıklar olarak tanımlanır ve iki zıt kutup aynı anda dillendirilip bir yerde tartışılırlar. ANAP, DYP, SHP ve diğer düzen partileri artık' seçim' dışıdırlar. 'Seçim' sistem dışına doğru yönelmiştir. Yönelişten tam bir red beklenemez. Burada önemli olan düzenin sürdürücüleri olan partilere rağbet kalmayışıdır.

ABD başkanlık seçimi, Clinton'un, Demokrat Parti'den olması açısından, bir değişimi gösteriyor.Bu politika ve ekonomide yaratılması istenilen değişikliklerden çok Bush'un yapamadıklarından, başaramadıklarından kaynaklanan bir seçim olduğu görülüyor. ABD siyasetinin Clinton'la değişip değişmeyeceğine gelince ABD için artık tek siyaset vardır: Tam egemenlik. Egemenlik kimi zaman dar bir alana sıkıştırmak, kimi zaman da aşındırarak genişletmek -tutunacak alan bırakmadan genişletme- olarak hayata geçiyor. Devrimciler için tercih ya da alternatif yoktur. İyi olan kendi açtıkları alandır. Devrimci olanın dışında ilerleme ya da yeni yoktur.

Elinizdeki sayımız epeyce renkli oldu. Güncel olan yazılarımız nedeniyle, geçen sayıda ilklerini yayınladığımız, "1848 Öncesi Marx II" ve Kenan Karakaş'ın "Avrupa ve Türkiye Siyasi Ölüler Mezarlığı II" yazılarını bu sayıda yayınlayamıyoruz. Ayrıca Selim Ferhad'ın "Perinçek Hatt-ı Hümayun'u mu Müdafaa Ediyor?" başlıklı yazıyı postadaki gecikmeler nedeniyle yayınlayamıyoruz.

Kadir Güven

AKIŞ&DÖNEM
YAYINCILIK
İstanbul Temsilci: Levent Arslan
Ankara Temsilci: Bülent Şirin
İzmir Temsilci: Reha Orhan
Dizgi-Teknik: S. Cemal Yazıcıoğlu

TOPLUMSAL KURTULUŞ
aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Altıncı Yıl, Sayı: 59
KASIM 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Oğuz Nurcugil
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven
Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4
Beyazıt / İstanbul
Telefon: 528 43 72
Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/9 Ankara
Telefon: 425 93 78
Avrupa Temsilci: İ. Kılıç
Poste Restante Paris Bonne Nouvelle
75010 Paris, France
Almanya Temsilci: Nurettin Kurtuluş
Solling Str. 15 3000 Hanover 21 (W) Almanya
İsviçre Temsilci: H. Yılmaz
Albert Str. 7 8005 2 H Schweiz
Fransa Temsilci: Zeynel Aslan
4, Rue du L'ecluse 68092 Mulhause France
Viyana Temsilci: Nurettin Civandağ
Ob. Donau str. 4/5A 1020 Wien-Avusturya
Yurtiçi Abone ve Bayii Hesap No: 378 760
Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL
Yurtdışı: Yıllık 80 DM
Yurtdışı aylık: Almanya: 7 DM
İsviçre: 7 SF
Fransa: 20 FF
Yurtdışı Abone Hesap No (DEM): 3112141
Ş. Ömeroğlu
İş Bankası Cağaloğlu - İstanbul
Basıldığı Yer: Rebel Ofset

İÇİNDEKİLER

3- Yorumlarıyla Olaylar:
Kış Başında Türkiye
*Türkiye, Emperyalizmi Talim Ediyor
*Ordu İmajı Tazeleniyor
*Demirel - Özal Kayıkcı Döğüşü
*İç Politika : Pislik
*Ve Türkiye Cephesinde
*Özgür Üniversite
Ya da Hür Dar-Ül Fünun
Hayat Bu İşte Aziz Nesin Başka Birşey Değil

12 - Üçüncü Yılında Yeni Ülke
14 - Basın Açıklaması
15 - Gözümüz Ankara'nın Üstünde
17 - Bir Yeni Lenin İçin - II
Yalçın Küçük
19 - Sıradan Türk İnsanının
Kürt Gerçeğine Bakışı
Nuray Bayındır
21 - Mülkiyetçiler Birliği
Hasan Yılmaz
25 - Öğretmek Onurdur Öğrenmek Sevinç
Yalçın Küçük
28 - Çalışana Notlar
Durmuş Tiryaki
31 - Birleştirilen Almanya İki Yaşında
Nurettin Kurtuluş
33 - Emperyalizm Tartışmaları ve
Devletci Solculuk
Egemen Birkan
38 - Bir Alman Aydını : Peter Brückner
D . Mehmet Şekeroğlu
40 - Murat Belgenin İkinci Cuhuriyetciliği
Zeynel Odabaş
42 - Eleştiri Ahlakı
S . İ . Çağrı
44 - Osmanlı Ermeni İlişkileri Kürt Ermeni
İlişkileri ve Hamidiye Alaylarından
Koruculuğa Değişmeyen Zihniyet
Müslüm Yücel
47 - Birey Örgüt Diyalektiği
Selim Doğan

KIŞ BAŞINDA TÜRKİYE

I
TÜRKİYE, EMPERYALİZMİ TALİM EDİYOR

* Kuzey Irak'ta Türk silahlı Kuvvetleri'nin başlatıp sürdürdüğü savaş, Türkiye için tam bir emperyalizmi öğrenme savaşıdır.

* Bab-ı Ali, bu emperyalizm talimini "Büyük Taarruz" olarak adlandırarak Mustafa Kemal'i zerre kadar takmadığını da göstermiş oluyor.

* Emperyalizmi başarır mı; zordur. Ancak çok teşne olduğu açıktır. Kimse, bu savaş için bir Meclis kararı istemeye bile cesaret edemiyor.

Artık tarifi gevşek "sıcak takip" nitelemesi aşılmıştır.

Kimse kimseyi takip etmiyor.

Büyük bir birlik Kuzey Irak'a indirilmiştir.

Artık utanmazlığı bırakmış basın, bunu, "Büyük Taarruz" olarak niteliyor. Ortada sıcak ya da soğuk bir taarruz bulunmuyor ve bir taarruz var. Bir savaş durumu var.

Eylülist generallerin yaptığı anayasada bile böyle bir durum için TBMM kararı gerekiyor.

Net bir Anayasa ihlali söz konusudur.

Her rejim değişiminde yapanların ve karar verenlerin sorumlu olması gerekiyor. Ancak toplum hukukçular, her türlü değer normlarını yitirmişe benziyor. Kimse ağzını açmıyor. Kanıksamışlar. Bu durum, artık Türkiye'nin her türlü rejime razı olabileceğinin kanıtıdır.

EMPERYALİST TALİM

Türk burjuvazisini ve Türk yönetenlerini, Türk paşalarını, politik manevraları açısından küçümsememek gerektiği, Toplumsal Kurtuluş'un tekrarlarından birisidir. Her şeye hakim görünen kurmay subayların zamanlaması tamdır. Talabani-Barzani kuvvetleri vaadlerini yerine getiremiyorlar: PKK kuvvetlerine önemli bir zarar veremiyorlar. Saddam muhalifleri bir toplantı yapacaklar; tam toplantı günü, Türk Silahlı Kuvvetleri birlikleri Güney Kürdistan'a giriyor ve İstanbul basını bir cümbüş sergiliyor.

Zamanlama tamdır; Amerika'da Bush'un kaybetme ihtimali büyümüştür. Sovyet sosyalizminin çöküşü sırasında başkan olan Bush'un kaybı ihtimalini çözümlemek gerekir; Bush, Amerikan seçmenine Bağdat savaşını anlatamamıştır. Anlatması kolay değildir. Bu kadar masraftan sonra Saddam Bağdat'tadır ve dirilmesi ihtimali vardır. Bu durumda Bush'un ne yaptığını Amerikan seçmeninin anlaması mümkün değildir.

İşte hem Saddam muhaliflerinin Kasım ayından hemen önce bir araya gelme haberleri ve hem de Türk kuvvetlerinin Irak'a girişi, bir yanıyla da, Bush'un şansını artırmayı amaçlıyor. Amerikan seçmeninde Saddam'ın düşeceği izlenimi yaratılırsa Bush seçimi kazanabilir.

EMPERYALİZM İÇİNDE EMPERYALİST TÜRKİYE

Türkiye'nin Kuzey Irak'da emperyalizm talim etmesi Amerikan emperyalizminin şansını artırmayı da hedef almış oluyor. Sadece bu durumda, hem Talabani-Barzani kuvvetlerinin ve hem de Türkiye'nin PKK partizanlarına saldırısının, aynı zamanda, Amerika'nın saldırısı olduğunu gösteriyor.

Saldırı, uzun dönemde Türkiye'nin emperyalist savaşları öğrenmesinden başka bir sonuç sağlamayacaktır. Teorik açıdan olmasa bile pratik açıdan Türk silahlı kuvvetlerinin Kürdistan'da yaptıkları savaşı emperyalist bir savaş olarak düşün-

Hürriyet

23 Ekim 1982 Cuma

SANSINIZI KULLANIN

BÜYÜK TAARRUZ

Türk Silahlı Kuvvetleri, Kuzey Irak'taki üç PKK kampına karşı son darbe harekâtını, dün sabah saat 05.00'te verilen "ileri" emri ile başlattı...

Ayaz: Temizlik bitene kadar Irak'tayız

ANKARA- Savunma Bakanı Nevzat Ayaz, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin "tam güvenlik sağlanana kadar" Kuzey Irak'ta kalacağını söyledi.

Ayaz, SABAH'ın operasyonun ne zaman biteceği sorusuna "Bu işin zamanı yok. PKK'lılar temizlenene, bize zarar veren unsurların zararsız hale getirilmesine kadar sürecek. Bunu sağlamak için ne gerekiyorsa yapılacak" şek-

sabah gazetesi

lar yakaladık, esasında Iranlı. Saddam PKK'ya yardım ediyor) diyorlar.

SABAH: Bu operasyonda beklentiniz nedir?

- Güvenliğin sağlanması: bu gerçekleşene kadar sürecek. Zamanı söylemek güç. Orada gerektiği kadar kalınacak. Asker her koşulda savaşır. Ordular, yazın mücadele etsin diye teşkil edilmemiştir.

Amerika'dan destek

meleri mümkün olmayabilir; ancak Güney Kürdistan'daki savaşan kuvvetler net bir emperyalist bilinç içinde olacaklardır.

KALACAKLAR

İsmet Sezgin ve Erdal İnönü'nün Türk kuvvetlerinin Kuzey Irak'ta kalmayacakları yolundaki açıklamaları, net bir biçimde, kalacaklarını anlatmaktadır. Çünkü her ikisi de sınırın güvenliği sağlandıktan sonra kuvvetlerin geri dönecegini söylüyorlar. Sınırın güvenliğini sağlamak ise PKK'nın ortadan kaldırılmasıyla mümkündür. Bunun elde edilebilir olup olmadığının tartışması bir yana, en azından yıllar alacağı kesindir.

UZUN SAVAŞ BAŞLIYOR

Türkiye kuvvetleri ancak Kürt Sorunu'nun çözülmesiyle sona erebilecek bir hareketi başlattılar.

PKK, kendi toplumu önünde, son derece avantajlı bir durum elde etmiş bulunuyor. Bir: Saldırının Talabani-Barzani tarafından başlatıldığı kesindir. Başka bir sözle eğer bu "kardeş savaşı" ise, kesinlikle değildir, başlatan Talabani-Barzani tarafıdır. PKK, böylece Kürt dünyasında masum ve haklı bir konum kazanmış olmaktadır. İki: Bu savaşın ilhamının Washington olduğu kesindir. Böylece, PKK, geniş Kürt kütlesinin önünde Amerika'nın konumunu daha kolay anlatabilecektir. Üç: Türkiye, bu savaşta Talabani-Barzani kuvvetlerinin safındadır. Bu, PKK için çok büyük bir moral kaynağı olmuştur.

Saldırı, PKK kuvvetlerini son derece avantajlı bir duruma sokmuştur.

VİETNAM'I HATIRLAR MISINIZ?

Paralellikler kurmak yersizdir. Ancak Vietnam'da Amerika, adım adım daha büyük bir savaşın içine batmıştır. Adım adım bir kısım Vietnamlılara güvenmiştir. Her adımı savaşı genişletmiştir. Her adımı Amerika'nın savaşı kontrol etmesini imkansızlaştırmıştır. Her adımı, inisiyatifin Ho Chi Minh tarafına geçmesine yol açmıştır.

Yıllarca Türkiye sayılan topraklarda karakollarını koruyamayan Türkiye yıllarca Irak sayılan topraklarda ne yapacaktır?

Yargıtay'ın HEP kararı Anayasa Mahkemesi'nde

Özgür **Gündem**

Devrimci Yol tartışmaları

Yıl: 1 / Sayı: 148 — 27 Ekim 1992 Salı — Fiyatı: 3000 TL

Öcalan'ın, partinin bütün birimlerine gönderdiği mesajı ele geçirdik. PKK lideri mücadelede yeni bir döneme geçildiğini söyledi

PKK'nin yeni savaş stratejisi

Yeni Strateji

- Savunma aşaması tamamlanıyor
- Stratejik denge aşamasına geçiliyor
- Gerilla direnişi, gerilla saldırısına dönüşüyor
- Topyekün mücadele hazırlığı yapılıyor
- Yeni ordu düzenlemesi ve ayaklanmayı örgütleme çalışması başlatılıyor
- PKK bütün gücüyle Kuzey Irak cephesine yükleniyor.
- Kuzey Irak'ta saldırılara topluca karşı koyulacak
- Türk ordusu Irak'ın daha da içine çekilecek. Lübnan tipi savaş sürdürülecek
- Kuzey Irak'ta siyasi çalışma başlatılacak
- PKK, Kuzey Irak'ta da karşı saldırıya [illegible] savaşını yürütecek

PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan, partinin bütün birimlerine yolladığı mesajda PKK'ye karşı girişilen saldırı karşısında yeni hedefi, "Yeni serhildanları (başkaldırı) yaygınlaştırmak; milis faaliyetleriyle sabotajları geliştirerek arkadan, her türlü yönden saldırıya girişmek" olarak belirledi

Haber Merkezi- PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan'ın, Kuzey Irak'ta Kürdistan Demokrat Partisi (KDP) ve Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) peşmergelerin ele Türk ordusunun, Kuzey Irak'ta bulunan PKK kamplarına karşı büyük bir saldırı başlatmasının ardından, örgütünün bütün birimlerine gönderdiği "Yeni savaş stratejisi" mesajını ele geçirdi.

Öcalan, mesajında saldırıların Türk ve KDP peşmergelerinin başarısızlığı üzerine Türk milliyetçi kesimlerinin geçtiğimiz bahardan beri [illegible] ve Türk ordusunun gittikçe [illegible] saldırıya geleceklerini belirterek, [illegible] ve [illegible] ve [illegible] ve

II
ORDU İMAJI TAZELİYOR

* El birliğiyle yapılan Ordu'nun imajını tazelemektir

* Basın, her gün yeni bir kahraman subay yaratmaktadır.

* Ordu, Türkiye'yi, PKK'dan kurtaracaktır. Kurtarmaya başlayacaktır. Kurtardıkça, Türkiye'yi politikacılardan da kurtarmaya yaklaşacaktır.

Tank ne işe yarar?

Alman tankı ne işe yarar?

Artık Ordu'da yeni erlere bu soru sorulunca cevap "Mesut'un cesedinin taşımaya yarar" olacaktır. Hükümet, Almanya'ya bu bilgiyi vermiştir. Ordu'yu kurtarmak için, kendisini komik hale getirmiştir.

HAFİYE GAZETECİLER

Hepsi birden keşfettiler. Gündem'in Mesut'un tank tarafından işkenceyle öldürülmesinin fotoğrafını siyah-beyaz yayınlaması, buna karşılık aynı fotoğrafın Almanya'ya renkli verilmesindeki "çelişki"yi bütün ahmak fıkra yazarları, Mehmet Ali Birand meclisten dışarı, keş-

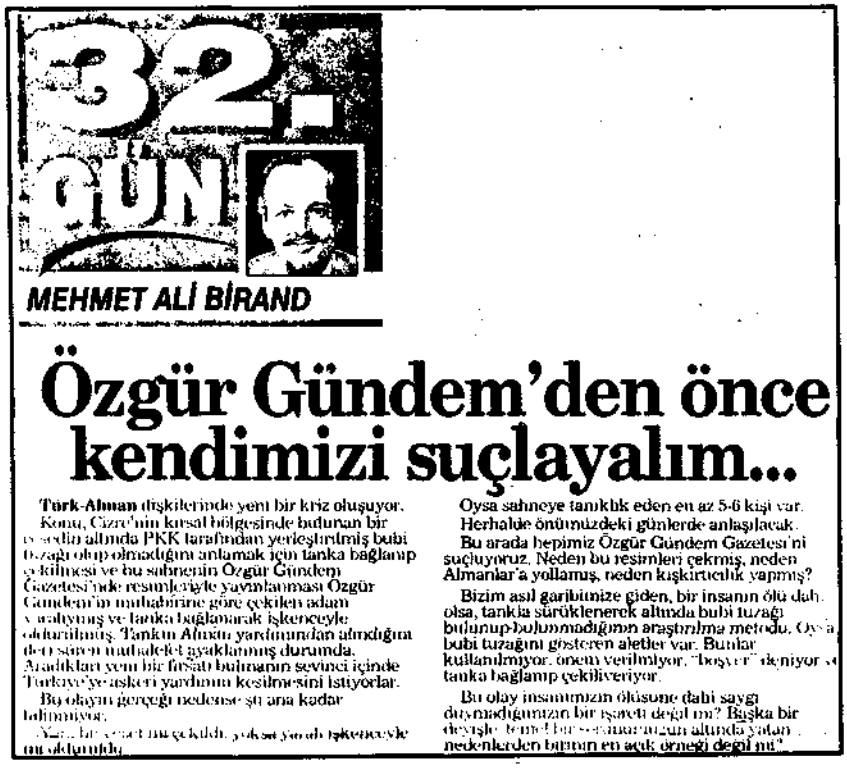
32. GÜN
MEHMET ALİ BİRAND

Özgür Gündem'den önce kendimizi suçlayalım...

Türk-Alman ilişkilerinde yeni bir kriz oluşuyor.

Konu, Cizre'nin kırsal bölgesinde bulunan bir [illegible] altında PKK tarafından yerleştirilmiş bubi tuzağı olup olmadığını anlamak için tanka bağlanıp çekilmesi ve bu sahnenin Özgür Gündem Gazetesi'nde resimleriyle yayınlanması. Özgür Gündem'in muhabirine göre çekilen adam [illegible] ve tanka bağlanarak işkenceyle öldürülmüş. Tankın Almanya yardımından alındığını dert sürem muhalefet ayaklanmış durumda. Aradıkları yeni bir fırsatı bulmanın sevinci içinde "Türkiye'ye askeri yardımın kesilmesini istiyorlar.

Bu olayın gerçeği nedense şu ana kadar bilinmiyor.

Yani bir [illegible] çekildi, yoksa yaralı işkenceyle mi öldürüldü?

Oysa sahneye tanıklık eden en az 5-6 kişi var. Herhalde önümüzdeki günlerde anlaşılacak.

Bu arada hepimiz Özgür Gündem Gazetesi'ni suçluyoruz. Neden bu resimleri çekmiş, neden Almanlar'a yollamış, neden kışkırtıcılık yapmış?

Bizim asıl garibimize giden, bir insanın ölü dahi olsa, tankla sürüklenerek altında bubi tuzağı bulunup-bulunmadığının araştırılma metodu. Oysa bubi tuzağını gösteren aletler var. Bunlar kullanılmıyor, önem verilmiyor, "boşver" deniyor ve tanka bağlanıp çekiliveriyor.

Bu olay insanımızın ölüsüne dahi saygı duymadığımızın bir işareti değil mi? Başka bir deyişle, temel [illegible] altında yatan nedenlerden bunun en açık örneği değil mi?

Sabah, 25 Ekim 1992

fettiler. Böylece Mesut'u "güç duruma soktular" ve eleştirdiler.

Ahmak fıkra yazarları artık Türkiye'de bütün gazetecilerin renkli film kullandığını bilmiyorlar. Ahmak fıkra yazarları Gündem'in siyah-beyaz basıldığını da bilmiyorlar. Ahmak fıkra yazarları renkli çekilen bir fotoğrafı bile Gündem'in siyah-beyaz basmak zorunda olduğunu da bilmiyorlar. Ahmak fıkra yazarları, Gündem, elindeki fotoğrafı Almanya'ya verirken ya da ajanslara satarken, renkli filmi siyah-beyaza çevirmek gücünden yoksun olduğunu da bilmiyorlar.

Ahmaktırlar.

Ahmak olmaya mahkumdurlar.

Çünkü şimdi işleri cilalamaktır.

ORDU KİRLERİNİ ATIYOR MU?

Basın bir yana Ordu da kendisini temizliyor mu?

Irak'a bir emperyalist savaşın başlatıldığı bir zamanda Ankara'da Ordu, Özel Harp Dairesi'ni halka açtı. Basın bu "sevimli" ve şeffaf daireyi ve parlak subay ve komutanlarını halka tanıttı. Bu arada bu "sevimli" dairenin geçmişte, Kıbrıs'ta gizli bir savaş yürütmüş olmasının dışında hiçbir işi olmadığını da yazdı.

Günahı var mıydı? Artık bu o kadar önemli değildir. Önemli olan Ordu'nun üzerindeki yüklerden kurtulmak istediği imajının verilmesidir.

Artık "Özel Harp Dairesi" bundan böyle sadece PKK gerillalarına ve belki de Azerbeycan'da Elçibey karşıtlarına karşı harekete geçecektir. Verilmek istenen izlenim budur.

Bu izlenim tatlı su solcularının çoktandır istedikleri bir sonuçtur.

Temiz bir Ordu, ancak Cumhuriyet Gazetesi takımını rahatlatacaktır.

"Kahraman Ordu" diye Hürriyet'in başlattığı akım, Cumhuriyet Gazetesi tarafından eğer gazete yaşarsa, "Kurtarıcı Ordu" olarak sürdürülecektir.

SOLCU MİT MÜSTEŞARI

Ordu imajını yenilerken ve tam bu sırada MİT de özlenen sivil müsteşarına kavuşmuştur. Böylece müsteşarı sivilleştiği için [illegible] görünmez eli görünür işler yapıyor.

Üstelik MİT müsteşarlığına, öğrenciliğinde Fikir Kulübü üyesi olan, solcu tanınan ve hala da barışçıl sola bir düşmanlığı saptanamayan bir kişi getiriliyor. Sönmez Köksal'ın bu göreve getirilmesinin, MİT'in istihbaratı planlama ve barışçıl sol yaratma görevlerini de üstlenmesinin başlangıcı olarak düşünmek mümkün görünüyor.

MİT müsteşarı Irak uzmanı

Sönmez Köksal

MİLLİ [illegible] Müsteşarlığına atanan Turizm ve Avrupa Konseyi Uzmanı Temsilcisi Büyükelçi Sönmez Köksal, devletin önemli bir kademesinde vazife alacak[illegible] manevra görevi kabul ettiğini açıkladı.

1990 Aralık ayından bu yana Avrupa Konseyi'nde görev yapan Köksal, "Başkanlık mensubu olarak böyle bir görevi üstlenmek benim için bir onurdur" dedi ve buna

SÖNMEZ KÖKSAL

bağdat Büyükelçisi olduğu dönemde, Saddam Hüseyin in armağan ettiği imzalı fotoğraf, bir süre önce Köksal in başını ağrıtmıştı

Ahmet SEVER ● STRASBOURG

[illegible] olmaya çalışacağını söyledi.

1940 doğumlu Köksal, 1962 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesini bitirdikten sonra Dışişleri Bakanlığına girdi. 1968-1972 yılları arasında BM Cenevre Ofisi nezdindeki Türk delegasyonunda başkatiplik yaptı. Köksal, 1972-1974 yıllarında merkezde Ekonomik İşler Dairesi Şube Müdürlüğü, ardından sırasıyla Bürgaz Başkonsolosluğu, Paris Büyükelçiliği Müsteşarlığı, AT nezdindeki Türk Daimi Delegasyonu Müsteşarlığı görevlerinde bulundu. 1985 [illegible] yılları arasında Dışişleri Bakanlığında Çok Taraflı Ekonomik İşler Genel Müdür Yardımcılığı ve [illegible] sürdüren Köksal, 1990-1991 döneminde Bağdat Büyükelçisi oldu.

SADDAM FOTOĞRAFI

Dışişleri [illegible]

milliyet gazetesi

III
DEMİREL-ÖZAL KAYIKÇI DÖĞÜŞÜ

* Özal-Demirel kavgası kayıkçı döğüşüdür. Dikkatleri dağıtmak için zaman zaman kullanılan bir manevradır.
* Her ikisi de Amerikan yolcusudur.
* Her ikisi de fakir olarak başladıkları politikada zengin olmuşlardır.
* Birbirine muhtaçtırlar.

Mesut Yılmaz-Turgut Özal çekişmesi, Demirel-Özal çekişmesinden daha ciddidir. Demirel-Özal çekişmesinin hiçbir politik dayanağı olmaması bir yana, her ikisi de birbirine muhtaçtır.

BONN-WASHİNGTON

Mesut Yılmaz-Turgut Özal kavgasının ana kanallarından birisi, Türkiye'de Alman-Amerikan nüfuz savaşıdır. Yılmaz, katı bir Almancı ve Özal, şimdiye kadar gelmiş en Amerikancı politikacıdır. Menderes'ten sonra Türkiye'ye gelen en Amerikan yanlısı politikacı Turgut Özal'dır. Turgut Özal'ı bu çizgisinde Bedrettin Dalan ve Deniz Baykal izlemektedirler.

Demirel aynı katılıkta olmasa bile yine net bir Amerikan yolcusudur. İkisi arasında bir politik bakış açısı farklılığı bulunmuyor.

BİRİ DİĞERİNİN BAHANESİDİR

Ayrıca Demirel yavaş yavaş bir iş yapamayacağını anlamış olmalıdır. Turgut Özal, Demirel'in iktidarsızlığının bahanesi olmaktadır. Bu nedenle Demirel, Özal'a muhtaçtır.

Zaman, Demirel'i daha Özal politikasına götürmektedir.

Bir: Demirel, Özal'ın çizgisi-

ne gelmiş ve askerin Amerikan politikasını uygulayarak Irak'a girmeye razı olmuştur.

İki: Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası'ndaki değişiklikte Demirel, Özal çizgisine dönmüştür.

Üç: Kritik yerlerdeki Özal adamlarını hiçbirisini değiştirmemiştir. TRT başında Özal ataması durmaktadır. Merkez Bankası başında Özal ataması durmaktadır. Türkiye'de en büyük ihaleleri veren savunma müsteşarlığında Özal'ın adamı Vahit Erdem yerindedir. Özal, savunma bakanlığının bütün ihalelerine hala hakimdir.

Özal'ın oğlu ve kardeşi, Türkiye'nin en büyük zenginleri arasına girdiler.

Dört: Uyutucu Demirel, demokratikleşme konusundaki bütün vaadlerini unutmuştur.

Demirel, artık bir İkinci Özal'dır. Birincisinin değiştirmesi söz konusu olamaz.

Var bir boğaltı...

18 Ekim Milliyet Gazetesi Melih Aşık'ın Köşesi

IV
İÇ POLİTİKA: PİSLİK

* İç politikada ise pislik dereleri dolup taşıyor. Emperyalizm talimine uygun düşüyor.

Fatma Girik Bedrettin Dalan ile kol kola girmiştir: Pislik.

Girik, "CHP'ye girmesem DYP'ye girecektim" demiştir: Pislik.

SHP parti meclisinden birkaç kişi Deniz Baykal'ın casusu oldukları gerekçesiyle disipline verildiler: Pislik.

Salman Kaya ve arkadaşlarının Baykal'ın emri ile SHP'de kaldıkları ileri sürüldü: Pislik.

Behice Boran için Atatürk Kültür Merkezi'nde anma toplantısı yapıldı: Pislik.

Behice Boran'ı anma toplantısında kendisiyle beraber mücadele edenler yerine hep Behice Boran'a "tipi tip" diye alay eden sinemanın Atatürk'ü Rutkay Aziz ve Boran'ın hiçbir politik mücadelesinde yanında olmayan ve belki de Boran'ın hiç bilmediği Profesör Ruşen Keleş, Profesör Cevat Geray konuştular: Pislik.

Bursa'da ANAP'lılar, Demirel için, "Cavit'in babası" diye bağırdılar: Pislik.

Cavit Çağlar, buna kızdı ve Mesut Yılmaz için "Pokerci" dedi: Pislik.

Emperyalizm Pisliktir

Türkiye'de teori ve pratik yaşanıyor.

V
VE TÜRKİYE CEPHESİNDE

Yapılacak işler çoktur.
Türkiye solunun seyircilik dönemi sona ermek durumundadır.
Ya Türkiye devrimci solu seyirciliği bitirir ya da kendisi biter.
Ancak Türkiye devrimci solu tez biter tez dirilir.
1993 yılı diriliş yılı olacaktır.
Bitenler bitecekler kalanlar götürecektir.

VI
ÖZGÜR ÜNİVERSİTE

Özgür Üniversite, bereketli topraklara düştü.
Hem öğrenci ve hem de öğretim kadrosu açısından büyük bir zenginliğe kavuştu.
Ancak maddi imkanları bunun gerisindedir.
Açılacaktır.
"Özgür Üniversite" umudun umutsuzluğa cevabıdır.
Bölge ilericiliğin malıdır.
Özgür Üniversite ne Özgür Ekin'in ne de Toplumsal Kurtuluş'undur. Umudundur. Bölgenin özgürleşecek halklarının birlik üniversitesi olacaktır.
Yaşayacak ve üniversiteler doğuracaktır.

ÖZGÜR ÜNİVERSİTE
İNSAN BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

1. Özgür Üniversite'nin umduğumuzdan daha verimli bir toprağa düştüğü anlaşılmıştır. Baş vuruların sayısı düşündüğümüz düzeyi çok aşmıştır. İlgili ve canlı öğrencilerimizle dersler başlamıştır.

2. Öğretim üyesi kadromuz her geçen gün daha da zenginleşmektedir.

3. Bu ilgiyi karşılamak için bir vakıf düşünülmektedir.

4. Özgür Üniversite, değiştirmeyi amaç edinen değil, değişmenin mutlaka olacağına inananların yeridir.

5. Bölge özgürleşecek ve **Özgür Üniversite,** bölge birliğinin üniversitesi olacaktır.

6. Bütün arkadaşlarımızı her türlü düzeyde katılmaya çağrıyoruz.

Kurucu Rektör
Dr. Yalçın Küçük

Kurucu Dekan
Dr. Fikret Başkaya

YA DA HÜR DAR-ÜL FÜNUN

Bu bölge zorun olduğu kadar, bir özgürlük alanıdır da. Gelecek bu topraklarda yakalanmıştır. Yeni bir Dünya bu Bölge'de, Yeni İnsan'la kurulacaktır. Değiştirecek dinamikler vardır. Değişim kaçınılmazdır.

Bu değişime uygun, geleceğin teorisyen, sanatçı, yazar, düşünür ve eleştirmenlerinin ortaya çıkarılmasında bir adımdır Özgür Üniversite. Özgür Üniversite teori , düşün ve eleştirinin nasıl yapılmaması gerektiğini bilenlerin yeridir.

Açılış dersi, polisin üzerine vazife olmayan bir nedenle engellenmiş, ancak engeller aşılmıştır. Özgür Üniversite zengin bir öğretim kadrosuyla kurulmuştur. Dr. İsmail Beşikçi onursal rektör, Dr. Yalçın Küçük kurucu rektör, Dr. Fikret Başkaya kurucu dekan seçilmişlerdir. Öğretim kadrosu her geçen gün daha da zenginleşmektedir. Dr. Atilla Erden, Dr. Erdem Aksoy da Özgür Üniversite'nin öğreten kadrosuna katılmışlardır. Bu kadar olmayacaktır, yeni katılımlar olacaktır.

Tekelci basın da dahil olmak üzere, ilerici basın ilgi göstermiştir. Yeni İnsan dergisi, 12. sayısında, Özgür Üniversite'nin kuruluş nedeni, ilke ve amacını anlatacak bir biçimde, geniş bir yer ayırmıştır.

Bu topraklar hareketlidir. Büyük bir arayış vardır. Öğrenci sayısı düşünülenin çok üzerinde olmuştur. Resmi üniversitede okuyan öğrenciler ücretli emekçiler ve resmi üniversitede öğrenci olmayı reddedenlerin ilgisi dikkat çekicidir. Özgür Üniversite'yi kuranların umudu ve heyecanının karşılıksız kalmadığı başvuran öğrenci sayısından anlaşılabilir. Hazırlanan derslikler yetersiz kalmıştır. Bu yetersizliği, acil olarak aşmak için, kendilerini demokratik kitle örgütü olarak tanımlayan İHD Ankara şubesi başkanı Ayşe Pekdemir, kendilerine bu konudaki işbirliği önerisine, salonlarını derslik olarak on beş günde bir verebileceklerini belirtiyor.Bu zarif ve ince davranışlarına teşekkür ederiz! Bu periyodla derslik önermek vermemek demektir. Bu birincisi. Sosyalist Birlik Partisi yöneticilerinden Veli Saltık, önce veririz demiş ve ardından devlet-i devr-i alem yapmış, yetkili ve etkili kişi ve kurumlara danışarak, salonlarını derslik olarak veremeyeceklerini, üzüntüleriyle birlikte dile getirmiştir. Bu ikincisi. Serbest Muhasebeciler ve Mali Müşavirler Odası Ankara şubesi başkanı Mehmet Çelik, Özgür Üniversite genel sekreteri Kenan Karakaş'la görüşmesinde salonlarını derslik olarak verebilecekleri izlenimini yaratmış, sonra yönetim kurullarının, olumsuz bulduğunu belirten bir yazı göndermiştir. Özgür Üniversite ile işbirliği yapmak bir onurdur. Ve reddetmişlerdir.

Derslik sorunu basit bir sorundur, çözülmüştür.

Okur Mektubu

"Özgür üniversite" üzerine

"Bilim için hoşgörüden yoksun ve sorgulamaya gerekli özgürlüklerin sağlanmadığı ortamlarda çekinmeyenler onun işlevini yerine getiremezler." B. Russell

Eğitim sosyal bir olaydır. Tek başına başka şeylerden ayrılmış değildir. Özgür bir eğitimin uygulanması bu açıdan çok önemlidir. Kolektif sistemin egemen eğitim sistemine karşı bir tavrı olduğu için eğitim sisteminin bütün öğelerinden "özgür" bir tavır almasını gerektirir. Bu da ancak bütün öğrencilerin bu konuda bilinçlenmesi ile olanaklıdır.

Bu bilinçlenme ise ancak bütün öğrencilerin bu konuda "özgür" bir tavır almasıyla olanaklıdır.

Bu "özgür" tavır almanın

BASIN AÇIKLAMASI

SAVAŞ, ANAYASAYA AYKIRIDIR

Kuzey Irak'a Türk Silahlı Kuvvetleri Birlikleri'nin gönderilmesi, "sıcak takip" durumuyla ilgili değildir.

Sınır ötesine askeri kuvvet gönderilmiştir. 1982 Anayasası'na göre de TBMM kararı gerekmektedir. Alınmamıştır. Anayasa ihlali sözkonusudur.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak'a gönderilmeleri bir Anayasa ihlali olmuştur. Cumhuriyet Türkiyesi'nin bütün anayasalarına ve bu arada 1982 Anayasası'na aykırı bir durum ortaya çıkmıştır.

"SICAK TAKİP" SAYILAMAZ

Türk Silahlı Kuvvetleri şimdiye kadar da Kuzey Irak'a birlik göndermiştir. Ancak bütün bu birlik gönderme operasyonları "sıcak takip" kavramı ile açıklanmıştır.

"Sıcak takip" düşman kuvvetleriyle bir çatışmayı, bu çatışma sırasında sınır ötesine kaçan düşman kuvvetlerini takip etmeyi ve takip operasyonu bittikten sonra dönmeyi amaçlamaktadır. Son kuvvet gönderimi bu duruma uymamaktadır. Bu nedenle Cumhuriyet Anayasası ihlal edilmiştir.

KUZEY IRAK'TA PKK KAMPLARI

Kuvvet göndermenin resmi açıklaması bile bir takibi içermemektedir.

Amaç, sınır ötesindeki PKK mevzi ve kamplarını imha etmektir.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak'a girmesi, kaçan bir PKK birliğini takip gerekçesine dayandırılmamıştır. Dolayısıyla "sıcak takip" değil, sınır ötesine kuvvet gönderme ve başka bir ülkenin topraklarında savaş sürdürme söz konusudur.

Bu savaştır ve bunun için Anayasa'ya göre gerekli TBMM "savaş kararı" alınmadığı için net bir anayasa ihlali vardır.

Bütün ilgililer sorumludurlar.

"BÜYÜK TAARUZ"

Basın, Kuzey Irak'a kuvvet göndermeyi "Büyük Taaruz" olarak nitelemişti.

Tarihte, 26 Ağustos 1922 tarihinde başlayan "Büyük Taaruz" Meclis kararıyla olmuştur.

Diğer taraftan, Başbakan Yardımcısı ve İç İşleri Bakanının açıklamaları kuvvetlerin sınır güvenliği sağlanıncaya kadar Kuzey Irak'ta kalacakları yönündedir. Bu durum da bir "takip" olmadığını göstermektedir.

Anayasa'ya göre gerekli izin alınmadan yapılan bir savaş vardır.

Yalçın Küçük
Karakusunlar Köyü, 28 EKİM 1992

HAYAT BU İŞTE AZİZ NESİN BAŞKA BİR ŞEY DEĞİL

Türkiye düzeni tıkanmıştır.

Türkiye toplumsal ve kültürel yaşamı kurumuştur.

Türkiye tüm geleneksel kurumlarıyla bitmişliğini yaşıyor.

Bir aydın kuşağının mücadelesinin son doruğu olduğu anlaşılan Aydın Dilekçesi ve Ekin-Bilar canlanışında Y.Küçük'ün Nesin'e anlatamadığı işte Aziz Nesin'in 92 portresidir. Devletle oldular ve düzenle birlikte bitiyorlar.

Moda deyim' vizyon'dur. Şu Aziz Nesin'in vizyon'una bakın. Domuz eti yemediği için aptal ve gerizekalı Türk halkı.

Yalçın leşe devlet başa dediniz. Şimdi anladınız mı Aziz Bey Yalçın Küçük'ün kaygılarını? Onun, kendisini delirtecek kadar zorlayan sorumlulukları ve akıllı rolü oynatacak kadar zorlayan toplum ve insan sevgisi. Ey gidi Aziz Nesin hayat bu işte , başka bir şey değil.

Nerede sizin sorumluluklarınız. Buraya kadar geldiniz, sığınacak bir liman bulamıyorsunuz!

Aziz Nesin için şimdiye kadar pek çok jübile düzenlenmişti. Bu sefer 27 Eylül tarihli Hürriyet'te Nuriye Akman onun için, çok hoş bir veda partisi düzenledi. .

Bir zamanlar, yaşamayı dünya nimetlerinden nasiplenmek için değil, borçlarını ödemek için istediğini tekrarlayıp duruyordu, sonunda topluca ödedi: Türk halkını aptal, geri zekalı ilan etti.

Yalçın Küçük, Yeni İnsan'ın 10. sayısındaki Aydın Üzerine Otopsi'de yükselen Kürt devrimci mücadelesinin, aydınların çok büyük bölümü için entellektüel şok etkisi taşıdığını, bunun ise, irade dışı pek çok düşünme süreçlerini başlatacağını görebildiğini yazıyor. Aziz Nesin'in başlattığı ne menem bir süreç hocam!

Aptal bulduğu Türk halkına domuz eti yeyin, diyor.

Büyük bir sorumlulukla meselenin çözümünü, kibarca söylersek, beslenmeye ve eğitime havale ediyor. İki hörgüçlü deve nasıl olsa günün birinde vahaya ulaşır. Böyle gelmiş böyle gitmez ya.

Nuriye Akman'ın, "popülist bir yazarsınız, sözleriniz bir bozgun yaşadığınızı düşündürüyor", deyişine cevap veremiyor.Aşk dedikodularında ise biraz neşeleniyor.Bir de, bazı dergilerde fakirlik edebiyatı yaptığı eski taşlamalarını izinsiz ve ücretsiz yayınlanmasına hayıflanıyor. Kısaca hepsi bu.

27 Ekim'de Hürriyet Gazetesi'nin aynı bölümünde Yalçın Küçük ile sohbet yayınlanıyor.Hürriyet Gazetesi ve Nuriye Akman, Türk aydınında iki çizgiyi çok net olarak vizyona sokmuş oluyor.

Türkiye'de bitmişliğin, çürümenin, kokuşmuşluğun odak yıllarının yarattığı tablo ortada. Mücadele eden, toplumsal sorumluluklarından kendisine rağmen kaçmayan, toplumun, bölgenin, dünyanın derinliklerindeki tüm devinimi tüm yakıcılığı ile yaşayan bir aydının bir devrimci politacının doğal portresi ve çizgileri ortaya çıkıyor. Bu bir toplumsal portredir. Aziz Nesin türü, sofistik tablolar çizerek ömrünü tamamlamaya ise kararlı görünüyor. Sanki bu topraklarda hiç yaşamamışlar. Portrelerinde hiçbir toplumsal iz görünmüyor. Y.Küçük'ün kurucu rektör olduğu son Özgür Üniversite girişiminde ilk basın açıklamasından bölümleri Nesin türüne perspektifli ve sosyal yaşam dilekleriyle buraya da alalım. Toplumsal sorumluluk duygusu ise onlara fazla gelir. Sosyal olsunlar, ...ist'likleri lazım değil.

"Bu bölgede yaşayan halkların, ulusların özgür seçimleriyle, özgür kimlikleriyle, tam kişilikleriyle bir birlik olma ihtimalinin yüksek olduğu inancına dayanıyor... Mezopotamya, Anadolu, Suriye uygarlığın beşiği topraklardır. İnsanlığın uygarlık tarihi bu topraklarda doğmuştur. Bu sadece bizim düşüncemiz değil. Bütün uygarlık tarihçilerinin, bütün insanlık tarihçilerinin düşüncesidir. Bizim inancımız şu ki bu bölge bu yüzyıl bitmeden önümüzdeki yıllarda geçmiş tarihinde olduğu gibi tekrar uygarlığın toprağı, iklimi olmak üzeredir. Böyle bir varsayım böyle bir inanç, bakış, böyle bir ideoloji varsa bize de sorumluluğunu duymak düşüyor. Böyle bir iklimin, böyle bir yeni yapılanmanın, böyle özgür bir oluşumun teorisyenlere ihtiyacı olacaktır. Yazarlara ihtiyacı olacaktır. Düşünürlere ihtiyacı olacaktır. Özgür Üniversite'nin amacı budur. Geleceği kurmaktır. Bu, iş kurmaya yaramaz. Geleceği kurmaya yarar. Temel inancımız bu...Biz akademik titrelerle ilgilenmeyiz. Türkiye'de Prof., Doç. gibi sıfatlar kullanılır. Biz üniversitemizde bunları kullanmayacağız."

ÜÇÜNCÜ YILINDA YENİ ÜLKE

Toplatılmaları, gözaltıları, mahkemeleri ve işkenceleriyle Yeni Ülke üç yılı geride bıraktı. Yanıp duran bir toprağın, gebe bir toprağın ezgisini söylemeye çalışıyor. O ezgiyi duyuyoruz. Yeni Ülke bir ışık, tıpkı karanlık bir hücrede anahtar deliğinden sızan bir ışık gibi. Yeni Ülke'ye yayın hayatında başarılar...

Yeni Ülke'nin üçüncü yılı nedeniyle Sepetçiler Kasrı'nda bir panel düzenlendi. Panale Bursa Hakimiyet Gazetesi'nden Yüksel Baysal, Yeni Ülke Genel Yayın Danışmanı Yalçın Küçük, 2000'eDoğru Dergisi'nden Ferit İlsever, Günaydın Gazetesi'nden Osman Saffet Arolat, Yeni Ülke Gazetesi Yayın Yönetmeni Şükrü Gülmüş, Özgür Gündem Gazetesi sahibi Yaşar Kaya katıldılar.

Bant çözümünü yapabildiğmiz bölümlerin özetinin yayınlıyoruz.

Yalçın Küçük: Üçüncü yılına girerken Yeni Ülke'ye baktığımızda iki çizgiyi net olarak görüyorum. Bir: Yeni Ülke basın olmaya başladığı zaman bugünkü basını model almadı. Birinci temel çizgisi budur. Türkiye'deki reel basını model almadı, o değildir Yeni Ülke. İkincisi bu çok açık olmakla birlikte, bu düzenin kalıcı olmadığını bir temel ilke bildi. Basını model almadı, düzeni kalıcı saymadı. Yeni Ülke'nin çıkışı budur. Bana göre... son 35 yıllık basının da en etkili yayını oldu. Örnek verebilirim; şimdiye kadar etkili olmuş gazetelerden birtanesi haftalıktır, Yön. Bir tanesi Yeni Ortam. Yön hitap ettiği kitleden çok ayrı değildi. Yeni Ortam'da çok ayrı değildi. Şöyle bir benzetme yapacak olursam, Yeni Ortam da Yön de bir yağmur ise düştüğü toprak nemliydi. Yani toprakta da su vardı. Birbirinden çok uzak değildi. Bana göre Yeni Ülke çöle düşmüş bir yağmur oldu.

Y.Ü Kürt yükselişini eksen sayan bir gazetedir. İster Türk olsun, ister Kürt olsun oradaki insanların Kürt yükselişini çok önemseyen, bundan büyük heyecan duyan, eğer Kürt ise doğallıkla, Kürt yükselişini, rönesansını kendi yükselişi sayan Türk ise de aynı heyecanı duyan aynı insanların çalıştığı bir gazetedir. Ekseninde bu vardır. Ancak Yeni Ülke'ye Gündem ile birlikte, tam o geçiş sırasında Cumhuriyet Türkiyesi'nin en büyük husumetlerinden bir tanesi yöneltildi... Özellikle 1992 yılında ölümlerin, olması tesadüf değildir. Dünyada hiçbir şey tesadüf değildir. Ölümlerin 1992 yılında olması da değildir. Temelleri 1920'lerde atılan Türkiye Cumhuriyeti Kürt yükselişini kendisi için büyük bir tehdit görmüştür. İlk defa Kürdistan'da sıkışmış oradan patlayan hareket bu düzendeki büyük değiştirici mekanizmaları önü alınmaz bir şekilde harekete geçirecek mi, geçirmeyecek mi? Bu doğmuştur.

Ferit İlsever: Yeni Ülke Gazetesi de bunu kullanmaktadır. Yeni Ülke Gazetesinin üç yılı ile ilgili kısa bir değerlendirme yapacağım. Şimdi üç noktada, üç konuda netleşmesini öneriyorum Yeni Ülke'ye. Birincisi emperyalizme karşı tavırdır. Bugün dünyanın en temel sorunu ulusal sorunu emperyalizme karşı net tavır almaktır.

(...)

Şu emperyalist Türkiye tezi, Yalçın Hoca'mızın, bunun Türk-Kürt halkları ve bölgemizdeki emekçi halkların birliğini zedelemekten başka hiçbir sonucu yoktur. Gerçek emperyalistlerin başta ABD olmak üzere göz ardı etmekten, gizlemekten, başka bir katkısı yoktur.

İkinci önerim, Kürt halkının Kürt halk hareketinin temel müttefikinin ne olduğu netleştirilmelidir. Bugün bu yaşadığımız bölgede işçi hareketiyle Kürt halk hareketi çığ gibi büyür, her türlü değiştirme yeteneğine,gücüne ve emperyalizmi alt etme ve ulusal sorunu çözme yeteneğine, gücüne sahiptir...

İşçi hareketi şöyledir, böyledir, Kürt gerillasına, Kürt hareketine eleştiri yöneltmiştir, hakaret yöneltmiştir, polisi, jandarmayı bunun üzerine kışkırtmıştır gibi gerçeğe dayanmayan, bu hareketin içinde bulunan yaşayan bir arkadaşınız olarak söylüyorum, rivayetlerin, palavraların bir kenara konması gerekir...

Son olarak söyleyeceğim, bu sözünü ettiğim birlikteliğin ve emperyalizme karşı mücadele tavrının çok güçlü bir enternasyonalizm, proletarya enternasyonalizmi, ile gerçekleştirileceği kanısındayım. Türk milliyetçiliği iflas etmiştir. bunu herkes gördü ki, yaşıyoruz...Kürt milliyetçiliğinin de iki halkın kardeşliğine büyük zarar veren unsurlardan olduğu kanısındayım. Bununla ilgili her türlü yayının tekrar gözden geçirilmesi, iyi düşünülmesi üzerinde durulması kanısındayım.

Yalçın Küçük: Türk solu da Kürt solu da Yeni

Ülke okuyor. Pazartesi günü Bab-ı Ali birinci görevi Yeni Ülke okumaktır. Ünal Erkan'ın birinci görevi Yeni Ülke okumaktır. Bu güçtür. Biz güce böyle bakarız... Yeni Ülke Bab-ı Ali basınını açtığı yolda tehdit eder hale geldi. Nereden çıkartıyoruz? Gündem de günlük, artık Şemdinli Meydan Savaşı'nı kazandık, bir gün sürüyor. Niye? Bu gazeteler doğru yazıyor. Gerçek öyle bir şeydir ki, biz yıllardır söyleriz, gerçek niteliktir. Çok küçük de söylesende yayılıyor. Efendim K.Irak'tan geldiler, yaktılar diyor. Gazeteler yazdığı zaman bir gün sonra, yavaş yavaş, efendim Talabani, Barzani de PKK'yi yenemez diyorlar. Bunu söylüyorlar. Niye söylüyorlar? Eğer bu gazeteler olmazsa bunu bir ömür söylerler.

Tartışmak istemediğim noktalara girmek istemiyorum. Yani emyeryalist Türkiye benzeri şeyler. Bazı noktaları söylemek lazım burada. O da şudur. Bunları tartışırız. Ben şu Kürt milliyetçiliği lafını biz Türklerin bu kadar fazla ön plana çıkarmalarından rahatsız oluyorum. Hele Kürt yükselişi ile Türkiye işçi sınıfını karşı karşıya getirmeden çok rahatsız oluyorum. Böyle bir karşıtlık yok. Derininde perspektif olarak yok. Eylemde, planda yok. Ama şimdi bizim Kürt milliyetçiliğinden şikayet edilmemiz için evvela her birimiz için Türk olarak sabahları ilkokullarda Türküm doğruyum demeye karşı çıkmamız lazım.

İkincisi, emperyalist Türkiye'ye geldiğimiz zaman meselenin iktisat yanıyla tartışmasını başka yere bırakıyorum. Benim bugünkü PKK hareketinde ısrarla söylediğim noktalardan bir tanesi Kürt halkını eleştirmesidir. Kürt halkını yenilemek istemesidir. Bu Türklüğün kurtuluşu gibi olmamıştır. Kürtlüğü yücelterek olmamıştır. Çok eleştiriyor. Bunu çok sağlıklı buluyorum. Halkların temiz olduğu düşüncesine katılmıyorum. Yönetenlerin iltihabı o halka sızmıştır. Ben halkımın, Türk halkının , yüzde yüz temiz olduğuna inanmıyorum. Bu sömürü düzeni, bu pislik düzeni benim halkıma da bulaşmıştır. Benim de görevim halkımı temizlemektir. Dolayısıyla ben emperyalist Türkiye dediğim zaman kendi halkımı kötülemiş olmam. Benim görevim buna karşı mücadele etmektir. Türkiye emperyalist olur mu, olmaz mı ayrı bir meseledir. Niyet var. Türkiye oligarklarının niyeti var. Bizim işimiz açıkca buna karşı çıkmaktır.

Ben Kürt devrimciliğinin emperyalizme karşı mücadele ettiğine inanıyorum. Bugün G.Kürdistan'daki mücadelenin bir tarafında eğer PKK gerillaları varsa, öbür tarafında ABD vardır. Çok açık ve Türkiye yönetenleri vardır. Dolayısıyla belki mücadelenin yansıması vardır. Ama Kürt devrimciliğinin şu aşamada böyle bir mücadelenin dışında olduğunu söylemeyi haklılığa uygun bulmuyorum.

Yeni Ülke'ye geldiğimizde, Yeni Ülke üçüncü yaşında bir başlangıç oluyor. Bana göre son derece devrimci ve iki halkın devrimci ruhunu yükseltecek başlangıçtır ve bunun aşamada büyük sevincini duyuyorum.

Şükrü Gülmüş: Türkiye'de artık kavramlarda alt üst oldu. Ama insanların kafalarındaki düşünce halen sabit olarak buzdolabına konduğundan dolayı bir bakıyorum 1992'yi yaşarken düşüncesi 68'lerdedir, 72'lerdedir. Biraz çık. Günümüzün somut gerçekliğine bak, biraz kendini toparla, diyorsun, eleştiriyorsun, bu kez intizar ediyor. Çok eleştiriyorsun. Oysa biz şunu yapıyoruz. Çok çok eleştirdiğimiz için kendimizi biraz daha iyileşiyoruz, güzelleşiyoruz. Bu nedenle bizim için antiemperyalistlikten öte her zaman getirilen bir eleştiri vardır, sınıfsallık ve ulusallık. acaba özgürlük hareketi ne kadar sınıfsaldır ne kadar ulusaldır? Oysa biz şunu çok rahatlıkla söyleyebiliyoruz. Sınıfsallık ve ulusallık bir madalyonun iki yüzü gibidir. Tek yüzlü bir madalyon gösterebilirseniz ama o zaman sınıfsallık ve ulusallığı özgürlük hareketi dışında gösterebilirsiniz.

Bugün devam eden kıran kırana ve dört bir taraftan emperyalist ve işbirlikçilerin boğmak istedikleri ve amansızca saldırdıkları bir hareketin, dedik ki, meyveleriyiz. Ama bu meyveler gürbüzleşip gelişeceği yerde Türkiye'deki devrimci demokrat, yurtsever artık insan kendisini ne görüyorsa ve ben Türkiye'ye geldikten sonra komünist kelimesini, komünizmi kullanmıyorum. Çünkü somut pratiğimizde bunları gösterebilelim. Biz mütevazi davranıyoruz. Yurtsever, devrimci demokrat diyoruz kendimize, ama komünist olanlar da komünistim diyenler de komünistliğin gereklerini yerine getirmelidir.

Kardeşlikten kimse çekinmiyor, öyle sanıyorum ki bugün özgürlük hareketi kadar kendisine düşman yaratan bir hareket yoktur. Biz kardeşliği istiyoruz. Ama kardeşlik her halükarda, Kürt insanın bir nevi mahkumluk derecesinde elini uzatması değildir.

Milliyetçilik deniliyor... milliyetçiliği söylediğimiz zaman, biz Kürt milliyetçiliği yaşıyor, güçleniyor, özgürlük hareketiyle bütünleşiyor dediğimiz zaman, azgınca gelişen şovenizme karşı bir kalkan olacaktır, onu kıracaktır. Yeni Ülke halkların özgür sesi olacaktır

DEVRİMCİ-DEMOKRAT KAMUOYUNA VE TÜRKİYE HALKLARINA ÇAĞRI

TC Hükümeti evrensel hukuku da hiçe sayarak Kardeş KÜRT halkına bir kez daha saldırmıştır. Yıllardan beri baskı, zulüm, terör ve katliamlara maruz bırakılan KÜRT halkı tamamen yokedilmek istenmektedir.

Aynı kaderi yıllardır paylaştığımız Kardeş KÜRT halkının katledilmesine daha fazla seyirci kalamayacağız, bizim çocuklarımıza bizden kesilen vergilerle alınan silahlar verilerek Kardeş KÜRT halkına karşı oluşan cephelere gönderilmekte sonuçta ölmekte veya öldümekteler. Ölen de öldüren de bizim çocuklarımızdır. Kürt halkıyla tarihte hiç bir anlaşmazlığımız olmamıştır. Bugün yaşadığımız bir trajedidir. HİTLER, MUSSOLONİ gibi bu katliamların sorumluları ve seyircileri tarihin kara sayfalarında yeralacak ve gelecek kuşaklarca layık olduğu şekilde anılacaktır.

Biz Türkiyeli ÇERKES'lerin Kardeş KÜRT halkıyla hiç bir sorunu yoktur, bu adı konmamış savaşta taraf olmak zorundaysak Üniter TC devletinin yanı değil, haklı ve onurlu Kardeş Kürt halkının yanında olmalıyız, bu bağlamda halkımıza askere gitmeme, çocuklarını, kardeşlerini askere yollamama çağrısı yapıyoruz.

Bizi de Kardeş Kürt halkını da yoketmeye çalışan güç (Kemalizm, Üniter Devlet) aynıdır. Biz Türkiye'de Çerkesler PŞEVU ETHEM olayını hiç unutmadık, okul kitaplarına kadar geçen "hain" nitelemesini de kabul etmedik. Üniter Devlet, tek ordu, tek dil, tek alfabe ve tek merkezi yönetime baş kaldıran PŞEVU ETHEM BEY önderliğindeki ÇERKES'ler tarihe ihanet eden hainler olarak geçmiş üniter devlet, tek dil, tek ordu ve tek alfabeyi savunan Mustafa Kemal, İsmet İnönü vb. tanihe kahraman olarak yazılmıştı. Günümüzde halklara ihanet edenlerin kimler olduğunu daha net olarak görebilmekteyiz.

TC halkımızın yoğunlukta olduğu bölgelerde Kürt aleyhtarı gruplar oluşturmaya, Kürt halkını halkımıza yanlış tanıtarak kışkırtmaya halklararası husumet yaratmaya çalışmaktadır. Özellikle Gerilla ile çatışmada ölen asker gençlerimizin cenazelerine provakatörler sokulmakta (Kayseri'de olduğu gibi) halklararası kin, nefret tohumları ekilmeye çalışılmaktadır. Geçmiş deneyimleri de göz önüne alarak ÇERKESLER Türkiye'de bu pis kokuşmuş oyunlara alet olmayacak (Mustafa Kemal, ismet İnönü gibi değil) PŞEVU ETHEM BEY gibi tarihin onurlu sayfalarında yerlerini alacaklardır.

Biz aşağıda imzası olan Çerkes'ler askere gitmiyor, kardeşimizi, oğlumuzu yollamıyor, halkımızı da askere gitmemeye, kardeşini, oğlunun askere yollamamaya çağırıyoruz.

1Ümit Örten (İST) Perit Şamil (HATAY) Mehmet Mater (DÜZCE)

Tahir Erbaylı (ANKARA) Turgay Ünlü (ADAPAZARI) Mehmet Suday (BURSA)

İbrahim Tan (SİVAS) Janberk Deniz (SAMSUN)

30 Ekim 1992

Bu makale, Toplumsal Kurtuluş Ankara Bürosu tarafından 20 Eylül 1992 tarihli Washington Post Gazetesi'nden çevrilmiştir.

GÖZÜMÜZ ANKARA'NIN ÜSTÜNDE: TÜRKİYE'DE İŞKENCENİN DURDURULMASINI BEKLİYORUZ

Jeri Laber ve Lois Whitman*

Başbakan Süleyman Demirel'in insan haklarına saygılı yeni hükümeti işbaşına geleli neredeyse on ay oldu. On aylık bir bekleme dönemi kayda değer değişiklikler gerçekleştirebilmek için yeterli bir süre. Ancak söz verilen reformlar gerçekleşmediği gibi aksine Türkiye'deki işkence, adam öldürme ve diğer insan hakları ihlalleri belirgin biçimde daha da kötüye gitmeye başladı.

Demirel'in "Karakol duvarları şeffaflaşacak" vaadleriyle iktidara gelmesine karşın, işkenceyi sona erdirmek üzere verilen sözler defalarca bozuldu. Gözaltı süresini kısaltan ve gözaltı esnasında avukat görüşüne izin veren yasa tasarısı, meclisten geçip cumhurbaşkanı Turgut Özal tarafından veto edilmesi ardından yeniden görüşülmek üzere meclise geldiği halde, 27 Ağustos tarihinde hükümet tarafından geri çekildi.

Söz konusu yasa tasarısı, Helsinki Watch'a İstanbul, Ankara, Adana ve Antalya'daki işkence mağdurları tarafından yakın zamanlarda rapor edilen ve aşağıdaki örneklerin benzeri pek çok vakada gözlenen Türk polis karakollarındaki rutin işkence olgusunu engellemekte başarılı olabilecek nitelikteydi:

23 yaşındaki hemşire Nazlı Top, Nisan ayında İstanbul'da polis tarafından kendisine işkence edildiğini bildirdi. Gözleri bağlanan ve soyulan iki aylık hamile Top, bileklerinden asılarak kendisine elektrik verildiğini, dövüldüğünü ve jop kullanılarak cinsel saldırıya maruz kaldığını söyledi. Top, gözaltında on gün kaldıktan sonra hakkında dava açılmadan serbest bırakılırken, polis yanlış bir kimlik saptaması vakası olduğunu bildirdi. Hemşire Top'un vücudundaki arazları gösteren bir doktor raporu bulunmakta. Bebeğini kaybetmiş olmaması ise bir mucize.

40 yaşındaki İsmail Yılmaz, Nisan ayında İstanbul'da polis tarafından kendisine işkence yapıldığını anlattı. Siyasi olmayan bir suçtan dolayı sorguya çekildiği sırada gözleri bağlı ve çıplak olarak asılmış haldeyken feci şekilde dövülen ve elektrik verilen Yılmaz'a jop ile tecavüz ediliyor ve ayrıca bir Alman kurt köpeği ile birlikte altı kez aynı hücreye konuluyor. Bileklerinde ve bacaklarında ısırık izlerini bize gösteren Yılmaz, gözaltında iki gün kaldıktan sonra, hakkında hiç bir dava açılmaksızın serbest bırakıldı.

Bu ve benzeri olaylar, bizleri, Türkiye'de işkencenin yargı sistemine sinmiş bir şekilde sürmekte olduğuna inandırmaktadır. Üstelik de, işkence kurbanları, sanıldığı gibi terör sanıkları veya ayrılıkçı Kürtler ile sınırlı değildir. Bu yıl içerisinde oniki kişi gözaltında iken şüpheli biçimlerde öldüler. Polis, bunlardan aralarında onüç ve onaltı yaşlarında iki çocuğunda bulunduğu beş kişinin intihar ettiklerini bildirirken, hükümet ise bu tür vakaların soruşturulması için hiç bir ciddi girişimde bulunmamaktadır.

Geçen kasım ayında Başbakan Demirel, Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü ve Koalisyon Hükümetinin diğer yetkilileriyle görüştüğümüzde herşey imkan dahilinde görülünüyordu. Gözaltına alınan şahısların işkenceden korunmasına ilişkin yasa, hazırlanmakta olan reformlardan sadece bir tanesi idi. Hazırlanan reformlar arasında anayasa değişikliğinden ve kısıtlı basın yasasının gözden geçirilmesinden söz ediliyordu. Demirel, Türkiye'de, yıllardır hoşgörülen geniş Kürt azınlığın "gerçeğini" tanıdığını kamuoyuna açıkça duyurmuştu. Bize de, Kürtlerin kültürel haklarını tanıyıp bölgede kindar davranışlar içerisinde olan Türk jandarma birliklerini geri çekerek ve Güneydoğu'da şiddete dayalı silahlı mücadele sürderen ayrılıkçı gerilla kuvvetleri PKK'ye karşı, köylü halkı silahlandırmaya zorlayan "korucu" sistemine son vererek Kürtlerin güvenini kazanmayı tasarladığını söylemişti.

Bunların hiçbiri gerçekleşmedi.

Geçtiğimiz iki yıldan bu yana Güneydoğu'da yüzden fazla doktor, öğretmen, demokratik kitle örgütü yöneticisi ve yerel görevli, saldırganların "ölüm mangası" taktikleri kullandığı saldırılar sonucu öldürüldüler. Pekçokları ise önce ortadan kaybolup ardından bir yol kenarında ölü olarak bulundu. Bunlardan bir kısmı en son olarak polisin elinde görülmüş olmalarına karşın, polis genel olarak ya bu şahısları gözaltına almış olduğunu reddetmekte ya da çok kısa bir süre tutup sonra serbest bıraktıklarını söylemekte. Görüldüğü kadarı ile Türk hükümeti, ne katilleri bulmak için ciddi çaba sarfetmekte ne de olaylarda polisin ilgisini yeterince soruşturmaktadır.

Özellikle sol muhalefetten düzinelerle gazeteci üzerinde taciz, tehdit, dayak, gözaltı ve işkence baskısı devam etmekte. Muhabirler, cumhurbaşkanına hakaret, orduyu ya da savcıları eleştirmek, ayrılıkçı ya da komünist propaganda yapmak veya suç sayılan eylemleri övmek gibi suçlardan dolayı yargılanmakta ve bunlardan bir kısmı hapis cezalarına çarptırılmakta.

* Jeri Laber, Human Rights Watch (İnsan Hakları İzleme) Komitesi'nin bir bölümü olan Helsinki Watch'in (Helsinki İzleme) yöneticisidir. Lois Whitman ise aynı kuruluşun yönetici yardımcılığını yapmaktadır.

Dehşet verici bir yeni gelişme ise Şubat ayından bu yana Güneydoğu'da sekiz gazetecinin vurularak öldürülmüş olmaları. Biri hariç hepsi sol görüşlü ya da Kürt'leri destekleyen yayınlarda yazan bu gazetecilerin bir kısmı "Kontr-gerilla" kuvvetleriyle güvenlik güçleri arasındaki şaibeli bağlantılar üzerine yayınlar hazırlamışlardı. Bunlardan altısı arkadan enselerine sıkılan tek bir kurşun ile öldürüldüler. Bu olaylarda da hükümetin katillerin bulunması için ciddi bir çaba sarfetmediği göze çarpmaktadır.

Giderek artan insan hakları ihlalleri hakkında soru sorulduğunda, yetkililer hiç duraksamadan, belirgin bir biçimde artmakta olan terörizmin yükselişini gerekçe olarak gösteriyorlar. Türk hükümetinin açıklamalarına göre Güneydoğu'da, aralarında 800 kadın, çocuk ve yaşlının bulunduğu 2000 kişi PKK tarafından öldürüldü. Türkiye'nin batısında ise pek çoğu aşırı sol örgüt Dev-Sol tarafından gerçekleştirildiği söylenen polis, yargıç ve diğer resmi görevlilerinin öldürülme olayları da giderek sıklaşmakta. Bu yıl içinde İstanbul ve diğer önde gelen kentlerde 51 polis ve resmi görevli katledildi.

Ancak, bu tatsız durumla başa çıkmaya çalışırken, Türk hükümeti, "insan hakları ve özgürlüklerine dayalı hukuk düzeni"ne bağlılığını terketmiş gibi görünmektedir. Polis, öldürmelerle ilgili şüphelilerin yakalanması, sorguya çekilmesi ve mahkemeye teslim edilmesi ile uğraşmak yerine, bir tür "ev baskınları" kampanyası başlatmış bulunmaktadır. Şubat ayından beri bu tür baskınlar sonucu batıdaki şehirlerde 37, güneydoğuda ise 34 kişi terörist iddiası ile öldürülmüşlerdir.

Polis sürekli olarak, ölümlerin zanlılarla girilen silahlı çatışmalar sonucu olduğunu tekrarlamaktadır. Ancak, zanlılar vurulup ölürken, hemen hemen hiç bir zaman ölen, hatta yaralanan polis bulunmamakta ve görgü tanıkları hedef alınan evlerden ateş edilmediğini söylemektedirler. Bütün bunlar baskınların çatışma değil, kasıtlı infazlar olduklarını göstermektedir. Polisin yargıç, jüri ve infaz savcısı gibi davrandığı böylesi hukuk dışı öldürmeler, hem uluslararası insan hakları hukuku hem de savaş hukuku tarafından yasadışı sayılmaktadırlar.

Devlet güçleri bu yıl Kürt köylerine daha da artan bir hınçla saldırırken, köylüleri, PKK ile karşı karşıya bırakan silahlı koruculuk yapmak ya da evlerini ve topraklarını terk etmek arasında seçim yapmaya zorlayan ve bu yüzden nefret edilen köy koruculuğu sistemi de devam etmektedir. Güvenlik güçlerinin yakın bir zamanda Şırnak'ta sergiledikleri bu tür bir saldırganlık, 20.000 kişilik nüfusun neredeyse hepsinin eşyalarını araç ve kamyonlara yükleyip kenti terketmelerine neden olmuştur. Yetkililer, çoğu gazetecinin kentin pekçok mahallesine girmelerine, ayrıca belediye başkanı ile diğer görevliler ve kent sakinleri ile görüşmelerine engel olmuşlardır.

Uluslararası hukuk ve standartların aksine, polis, barış içinde gösteri düzenleyenlere ateş etmekte ve öldürmektedir. Mart ayında, üç Güneydoğu ilindeki, Kürt yeni yılı, Nevroz, kutlamaları esnasında, devlet kuvvetleri ateş açarak en az 80 göstericiyi öldürdüler. Yine aynı bölgede Ağustos ayında 9 kişi daha gösteriler esnasında öldürüldüler. Bu yıl içinde İzmir, Adana ve Antalya'da da barış içinde gösteri yapan şahıslar öldürüldüler. Bu ölümlerle ilgili hiç kimse mahkemeye verilmedi.

Hükümet, 1980 askeri darbesinden sonra yapılan baskıcı 1982 anayasasını değiştirmek ve halen yürürlükte olan anayasasının, örneğin, üniversite profesörlerinin siyasi partilere girmelerini yasaklayan vb. anti-demokratik maddelerini kaldırmak gibi daha önceden verdiği pek çok sözünden vaz geçmiş gibi görünmektedir. Yine aynı hükümet, kadınlara karşı ayrımcılık, memurlara sendikal hak, çalışma yasalarının ILO standatlarına uygun olarak düzenlenmesi, siyasi ve dini özgürlükler üzerinde sınırlamaların kaldırılması, tüm ülkedeki üniverseteleri denetimi altında tutan ve nefret edilen YÖK'ün kaldırılması konularında da sözler vermişti. Bu sözler de tutulmadı.

Oysa, yeni yönetim ilk günlerinde bazı olumlu adımlar da atmıştı. Örneğin, meşhur Eskişehir Cezaevi kapatıldı, vatandaşlıktan atılan 227 kişiye vatandaşlıkları geri verildi, bazı film ve kasetler yasaklı sanat eserleri listesinden çıkartıldı. Hükümet sokakta Kürtçe konuşma yasağını da kaldırdıysa da, mahkemelerde, resmi dairelerde ve diğer kamu alanlarında Kürtçe hala daha yasak. Kürtçe olarak çıkan Welat gazetesi yayınlarına devam ederken, İstanbul'da bir Kürt Enstitüsü'nün açılmasına da izin verilmiş, ancak enstitü, babaların çocuklarına Kürtçe dahil her türlü ismi seçmelerine olanak veren bir uygulama yürürlüğe konmuştur.

Helkinsi Watch ile yaptıkları görüşmelerde Adalet Bakanı Seyfi Oktay, İç İşleri Bakanı İsmet Sezgin ve İnsan Haklarından Sorumlu Devlet Bakanı Mehmet Kahraman, hükümetin değişiklikleri gerçekleştirme, şeffaf bir demokrasi yaratma ve önceden önerilen anayasa ve yasa düzenlemeleri gerçekleştirme gibi konularda kararlı olduğunu söylediler. Ancak görünürde bunların gerektiği uygulamalar göze çarpmamaktadır. Demirel hükümeti işkence, polis öldürmeleri, basın kısıtlamaları ve diğer can sıkıcı uygulamaların durdurulması konusunda gereken politik kararlılık ve gücü ne pratikte ne de kağıt üstünde gösterememiştir.

Bush yönetimi Demirel hükümetini aşırı derecede destekleyici bir tutum içerisinde olup hatta 80 göstericinin devlet güçleri tarafından öldürüldüğü Nevroz olayları esnasında, Kürt nüfusuna karşı itinalı davrandığı için Türkiye'yi tebrik edebilecek kadar ileri gidebilmektedir. Türkiye, Mısır ve İsrail'den sonra en fazla Amerikan yardımı alan üçüncü ülke olmaya devam etmektedir ve önümüzdeki bütçe yılında 578 milyon dolar yardım alacaktır. Devletimiz Türkiye üzerindeki bu etkisini, Demirel'i bir yıl önce verdiği cesaret sözleri gerçekleştirmeğe ikna edebilecek şekilde kullanılabilecek durumdadır.

BİR YENİ LENİN İÇİN-II

Yalçın Küçük

Marx'ın çözümsel yöntemine ne ad verilebilir? Ayrı bir inceleme alanı olmalıdır. "Diyalektik" demenin fazla bir anlam taşıyacağını sanmıyorum; çünkü, "diyalektik" çok kullanılan ve daha da çok kullanılması gereken bir akıl yürütme yoludur. "Diyalektik materyalizm" adlandırmasının ise, daha önce bazıları tarafından işaret edildiği gibi, bir anlam taşıdığını düşünmüyorum. "Diyalektik" ile "materyalizm" kavramlarını yan yana getirmenin kolay olduğu söylenemez, birisi mantık ve diğeri felsefe düzlemindedirler.

Kant'tan mı, yoksa Hegel'den mi daha çok etkilendiği sorusunun neden çok az sorulduğu ya da hiç sorulmadığını anlayamıyorum. Kant'ın temel katkılarının hemen hepsi "kritik" başlığını içeriyor. Marx'ın belki de tek başına en önemli sayılan çalışması "Kritik'e Katkı" başlığını taşıyor. Tam adı, "Siyasal İktisadın Eleştirisine Katkı" oluyor. Kapital'ın alt başlığı ise "Siyasal İktisadın Bir Eleştirisi" veya "Siyasal İktisadın Eleştirel Çözümlemesi" olarak biliniyor. Marx, doğruyu bulmada eleştiri akımının belki de doruk noktasıdır.

Bir de "transformasyon" var. Feuerbach'ı izleyerek Marx, Hegel'in diyalektiğini dönüştürmeyi bir akıl yürütme alışkanlığı haline getiriyor. Bir anlamda insanlı gözünün, dönüştürerek düzelten merceği'dir; bu işlevi görüyor.

Eleştirel dönüştürme, yaratıcı marksizmin elinde, sanki görülmeyeni gösteren bir dürbündür. Çok şaşırtıcı sonuçlar veriyor; daha çok yakın zamana kadar Amerikan uluslararası ilişkiler "teorisyenlerinin", Sovyet uzmanlarının, "ters bakarak", kendi durumlarını kendilerinden daha iyi gördüklerini yazdıklarını hatırlıyorum.

Lenin'in katkısı ne olmuştur? Marx'ın asıl alanını teori denizi saymaktan yanayım; politika alanına dalışları azdır ve daldığı zamanlarda da başarılı sayma eğiliminde değilim. 1848 Devrimi'ne yaklaşımı politik olarak isabetli olmaktan çok uzaktır; çözümlemesinin de tartışılır olduğunu yazdığımı düşünüyorum. Paris Komünü'ne yol açan ayaklanmaya yaklaşımını da "devrimci politik" bulmak kolay görünmüyor; ancak bununla ilgili yazdığı üç siyasal polemiği, bana göre politika alanındaki şaheserleridir. Yalnız çok ayrıntılı bir politika ve tarih bilgisi hatta bugün için tarihsel-politik "dedikodu" sayılabilecek bilgi gerektiriyor.

Lenin ise, Marx'ın felsefe sistemindeki kapalılığı kırmasının dışında, teori alanında, çok büyük ölçüde Marx ve politika alanında ise bir büyük kaşif'tir. Eleştirel dönüştürme dürbünü, Lenin'in kullanımıyla, zaman zaman imkansız karanlıkları aydınlatabiliyor ve en çok, birbirine en yakın görünenlerin zıtlığını ya da birbirinin en zıddı olanın yakınlığını gözler önüne koymada başarılı oluyor.Buradaki dürbün artık eleştirel dönüştürme dürbünü müdür, yoksa başka mıdır; bu soruyu cevaplandırmayı denemeden formüle etmekle yetiniyorum.

Son zamanlarda çalışmalarım beni tarihi, bugünden bakarak, yeniden değiştirme kanalına çekiyor; "değiştirme" değil, "yeniden" üzerinde duruyorum. Sanki tarihsel gerçeklik bir kez değiştirilmiştir ve ben yeniden değiştiriyorum.

İlk haline mi dönüştürülüyor? Söylemek çok zor.

En büyük keşfinin, Ekim Devrimi'nin yıldönümünde, Lenin tarihiyle ilgili üç yeniden değiştirme denemesi yapmak istiyorum.

Bir: Yol Üzerine

Kardeşi Aleksandır'ın, Çar'a karşı başarısız bir suikast girişimi sonucu da-

Eleştirel dönüştürme dürbünü, Lenin'in kullanımıyla, zaman zaman imkansız karanlıkları aydınlatabiliyor ve en çok, birbirine en yakın görünenlerin zıtlığını ya da birbirinin en zıddı olanın yakınlığını gözler önüne koymada başarılı oluyor.Buradaki dürbün artık eleştirel dönüştürme dürbünü müdür, yoksa başka mıdır; bu soruyu cevaplandırmayı denemeden formüle etmekle yetiniyorum.

rağacına gönderilmesi nedeniyle Lenin'in "bizim yolumuz başka olacak" anlamına gelen bir sözü var; çok biliniyor. Lenin'in bu sözü "terörist" yollara karşı çıkışının çok açık bir ifadesi olduğu konusunda, bir zamanlar, bir kesinlik vardı. Şimdi tartışma gereğini duyuyorum.

Lenin'in ağabeyi Aleksandır'ın yaşamına malolan suikast girişimi, son derece gevşek, disiplinsiz, yer yer kuşku çeken bir yapının mahsulüdür. Aleksandır, burada son derece metin davranıyor, kendisinin olmayan sorumlulukları üstleniyor, tutuklu arkadaşlarına moral veriyor, büyük politik yüreklilik gösteriyor; idam ediliyor.

Bugün Lenin'in bu en büyük keşfini farelerin kemirdiği bir zamanda, benim yol aldığım sonuç, Lenin'in burada reddettiği, ağabeyinin ölümüne malolan yapının laçkalığı, disiplinsizliği, perspektiften yoksun oluşudur.Bu reddi, kardeşinin de içinde bulunduğu yolu, birtakım "bireysel" ya da başka türe ayırarak, böyle bir ayrımının mantıksal dayanaklarını göremiyorum, yolun kendisine uzatmanın doğru olmadığını düşünüyorum.

Bana göre burada reddedilen, yoldan daha çok yapı'dır.

İki: Başlangıç Sorunu Üzerine

Lenin'in, bir plebisitten, politik sorundan, ulusal sorundan devrim çıkabileceği konusunda bir saptaması var; biliniyor. Birbirinden ayrı politik kıvılcımlardan devrimin başlayabileceği saptamasını soyutlamak istiyorum.

Devrim, belki de en önce, ufuk'ta devrimdir.

Şimdi Doğu'nun uyanışında 1905 Rusya Burjuva Devrimi'ni değil, bu sonuncu da, Rusya'nın Japonya karşısında yenilmesini ön plana çıkarmaya çalışıyorum. Bu iki yüz yıldır milletlerin timsahı Rusya çarlığının, adı pek az duyulmuş, rengi beyaz olmayan bir "yeni" ulus tarafından perişan edilmesi, ezilen Rusya insanlarında, bu otoriteyi kendilerinin de yenebileceği düşüncesini uyandırmış olabilir; böyle olduğunu düşünüyorum.

Bu önemli bir yeniliktir.

Üç: Örgüt Üzerine

Lenin'in örgüte, Arşimed'in kaldıracı ölçüsünde önem verdiği biliniyor. Disiplinli parti, Lenin için, dünyayı oynatacak kaldıraçtır; bunun da çok kez aktarıldığı kesindir.

Buradan, Lenin'in politik örgütünün gücü konusunda, abartılı sonuçlara gitmemek gerekiyor; ancak hep gidiliyor. Devrim öncesinde Bolşevik Partisi'nin kadroları ve gücü hep abartılıyor.

Tersini düşünüyorum.

Ne yazık, Ekim Devrimi cılız bir sınıf ve güçlü olmaktan uzak bir partinin mahsulüdür.

Lenin'in örgütü, kaldıraca benzetmesi çok yerindedir. Ancak bu var olan bir kaldıraca işaret etmiyor; yokluğunun acısı çekilen bir partilenmeye parmak basıyor.

Lenin hep her açıdan güçlü, toptan gelişmiş bir parti örgütünün acısını çekmiştir.

Lenin, kendi kültürünü, kendi bilimini geliştirebilmiş bir işçi sınıfının yokluğunun acısı içinde kıvranmıştır.

Büyüklüğü, buna karşı, gösterdiği ve hiç eksik etmediği devrimci inatıdır.

"Nisan Tezleri" bu inatın ürünü ve kanıtıdır.

Hiç bir ciddi örgüt lideri güçlü olduğuna inandığı bir örgütün önüne böyle tezlerle çıkmaz ve vazgeçilmez bildiği bir örgütü böylesine şaşırtıcı tezlerle riske etmez; Nisan Tezleri varsa, o tarihte güçlü ve bu nedenle de vazgeçilmeyecek bir örgüt yok, demektir.

Nisan Tezleri ve buradan açılan devrim kapısı, Bolşevik Parti'nin gücünün değil güçsüzlüğünün kanıtı oluyorlar.

Hiç bir ciddi örgüt lideri güçlü olduğuna inandığı bir örgütün önüne böyle tezlerle çıkmaz ve vaz geçilmez bildiği bir örgütü böylesine şaşırtıcı tezlerle riske etmez; Nisan Tezleri varsa, o tarihte güçlü ve bu nedenle de vazgeçilmeyecek bir örgüt yok, demektir. Nisan Tezleri ve buradan açılan devrim kapısı, Bolşevik Parti'nin gücünün değil güçsüzlüğünün kanıtı oluyorlar.

SIRADAN TÜRK İNSANININ KÜRT GERÇEĞİNE BAKIŞI

Nuray Bayındır

Türkiye Türkiye olalı hiç bu kadar sıcak bir yaz geçirmemişti. Özellikle İzmir ve Diyarbekir gölgede 40 dereceyi bulan sıcaklıklar yaşadı. Güneş o kadar kızgındı ki bu sıcağa alışkın olmayanlar yandı kavruldu. Havanın sıcağına nispet edercesine Kürt hareketliliğinin artışı sıradan vatandaşın gözünde onca geçim derdinin arasında, en önemli mesele haline geldi.

- Doğuda neler oluyor? - İş gerçekten ciddi mi? - Kürtler ne istiyorlar? - Türk devletini yıkıp yerine Kürt devleti mi kurmak istiyorlar?

İlk etapta gelen sorular oluyor. Önce dinliyorlar sonra her kafadan bir ses geliyor. Kızını Diyarbekirli bir Kürt'e nişanlayan 63 yaşında bir teyze. "Bu Kürt Türk ayrımı yeni değil, ben ta çocukluğumdan bilirim, doğudan Manisa'ya bir grup Kürt'ü sürmüşlerdi. Cami avlusunda kalırlardı. Bizlere hiç benzemezlerdi; adetleri, davranışları çok değişikti. Bir keresinde önlerinden geçerken erkek kardeşim yaramazlık yapınca iki tokat atmıştım; hemen benden büyükçe biri geldi beni iteliyerek elimden kardeşimi aldı. Konuşması bana çok tuhaf gelmişti amma çok korkmuştum." diyerek konuşmaya başladı. "Sonra yıllar geçti. İşte bu kardeşimin en büyük kızı bir Mardinli Kürt'le evlendi. Kürtler çok mert insanlar. Biz bu çoçuktan hiç kötülük görmedik." Bu arada nişanlı söze karıştı. "Niye bazı Kürtler Kürt olduklarını gizliyorlar. Ben nişanlımın Kürt olduğunu biliyorum ama o ben Kürt değilim Kürtler kıro olur diyor. Benimle dalga mı geçiyor anlamadım. Halbuki ben bir ara görümcemin telefon konuşmasına şahit oldum, arada anlamadığım bir dilde konuşuyordu." Burada sohbet derinleşti. Sonunda nişanlı kız, nişanlısını kimliğini gizlememeye davet edeceği sözünü verdi. Bu yaşlı teyzeyle birkaç gün sonra tekrar karşılaştım. Onca yoksulluğuna rağmen gözünün nuru gibi itinayla besleyip büyüttüğü tek kızının düğün telaşının arasında televizyon da izlemeye fırsat bulabilen yaşlı teyze bugüne kadar hiç sevmediği Türkeş'in Kürtlere ilişkin konuşmasını izlemiş. "Kürt Türk ayrımı yoktur aslında Kürtler Türktür diyor. Ben bu adamın konuşmasını çok beğendim gerçekten Kürtler Türk mü? Bunlar niye savaşıyor öyleyse? Niye ayrıyız diyorlar?" diyerek yorgun gözlerini bana dikti. Yine sohbet derinleşti. Sonunda teyze "Vah ikiyüzlü köpek aslında nasıl da yalan söylüyor. Demek tüm dünya bu insanların Kürt olduğunu kabul ediyorlar da bunlar ille de siz Türksünüz diye diretiyor; ha, peki ellerine ne geçecek?.." İsterseniz sırası gelmişken size bu teyzenin gerçek kimliği hakkında biraz bilgi vereyim.

Anneannesi Kurtuluş Savaşı'ndan önce akrabalarıyla birlikte Girit Adası'ndan İzmir'e göç etmiş. Rumcayı çok iyi biliyor. Dirli dirli diye başlayan bir türkü var ki söz ve müziği çok anlamlı. Geldikleri yerleri, köklerini ve oranın güzel kızlarını anlatan bir türkü. Bazı kıtaları hatırımda kalmış. Eski fotoğraflarını gösteriyor. Gerçekten gençliğinde çok güzel, modern giyimli bir genç kız duruyor karşımda. Tip olarak Türklere benzemiyor. Uzun yüzlü kumral dalgalı saçlı tam bir Elen kızı. Adet ve görenekleri de Anadolu insanına hiç benzemiyor. Osmanlının Yunan işgalinden sonra, önce müslümanlaştırılıp sonra da Türkleştirilen bir aileden geldiği aşikar. Biraz tarihten bahsediyoruz. Türklere benzemek onu pek incitmiyor. Sanki gizli gizli pek açığa vuramadığı bilinçaltı bir sevinç duyuyor. Konuştukça konuşuyor. "Ne iyi oldu da bu konuları açtın" diyor. "Kendimi kuş gibi rahatlamış hissediyorum." Sohbet ilerledikçe o güzel türkünün yarım kalan kıtaları da aklına geliyor. Kendi kendine hayret ederek "Bu güne kadar hep denedim bir türlü şu türküyü tam okuyamadım. Hay diline sağlık be kızım sen beni iyice çoşturdun. Bak şimdi hepsi aklıma geldi." diyor. Evet bu sevimli teyzenin de kökeni bu.

Yaşlı yorgun yoksul teyzeyi düğün telaşıyla başbaşa bırakıp bambaşka bir yere bir köyağasının evine konuk oluyorum (köyün en zengini olduğu için herkes ona ağa diyor). Ağa'nın bir oğlu var hep birlikte sabahtan akşama kadar çalışıyorlar. Başlarından geçen bir olayı anlatı-

yor ağa oğlu. "Bir gün kapı altından bir zarf attılar. Mektupta beni kaçıracakları, fidye istedikleri yazılıydı. Hemen jandarmaya haber verdik. Jandarma her tarafı sardı. Tarlalarda çalışan Kürtler'i sıra dayağından geçirdiler. Zavallılar çok dayak yedi. Bir türlü mektubu yazanı bulamadılar..." Kaç para istendiğini soruyorum. "Üç milyon. Bu işi PKK'nın yaptırdığından şüphe etmiştik" Kendimi tutamayarak gülüyorum. Merak etme PKK gibi bir örgüt senin üç milyonuna tenezzül etmez. Sen yine de bu insanları olur olmaz nedenlerle jandarmanın eline düşürme diyorum. Ağaoğlu da soruyor. "Doğudaki olaylar hakkında ne düşünüyorsunuz? İş gerçekten ciddi mi". "Ciddi ciddi hem de çok ciddi görüyorum" diyorum.

Ağaoğlunun kökenini mi merak ediyorsunuz hemen söyleyeyim. Babası Yugoslav göçmeni annesi Yörük.

Bu kez bir matematik öğretmeninin evinde misafirim. Kendisinin ne solcu ne de sağcı olmadığını söyleyen, Arnavut asıllı, okulda kadro bolluğundan haftada sekiz saatlik çalışma süresi olan, okumayı sevmeyen televizyon ve kahve budalası sıradan bir T.C. öğretmeni. O da "doğudaki" gelişmelerden "oldukça" kaygılı görünüyor. Öğretmenliğinin ilk yıllarında sağcılara yakınlığı yüzünden solculardan dayak yemiş. "Bunlar (Kürtler) daha ne istiyorlar, mecliste varlar, büyük işverenlerden çoğu Kürt, bugüne kadar kimse bunlara birşey demedi daha ne istiyorlar? Sizin gördüğünüz nedir?.." Söylediklerime hiç karşı çıkmıyor. Ancak konuşmak için konuştuğu açık. Bu kadar boş zamanını lak lakla geçireceğine biraz kitap okumasını ve orada burada kulaktan dolma laflarla Kürtler aleyhine konuşmamasını salık veriyorum.

Günlerden Perşembe bir pazar yerindeyim. Kürtler pazar yerlerini ele geçirmişler. İki kilo incir almak için meyve satıcısına yaklaşıyoruz. Şeftaliler hoşumuza gidiyor, seçebilir miyiz diyoruz. Satıcı alaycı bir tonla: "Bunlar nadide çiçeklerdir ancak sizlerdeki gibi nadide vazolarda saklanır." diyor. Eve dönüşte pazaryeri sohbetleri koyulaşıyor. Ev sahibi anlatıyor. "Bir keresinde iki kilo domates alacaktım seçeyim dedim. Satıcı elimdekini hırsla aldı dişlerini sıkarak -ah bir gün sizi elimize geçirirsek nah işte böyle ezeceğiz deyip domatesi elinde sıkıverdi. Bunlar çok vahşi insanlar, artık bir şey alacağım zaman önce satıcının tipine bakıyorum, hoşuma gitmezse yanaşmıyorum." diyor.

Her şeye rağmen sıradan Türk insanı, yaklaşmasını bildikten, katmanlar arası diyaloglar oluşturabildikten sonra iktidara yönelik açılımlara açık görünüyor. Türk solu açısından suskunluğun anlamı Türk halkının kültürel ve ekonomik, Kürt halkının ise gün geçtikçe artan kitlesel katliamına onaydır.Bu utançdır. Bu utancı bile bile taşımak alçaklıktır.

Kürtler sıradan Türk insanının öylesine içine girmişler ki eskiden pek ayrımına varılamayan farklılıklar göze batar hale gelmiş.

İki aylık tatil sürecimde gördüklerim ve duyduklarımdan özüne dokunmadan pasajlar aktardım. Söyleşiler İzmir ve yakınlarında geçti. Günlük yaşamda her gün tekrarlanan konuşmalardan örnekler vermeye çalıştım.

Sıradan Türk ve Türkleşmiş Kürtlerin Kürt gerçeğine bakışları yukarıdaki örneklerin ifade ettiği muhtevayı aştıkları görülmüyor.

Burada 'sıradanlıktan' kastım, düzenin ideolojik yörüngesinde kalıp bağımsız düşünce üretemeyen insan halidir.

Sıradan insan "... Özal bölgenin terör nedeniyle geri kalmış olduğu tezinin işlenmesini önerdi." yazan Hürriyet Gazetesi'ni okuyup ta tersinin doğru olabileceğini dahi kendisine sormayan sürüleşme halidir. Özal'ın kendisini sürü gördüğünü görmeyen insan halidir.

Türk insanı böylesi bir dipsiz kuyunun içine sürükleniyor. Türk burjuvazisi kendi halkını körelterek, gerçekleri çarpıtarak, kardeş Kürt halkına karşı düşmanlık hisleri geliştirerek toplumda ayrımcılık yaratıyor.

Her şeye rağmen sıradan Türk insanı, yaklaşmasını bildikten, katmanlar arası diyaloglar oluşturabildikten sonra iktidara yönelik açılımlara açık görünüyor. Türk solu açısından suskunluğun anlamı Türk halkının kültürel ve ekonomik, Kürt halkının ise gün geçtikçe artan kitlesel katliamına onaydır.Bu utançdır. Bu utancı bile bile taşımak alçaklıktır.

MÜLKİYETÇİLER BİRLİĞİ

Hasan Yılmaz

ANAP iktidarı döneminde, TC'nin söylemi "PKK'nin üç, beş eşkiyadan ibaret olduğu" şeklindeydi. Aynı dönemde SHP ve DYP bu söylemi birer muhalefet partisi olarak benimsemiş olmalarına rağmen bugünkü Demirel Hükümeti, PKK'nin bu boyutlara ulaşmasını, ANAP'ın PKK'nin üç beş eşkiya olarak algılanmasına bağlamaktadır. PKK, İçişleri bakanı İsmet Sezgin'e göre, Marksist-Leninist bir gerilla örgütüdür. Bunların dışında bazı sol anlayışlar PKK'nın tabanının hacı-hoca, müslüman cemaatten oluştuğu iddiasını tartışırlarken, İslami Cihad örgütü bildirilerinde kat'li vacipler listesinde İlk sırayı Abdulah Öcalan'a veriyor.

Bu PKK'yı Ne Yapmalı?

Basında, TV'de diğer yayın organlarında sürekli kendinden bahsettiren Bölge'de ve Türkiye'de insanların günlük hayatına giren, girdiği yerleri bölen PKK, son olarak Mülkiyeliler Birliği salonlarına oradan da Mülkiyeliler Birliği Dergisi'nin saflarına girmeyi başarıyor. Mülkiyeliler Birliği adına Genel Başkan Alpaslan Işıklı'nın sahipliğini yaptığı dergi, Ağustos 1992 sayısında "Kürt Sorunu"na ve konuya "sınıfsal" açıdan yaklaşan son derece "özgün" yazılara yer vermiş. Giriş Mustafa Sönmez tarafından yapılıyor. Mustafa Sönmez'in PKK'nin "teröristlik" ve "milliyetçi"lik gibi niteliklerini açıkladığı yazısının hemen ardında, Yıldırım Koç'un "Türkiye İşçi Sınıfı Hareketi ve Silahlı Ayrılıkçı Kürt Milliyetçiliği: Müttefik mi? Rakip mi?" başlıklı yazısından "milliyetçi" ve "terörist" PKK'nin ayrıca "şovenist" ve hatta "ırkçı" olduğunu öğreniyoruz.

Yıldırım Koç mu? İsmet Sezgin mi?

Son derece trajiktir. Bugün PKK'ya yönelik milliyetçilik ve şovenizm türünden eleştirilenlerin öncülüğünü büyük oranda sol dergiler yapmaktadırlar. Bu konularda teorik açılımlarının sahipleri durumundadırlar. En çok bilinenler, burada örnek vermekte sakınca görmüyorum, **Partizan**, **Mücadele** ve **Gelenek**'tirler. (Yıldırım Koç, Mustafa Sönmez türünden bulaşıklar ise hiç de azımsanamayacak sayıdadırlar. Daha net, daha kararlı olmak için mücadeleye buradan başlanmalıdır). Diyalektik ve tarihsel bakması gereken sol, son derece vulgar ve pragmatist bir yaklaşımın sonucu olarak, olmaması gereken bir konumdadır. Bunların, PKK'nin yayın organlarında, bu arada Abdullah Öcalan'ın yazılarında ısrarla üzerinde durduğu gibi sosyalizm'in karşısında olup olmadığı ciddi bir şekilde tartışılabilinir. Sezgin PKK ile ilgili hemen her konu aşamasında "Marksist-Leninist bir örgüt olan PKK ...." diye başlamaktadır. Sezgin'in bu tür yaklaşımının nedeninin ne olduğundan bağımsız olarak doğruyu ifade ettiğinin belirtilmesi gerekiyor. Solcularımız PKK'yi ve PKK'yi sosyalizm mücadelesinin içinde görenleri, PKK'nin varlığından coşku duyanları milliyetçilik, şovenistlik ile suçlarlarken, TC.'nin İçişleri Bakanı ısrarla karşı karşıya oldukları örgütün M-L olduğu vurgusun yapıyor.

İsmet Sezgin ile Yıldırım Koç'un PKK konusunda anlaşamadıkları tek nokta yukarıda belirtildiği gibi, M-L olup olmadığıdır. Bunun dışında aralarında hemen hemen hiç bir ciddi ayrılık sözkonusu değildir. En önemli konuda, PKK "terör"üne karşı çıkılmasında, daha şimdiden mutabakat sağlanmış durumda. *"Kontrgerilla terörüne karşı çıkmadan yalnızca PKK terörüne çıkmak ne kadar yanlışsa, PKK terörüne karşı çıkmadan yalnızca Kontrgerilla terörüne karşı çıkmak da o kadar yanlıştır."* Yıldırım Koç'un İsmet Sezgin'in Kontrgerillaya karşı olmadığı iddiasında bulunabileceğini varsayarak, kontrgerillanın devlete ne kadar pahalıya geldiğini, enflasyonu yüzde yirmi-yirmibeş civarında yukarıya çektiğini (Özel Savaş ile kontrgerillanın varlığını birbirinden ayırmıyorum), kontrgerillasız, bu ancak PKK'nin varlığını ortadan kaldırılmasıyla mümkündür, "özel savaş"sız bir devletin içişleri bakanlığı görevinin Sezgin için şüphesiz daha cazip olacağını hatırlatırız.

Yıldırım Koç'un, şovenizm, ırkçılık ve milliyetçilik eleştirilerini ciddiye almamak gerekiyor. Ancak *"bu iki hareket bir birinin müttefiki mi yoksa rakibi midir?"* sorusuna daha ilk satırlarda kolayca *"kanımca belki hareket birbirinin rakibidir."* şeklindeki cevabı, Yıldırım Koç'tan daha çok derginin tarihsel olarak saygın bir kurumu temsil edişi gözönüne alınarak, irdelemek gerekiyor. Bundan önce, Yıldırım Koç'a haksızlık olmaması için, dayanaklarını,

ileri sürdüğü nedenlere gözatmak gerekiyor.

"Türkiye işçi sınıfı etnik kökenlere göre bir bölünmüşlük içinde değildir, etnik kökenlere göre sınıf içinde bir ayrışma yoktur" "Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi, çok farklı etnik kökenden insana, sermayeye karşı biraraya getirmekte ve toplumumuzun çimentosu ve görevini üstlenmektedir." "Her grevde, her Kürt kökenli işçi, her Kürt kökenli sermayedarla karşı karşıyadır ve diğer kökenlerden işçiyle aynı safta omuz omuzadır. 1989, 1990 ve 1991 yıllarındaki mücadelenin başarısı, ülkemizin tüm bölgelerinde ve tüm etnik kökenlerden işçilerin tüm etnik kökenlerden sermayedar ve ANAP'a karşı ortak tavrı sonucu elde edilmiştir."

KÜRDÜN SERMAYESİ OLURSA...

İşçi sınıfı cephesini anlattıktan sonra, sermayedarların cephesine geliyor. *"Bu birlikteliğin sağlanmasında Kürk kökenli sermayedarların tavrı belirleyicidir"*. Sendikalaşmaya karşı en acımasızca tepkiyi gösterenler arasında (Kürtler) yer almaktadır. Yukarıdaki alıntılarla ilgili olarak Yıldırım Koç'un söylediği şudur. İşçi sınıfı arasında etnik farklılıklar, işçi sınıfının doğası gereği ön plana çıkmıyor, bunlar sınıf kardeşliği anlayışıyla diğer kökenlerden işçiyle aynı safta omuz omuza mücadele ediyor, ama söz konusu Kürt sermayedarları olunca, sendikalaşmaya karşı en acımasız tepkiyi gösteren bunlar oluyor. Koç'un söyleminden çıkan sonuç, sınıf, proletarya ise enternasyonal duygular, ya da Koç'un deyimiyle sınıf kardeşliği ilkesi geçerli oluyor. Burjuvazi sınıfı sözkonusu ise, olay sınıfsallıktan çıkıyor ve etnik özellikler ön plana çıkıyor. Bunun adı işçi sınıfı fetişizmidir. Fetişizm ilkelin ideolojisidir. Buna örnek olarak, yine yukarıda alıntılarda geçen, 1988, 1990, 1991'lerde yaşanan, niceliği olan ama nitel olarak sınıfsallıktan son derece uzak, işçi eylemliliklerini sınıfın tarihsel başarılarından biri olarak göstermesi verilebilir. Toplumsal Kurtuluş, bilimden kopmamak, sınıf kuyrukçuluğunun önüne geçebilmek amacıyla bu konuda ısrarlı olmuştur. Ve bu ısrar devam etmektedir. Bugün görülmesi gereken gerçeklik şudur: Türkiye'de içinde yaşadığımız süreçte, emek sürecinde derinde bir kavga yoktur. Bunun önünde kalın duvarlar vardır. Yapılması gereken de duvarların ortadan kaldırılmasıdır. Bunu görmemek bir mazeret olamaz. Ya da bilinmesine rağmen yapmak, sınıf kuyrukçuluğudur. Bu da Perinçek türünden mücadelede her türlü zaafı taşıyan, pragmatist insanların işidir. Koç'tan alıntılara kaldığımız yerden devam edelim. İşçi sınıfının konumunu, sermayedarlar etkileşimini de gözönüne alarak, etnik kökenlerinin sınıfın doğası ile etkileşimini anlattıktan sonra tahmin edilebileceği gibi "milliyetçi" PKK'nin sınıf kardeşliğini nasıl böldüğüne geçiyor. Önce PKK'nin Kürt Ulusal Hareketi ile ilişkini *"Günümüzde Kürt ulusal hareketinde önderlik, ayrılıkçı bir tavır içinde silahlı bir mücadele sürdüren PKK'nin elindedir."* sözleriyle, doğru bir şekilde ifade ediyor. Ayrılıkçı ve silahlı olan bu güçlü "Milliyetçi" örgüt işçi sendikalarında, Kürtlerin dışında, başka uluslardan insanların varlığına, yani sendikaların "demokratik"liğine müdahale, sınıf kardeşliğine tahammül edebilir mi? sorusuna verilecek cevap elbette ki "hayır". Nitekim *"Son zamanlarda Güneydoğuda sendika seçimlerinden önce bazı adayların tehdit ile adaylıktan vazgeçtirilmeleri olayları, nasıl anti demokratik bir yaklaşımla karşı karşıya olduğunun ufak bir göstergesi...."* değil midir?

Yıldırım Koç bir miyoptur ve miyop olduğu için göremediği şudur. İşçi sınıfının iktidar mücadelesinde karşı karşıya olduğu güç şu an PKK'nin halen savaş halinde olduğu, tekelli Polis Devleti olan TC dir. İşçi sınıfı her zaman ezilen ulusların yanında yer alması gerekirken nasıl olurda PKK (Koç'a göre Kürt ulusal kurtuluş mücadelesinde önderliği tartışılmazdır.) ile rakip olabilir. Proleteryaya bu kadar bağlı olan Koç işçi sınıfının ezilen bir ulus olan (bir dönem için geçerliydi) Kürtlerin yanında yer almayışının açıklamasını yapmak durumundadır. Kürt halkının yaşadığı baskıyı bütün çıplaklığıyla yaşadığı dönemde işçi sınıfının duyarsızlığı onun gerici olduğunun bir göstergesidir. İşçi sınıfının gericiliğini görmemenin sonucu, gericiliğin bataklığına saplanmaktır.

Aynı sayıda yazan Mustafa Sönmez'e de kısaca değinelim. "Padişahların anneleri gayri müslim, gayri Türk kökenli cariyelerdi. ... Dolayısıyla, böyle bir mirasın ardından 'Türk milliyetçiliği' yapılmaz. Aynı şey, diğer 'milliyetçilik'ler içinde söz konusudur" diyor Sönmez. TC'nin "Türk Milliyetçiliği" yaptığını iddia eden yok, TC "Atatürk milliyetçisi'dir, yani Kürt varlığının inkarına dayanır.

Sönmez'de, diğer Mülkiyetçiler gibi, burjuvalar arasında Kürtlerin var olduğunu keşfediyor (Toprak Grubu, Ağa Ceylan, Erezler, Tatlıcılar vb.). Acaba "Silahlı-ayrılıkçı Kürt milliyetçisi hareket'in içinde midirler, bu adı geçen kişiler, yoksa Mülkiyeliler Birliği ile aynı safta, " Kürt hareketi"ne karşı mıdırlar?

Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı Alpaslan Işıklı, Mülkiyeliler Birliği Dergisi'nin Eylül 1992 sayısında "Demokrasi ve Ayrılıkçı Silahlı Eylem" başlıklı yazısında, Lenin'in "Sol Komünizm- Bir

Çocukluk Hastalığı"ndan bir alıntı yapmış, *"Kapitalizmin hoyratlıkları karşısında çılgına dönen küçük burjuva, anarşizm gibi, kapitalizme özgü bir toplumsal olgudur. Bu tür bir devrimciliğin kararsızlığı, boşluğu, hızla teslimiyete, duyarsızlığa, boş fanteziye ve hatta moda olan şu veya bu çeşit burjuva eğilimi yönünde çılgın bir tutkuya dönüşme özelliği herkesçe bilinmektedir."* Ve ardından şu eklemeyi yapıyor: *"Üstelik, bu tür eğilimlerin temsilcileri , geniş kitleyi de kendi dalgalanmaları içine alma çabasından geri kalmazlar ve bunda belli ölçüde başarılı olmaları da mümkündür."* "ve bunla belli ölçüde başarılı olmaları da mümkündür" atıldığında, yukarıdaki alıntılardan, Işıklı'nın Sivil Toplumcuları, Yeşilleri, "Çıplak Kral"ın tebaalarını kastettiği düşünülebilinir, fakat, Işıklı'nın Kastettiği, çok şaşırtıcıdır, PKK'dır. Sayfa 5'te ağzından baklayı çıkarıyor: *"Öyleyse PKK'nın ve bir kısım küçük burjuva aydınlarının Kürt halkı adına sürdürdükleri ayrılıkçı temaların anlamı ne olabilir?"*

Demokrat ve nasılsa aynı zamanda sosyalist Işıklı, PKK'yı bir küçük burjuva boş fantezisi ve çılgın bir tutku olarak değerlendiriyor. PKK'yı böyle değerlendiren bir "kafa" hakkındaki yorumlarından, bir önceki cümledeki sıfatları tekrarlamamak (ve dolayısıyla "kötü bir yazı" yazmamak) için kaçınıyorum. Yalnız devam etmem gerekiyor, çünkü bu "kafa" Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı'nın kafasıdır.

"Hepsinden önemlisi, kapitalizmin tek ve kaçınılmaz yol olduğu doğrultusunda bilinçler oldukça yaygın bir biçimde çarpıtılabilmiştir. Bu durum, demokrasi saflarında yer alanlar için yeni bir yenilgi ve çözülme dönemini başlatmıştır. Sonuç, dünyanın hemen her ülkesinde yığınla döneğin ortaya çıkmasıdır.", derken sayın demokrat ve sosyalist Prof. Dr. Işıklı, "kapitalizmin tek ve kaçınılmaz yol" olmasının neden "demokrasi saflarında yer alanlar için yeni bir yenilgi ve çözülme dönemi" başlattığını açıklamıyor. Demokrasi, kapitalist sistemin bir devlet biçimi değil midir? Demokratlar, kapitalizmin tek ve kaçınılmaz yol olmasıyla neden yenilirler ve çözülürler?

"Ülkemizin etnik yapısı bugünkünden farklı da olsaydı, bu tablo pek farklı olmayacaktı. Bir varsayım olarak, İstanbul ve yöresinde yoğunlukla yaşayanlar Kürtler, doğu ve güneydoğu yoğunlukla yaşayanlar da Türkler olsaydı; bölgelerarası gelir dağımının daha farklı olması gerekmezdi. Keza, ülkemizde genel nüfus içinde Kürtler çoğunlukta, Türkler azınlıkta olsaydı da bu tablo değişmezdi." derken Işıklı, Clemancau'nun bu konudaki söylediklerinden habersiz görünüyor.

Kazım Karabekir'in "İstiklal Harbimizi" adlı eserine bakılabilir. Kısaca, Clemencau, Türklerin egemenlikleri altına giren haklarda mutlaka refahın düştüğü ve Türklerin egemenliklerinden kurtulan her halkın refahının arttığını belirmiştir.

"... Kürtler, Türklerle en çok kaynaşmış etnik gruplardan biridir. Eğer özel bir ırksal düşmanlık aranıyorsa daha önce akla gelebilecek başka topluluklar bulunabilir." derken Işıkçı Ermeni ve Rumları kastediyor. Işıklı ayrıca şunların farkında görünmüyor; Türkiye'de ne Rumca ne Ermenice, ne bu dillerde eğitim ne de bu dillerde yayın yasaklanmıştır, bunların okulu, kilisesi ve gazeteleri vardır. Kürtlerin nesi vardır?

FAŞİST Mİ? TÜRK MÜ?

"Vaktiyle Hitler,Almanya'daki ekonomik sosyal sorunların sorumlusu olarak Yahudileri bulmuştu. Bugün ülkemizdeki sorunların açıklanmasını "Orta Asya'dan gelmiş Anadolu'ya sahip çıkmış" soyut bir Türk kavramına oturtmanın bundan farklı bir yanı var mıdır" derken Işıklı, Türkçe imla kurallarına uyuyor, fakat mantık kurallarına uymuyor. Bugün, ülkemizdeki sorunların açıklanmasını Orta Asya'dan gelmiş Anadolu'ya sahip çıkmış soyut bir Türk kavramına oturtan ve dolayısıyla "faşist" olan PKK değildir, PKK'nın böyle bir söylemi yoktur, ama Işıklı gibi "gizli" faşistler, PKK'nın kullanmadığı söylemi PKK'ya atfederek PKK'yı faşistlikle suçlayabilirler. Işıklı gibi "gizli" faşistler, bari PKK'nın söylemini çarpıtsalar...

Yazısında, örnekler vererek belirttiği gibi, Işıklı'ya göre "ayrılma" eğilimleri yoksullardan değil, zenginlerden gelmektedir; İtalya'nın Kuzeyi, Litvanya, Estonya, Slovenya, Hırvatistan ve söyle devam devam ediyor Işıklı; *"Buna karşılık, yoksul yöreleri zenginlerden ayırmaya yönelik ayrılıkçı akımlar genellikle yeterli halk desteği bulamıyorlar"*. Kürtlerin "yoksul yörelerden" geldiğini kabul eden Işıklı Kürtlerin ayrılma isteğini kabul etmediği gibi, yeterli halk desteğini bulamadığını da düşünüyordur, sanırım. Zor da olsa Işıklı'yı ciddiye alıp eleştirmeye devam edeceğiz. Zorluk, her cümleye her aptallığa cevap vermek kaygısından doğmaktadır, bazılarını ister istemez cevaplayacağım.

"Silahlı ayrılıkçı Kürt hareketi ilk defa ortaya çıkmıyor. Dolayısıyla bu tür hareketlerin sonuçlarının ne olacağını dair geçmiş örnekler var. Takrir-i Sükun ile sonuçlanan Şeyh Sait ayaklanmasının tek sonucu, Musul'un İngilizlere verilmesi olmamıştır. Asıl önemli sonuç, bu ayaklanmanın çok partili rejime geçiş çabalarına, işçi sınıfının örgütlenme yolundaki ilke adımlarına ve Kürtlerin demokratik kültürel haklarına indirilen ağır ve kalıcı darbeye sağladığı katkıdır," buyuruyor sayın Işıklı. Önce, silahlı ayrılıkçı Kürt ha-

reketlerinin sonucunu belirterek (diğer saygın yazarlarımızın deyimiyle "Dersim Modeli"ni kastederek) üstü örtülü soykırımla tehdit ediyor ve öbür taraftan PKK ile tarihteki Kürt hareketlerin arasındaki farkı görmeme miyopluğunu sergiliyor ve istemeden de olsa PKK'nın ekmeğine yağ sürüyor.

Musul'un İngilizlere verilmesini zımni olarak Lozan'da kabul eden Türkiye'de "kimin" toprağını "kime" terkettiği sorulabilinir, sormuyoruz.

Ve bu arada, silahlı ayrılıkçı Kürt hareketlerinin çok partili rejime geçişe engel olduğunu, Işıklı'dan, öğreniyoruz. Işıklı yangınları, selleri, depremleri vs. unutmuş,

"İstanbul'un lüks otellerinde Türk ve Kürt burjuvaları kolkola vererek çiğ köfte ve viski eşliğinde Kürtçe havalar dinlemekte bir sakınca görmüyorlar" derken Işıklı hafıza kaybına uğramıştır. Çok değil, daha yaklaşık on yıl önce "Ben Kürdüm" dediği için TC Bakanı topa tutulmuştu. (Sanıyorum, o Bakanı burjuvadan sayabiliriz.) İkincisi, eğer, Kürt burjuvalar şimdi Kürtçe havalar dinleyebiliyorsa, bu bile PKK sayesindedir. Üçüncüsü, çiğ köfte ve viski derken Işıklı Kürt kültürünü aşağılamak çabasındadır ("çiğ köfte" ile). Gelecekte, ışıklı'ya çiğ köfte verilmeyecektir.

"... bu tür ayrılıkçı silahlı eylemleri destekleyen emperyalist güçlerin, bu yolla ne sağlamak istedikleridir." derken Işıklı'nın ABD'yi, Almanya'yı vs. kastettiği düşünülmesin. TC'ye silah yardımı yapanlar bu "dost ve müttefik" ülkelerdir.

"Bazılarını çok rahasız etmiş olsa dahi Mülkiyeliler Birliği Dergisi bu konudaki özgür platform işlevini sürdürmeye kararlıdır" derken Işıklı kimi kandırmaktadır? Aykut N. Çoban'ın HEP önerilerine benzer çözüm önerilerini basmakla, Yıldırım, Koç'un yazısına karşı yapılmak istenen açıklamayı, Yönetim Kurulu'nda ele alınıp reddedilmesinin unutulacağını mı sanmaktadır? "Gizli" faşist Işıklı açığa çıkmıştır ve gelecekte Işıklı'ya çiğ köfte verilmeyecektir.

Dipnot:

Yazımızda alıntılar yaptığımız ve tartıştığımız **Mülkeyliler Birliği Dergisi** adlı Ağustos 1992-142 sayılı dergidir.

Bu çalışmamda şaşırtıcı bulgular var; ancak aynı ölçüde doğal görünüyor. Bunu şaşırtıcı bulmuyorum. Çünkü bilimsel gelişme, bir doğallıktan yeni bir doğallığa atlamak demektir.

Evrensellik, evren'in yaşanılan topraklarda uç eylemlilik olarak kendisini belli etmesidir. Bu, sınırların aşılması anlamına geliyor. "Çözülüş" ile bu çalışmamda sınırlar zorlanıyor.

Yazılarımda sadece yanlış savları çelmeye değil, aynı zamanda tekelli düzenin yazıcılığıyla körelmeye başlayan aklı açmaya çalışıyorum. Bu nedenle benim yazıcılık hızım, insan aklı için gördüğüm bu büyük tehlikeye karşı açtığım savaşın zorunlu sonucudur

Öğretmeyi büyük bir sevinç haline getirmek zorundayız.

Öğretmeni toplumun en büyük onuru sayan bir düzen kurmak durumundayız.

ISBN 975-478-027-7 (Takım No)
ISBN 975-478-098-6 (5. Cilt)

YALÇIN KÜÇÜK

TÜRKİYE ÜZERİNE TEZLER 5

1908-1998

Özgür üniversite, beklenenin çok üstünde bir ilgiyle karşılaştı. Üniversite Yönetim Kurulu, bu ilgiye cevap vermenin zorluklarını yenmeye çalışıyor. Pek çok soru ortaya çıkıyor; hepsi soruluyor. Kurucu Rektör Yalçın Küçük, ortaya atılan ve atılabilecek olan soruları topladı ve kendisine sordu. Cevapları ise cevap olarak değil tartışma platformu olarak veriyor.

Özgür Üniversite, öğrencileriyle tartışarak yapılaşmayı amaç ediniyor. Bu nedenle pek çok sorunun cevabını netleştirmemeye özen gösteriyor.

Bu sorular Üniversite Yönetimi Kurulu içinde de tartışılıyor. Cevaplar da tartışmaya açıktır ve tarşılacaktır.

ÖĞRETMEK ONUR'DUR ÖĞRENMEK SEVİNÇ'TİR

Toplumsal Kurtuluş- Özgür Üniversite girişiminin kaynağı nedir, ne, böyle bir proğrama yol açtı?

Yalçın Küçük - Geleceğe olan umut.

TK- Umut'tan bir üniversite nasıl doğuyor?

YK- Görünürdeki ve öndeki bütün güçlükler aşılacaktır. Şu veya bu yolla aşılacaktır. Umut, budur. Peki aşıldığında ne olacaktır? Aşılmış ortamda teori, eleştiri, tarih yazımı, araştırma kanalları gür ve canlı olmak durumundadır. Kendiliğinden mi olacaktır? Kendiliğinden olamaz ve olmasını beklememek de bir inanç biçimidir. Özgür Üniversite, hem bir umudu, hem böyle bir inancı ve hem de bu inancın doğal sonucu olan sorumluluğu içeriyor.

Geleceğe umut ve geleceğin teori ve tarih yazımı alanındaki sorumluluğu yansıtıyor.

TK- Öyleyse aynı zamanda bir umutsuzluğu da yansıtıyor...

YK- Var olan tarih yazımı, teori üretimi, eleştiri, estetik ve bilim kaynakları açısından tam bir umutsuzluk ve tam bir güvensizlik var.

Mevcut üniversiteler ve bilim kaynakları bitmiştir. Bitmişliği yaşıyorlar.

TK- Bitmişliği nasıl yaşarlar?

YK- Biz aynı zamanda onların bitmişliğini de yaşıyoruz. Görüyoruz. Belki de hızlandırıyoruz.

Başbakan Demirel'e, Özgür Üniversite nedeniyle yazdığım mektupda da dile getirmeye çalıştım; Cumhuriyet'in bitişi aynı zamanda ampirik'tir. Tek tek kurumlarıyla bitiyor. Basınıyla, yargı kurumlarıyla, üniversiteyle bitiyor. Üniversite sistemi bitmiştir. Orta Çağ'daki kadar bir dürüstlüğe ya da canlılığa sahip görünmüyor.

TK- Pek öyle görünmüyor ama yine de sormak gereğini duyuyorum: Özgür Üniversite, "alternatif üniversite" mi oluyor? Mevcutlara alternatif midir?

YK- Kesinlikle hayır. Bitmişliğe alternatif olunmaz.

Dökünüye alternatif olmak abestir.

Bu "alternatif" sözcüğü, dünya gericiliğinin, dünya ilericiliğini zincire vurmak için buldukları bir sözcüktür.

Reel Üniversiteye değil alternatif olmak, tek sağlıklı yol, görmemektir. Özgür Üniversite, alternatif değildir. Özgür Üniversite, başka'dır ve başka olmak zorundadır. Bütün eğitim ilkeleri, süresi, yapısı ile başka olmak zorundadır.

TK- "Kürt Üniversitesi" ile bu başkalığın bir ilgisi var mı? Bir gazete, Özgür Üniverseite'yi "Kürt Üniversitesi" olarak niteledi.

YK- Rahatsızlık duymuyoruz. Bu tür nitelemelerin çok üstündeyiz. Şimdi, "Kürt" sözcüğünü nerede ise bir suçlama sözcüğü haline getirmek isteyenler var. Bu tür suçlamaların üstündeyiz, bizim yapmak isteğimizi engelleyemez. Gereksiz bir savunmaya girmeyiz.

Biz, Türk, Kürt, Arap, Elen, Çerkez, Kafkasyalı, ayrımı yapmadan ve bunlar için bir üniversite yapı peşindeyiz...

TK- Gerçekçi olmayan bir iddia sayılmaz mı? Bir bölge üniversitesi mi düşünülüyor?

YK- Ben çok fazla gerçekçi olma peşinde değilim. Gerçekçilik adına marjinal yaklaşıma esir düşülüyor. Küçük, fırsatçı adımlar peşinde koşuluyor.

Bakın nasıl unutuluyor; ODTÜ, bir Orta Doğu Üniversitesi olarak kuruldu. Bizim yayınlarımızda, belgelerimizde, bu çok açıktır. 1950 yıllarında, Birinci Soğuk Savaş döneminde, Orta Doğu halklarında bir yüksek rüzgar esiyordu. Halklar yazgılarını ellerine almak için mücadele veriyordu. Nasırizm yayılıyordu. İşte ODTÜ bu sırada ve bu yükselişin önüne bir baraj örmek için, bir duvar çekmek için kuruldu. Bu kuruluşu biliyorum.

Biz, bölge halklarının önünde değil arkasında bir yerdeyiz. Arkasındayız. Yükselişin arkasındayız. Bu yükselişin sulayacağı ovada, teorisyeni, eleştirmeni, yazarını, tarihçisini, bilim tutkununu yetiştirmek istiyoruz.

TK- İki soru çıkıyor. Yine ODTÜ alternatifi mi? İkincisi bu "bölgede" sözcüğünü açar mısınız? Sonra "bölgecilik"...

YK- İnsanlığın hazinesi bu bölgeyi düşünüyoruz. Bütün uygarlıkların beşiği bölgeyi kastediyoruz.

Peki bölgeyi tanımlayabilir miyiz? Ben tümüyle kişisel bir bölge tanımı ortaya atmak istiyorum. Bu-

nu da tartışma için yazıyorum: Türkiye, Kürdistan, Irak, Suriye, Filistin ve Ürdün, Kıbrıs adası dahil Doğu Akdeniz, Mısır hariç, Elen Ülkesi, Bulgaristan, Kuzey Karadeniz, Kafkasya, Ermenistan dahil Ön-Kafkasya, İran'da Kasr-ı Şirin çizgisine yakın yerler dahil ancak İran'ın diğer bölümleri hariç.

Bölge tanımı üniversite için, hem eğitim içeriğini ve hem de eğitim dilini belirleme açısından önemlidir. Dil açısından bölge dilleri eğitim dili olmak durumundadır. Ancak ben çeşitli nedenler, tarihsel birikim, yazılı kaynaklar açısından, Farsça ve Rusca'nın da bölge dili sayılmasından yanayım.

Bu durumda İngilizce, Fransızca, Almanca gibi diller, bölge ve üniversite açısından yabancı dil oluyor.

Bütün bunlar bizim, Orta Doğu Üniversitesi'ne alternatif olmayı hiç bir zaman düşünmediğimizi ortaya gösteriyor. Hem çıkış varsayımlarımız hem eğitim ilkelerimiz ve hem de amaçlarımız açısından "başka"yız.

TK- Peki nasıl yapılanacak? Nasıl eğitim olacak?

YK- Önce bir noktanın altı çizilmelidir. Ben öğrenci iken ODTÜ yeni kuruluyordu. Öğrenciler gitti geldi. Sonra bugünkü Meclis'te, henüz Meclis buraya taşınmadan, Devlet Planlama Teşkilatı kuruldu ve ben orada işe başladım. ODTÜ, inşaat halindeki Meclis'in matbaa binasında eğitime başladı. Kuruluşunu biliyorum. Kuruluşu tamamlanmadan ODTÜ'de öğretim üyesi oldum. Dana sonra ticaret mektebinin Gazi Üniversitesi oluşu sürecinin içinde bulundum. Fakülte kuruluşunu gerçekleştirdik. Bunları biliyorum. Özgür Üniversite hem ODTÜ'nün başlangıcından ve hem de şu anda kurulan pek çok ünivesiteden daha fazla birikime sahiptir.

"İnsan Bilimleri Fakültesi" anlamlıdır. "Yönetim Bilimleri Fakültesi" kurulabilir. Ancak tıp, hukuk, birer fakülte olarak düşünülmemelidir. Ayrıca pek çok ülkede bunlar fakülte değil, fakülte sonrası okuldurlar. Mühendislik düşünülmemelidir. Yalnız bir adı hiç bir zaman "uzmanlık" olmayan üst fakülte düşünülüyor. Doktor, "bilmiş" demektir, belki bir "bilgililer" fakültesi olabilir. Şu anda hepsi tartışma halindedir.

Bir ünivesite için yirmi ders yeterlidir. Eğer öğrenci tümüyle bizim öğrencimiz olursa iki yıl yetebilir. Çok hızlı çalışırsa ve çok yoğun çalışabilirse, iki yıl yeterlidir. Öğrencilerimizin başka üniversitelerde öğrenci olmaları, çalışmaları bizim için olumsuzluk değil olumluluk bile sayılabilir.

Bir parantez açmak istiyorum. Biz öğrenciyi bütünüyle almak istiyoruz. Öğrencinin bütün yetişme aktivitesisini almak istiyoruz. Öğrencinin yetişmesini sadece bizim derslerimizle sınırlamayı düşünmüyoruz. Kendi üniversitesindeki, başka yerlerdeki eğitimini de, rehberlik yoluyla, kendi eğitimimize katmayı planlıyoruz.

Eğer öğrenci tarihçi olmayı planlıyorsa, Farsça öğrenmesini sağlamak durumundayız. Bizim Farsça öğretmemiz söz konusu değildir. Farsça eğitimin bulunduğu yerde almasını istiyoruz.

Otuz kişiyi geçmeyen sınıfı amaçlıyoruz...

TK- Şimdi ne oldu?

YK- Şimdi bir yanı sevindirici, bir yanı çok zorlayıcı bir sürprizle karşı karşıya geldik. Çok sınırlı öğrenci düşünüyorduk. Başvurular düşündüklerimizi çok çok aştı. Ne yapacağız? Yönetim Kurulu toplandı ve henüz bir çözüm bulamadı. Öğreteceğimiz derslerin kalabalık olmaması ilkedir. Sokratik, tartışmalı, sorarak eğitimi nasıl yapabiliriz?

TK- Çözüm nasıl bulunacak?

YK- Biz iki yıldan önce oluşumumuzu tamamlayabileceğimize ihtimal vermiyoruz. İlk öğrencilerimizin bir devantajı var; oturmamış bir yapının içindeler.

Önemli olan kuruluştur. Hazır formüller yerine problemi yaşayarak çözmeyi tercih ediyoruz. Bir ünivesite kuruluşun kollektif hale getirmenin de eğitimin bir parçası olduğunu düşünüyoruz.

TK- Her şey ortada mı, bunu mu anlamalıyız?

YK- Hayır. Dersler başlıyor.

Ayrıca hem öğrencilerimizden ve hem de toplumdan aldığımız tepkiler, işin bizim düşündüğümüzden daha ciddi ve önemli olduğunu gösterdi. Bir vakıf kendisini zorlamıştır. Yönetim Kurulu, vakıf hazırlığını başlatma kararı aldı. Bölge ekin ve tarihi ile ilgili bir vakıf kendisini ortaya koydu.

Bunun dışında, bir kaç katlı bahçeli bir yer tutmamız gerekiyor. Öğrencilerimiz, bir araya gelmeli ve tartışılmalı..

TK- Sınıf da tartışacaklar..

YK- Bunu kastetmiyoruz. Üniversite sınıf ayrımı yersizdir. Bir kavram değil, bir pratik zorunluluktur. Önemli olan bir arada olmaktır. Önemli olan kantinde bir arada olmaktır. Çünkü öğrencinin en iyi öğretmeni yine yoldaş-öğrencidir. Bunu ben kendi öğrenciliğimden biliyorum. Ben hem üniversiteye girişte ve hem sınıflarda ve hem de sonunda hep birinciydim. Ancak yine de en çok sınıfta değil, kantinde öğrendiğimi düşünüyorum. Öğretmenlerime haksızlık etmek istemem, ancak yine de en çok kantinde, diğer öğrenci arkadaşlarımdan öğrendim.

TK- Abartmıyor musunuz?

YK- Biz bizim fakültenin bir dönem, en iyi bağ bozumuyuz. Mahir Çayan ve Apo'ların kuşağıyla bu iyi dönem, ne yazık ki, sona eriyor. Apo'yu özellikle anıyorum. Zamanının büyük bir bölümünü, aynı kantinde geçirmiş; o zamanlar kantinler

çok eğitici ve önemliydi.

Bizim bir köşemiz vardı ve ben bu köşenin en küçüğüydüm. Hatırladıklarım, merhum Ergin Günce, şair Ece Ayhan, tiyatrocu Ercü, şimdi İzmir'de müzik eleştirmeni Üner, İstanbul'da iktisatı hoca Mehmet Genç, Profesör Taner Timur, şu anda Balkanlar ve Kafkasya işleri genel müdürü büyükelçi Ömer ilk planda hatırladıklarım. Hukuk'tan, Erdal Öz, Hukuk'tan şu anda profesör Selahattin Keyman, o sırada askerlik yapan merhum Şair Cemal Süreya, Pazar Postası yazarları, bu köşenin gediklileriydi. Profesör Ünsül Oskay, daha sonra buraya takıldı. Profesör Emre Kongar, şimdiki gibiydi. Gelmekle gelmemek arasında tereddüt ederdi. Hüsam'ın, Cindoruk, kardeşi Şadi gündüzlü olmasına rağmen bu köşedeydi ve Şadi aracılığıyla bu grubun bir bölümü Hüsamettin Cindoruk'un il başkanı olduğu Hürriyet Partisi ile temas halindeydi. Ama yine de bu köşe tam anlamıyla entellektüel sayılırdı. Birbirini eğitirdi.

Dolayısıyla az sayıda öğrenciyle, birbirine etkileyen, birbirini uyaran bir küme planlıyoruz. Sınıf ile sınıf dışına ayırmak istemiyoruz.

TK- Düşünen elitler mi yetiştireceksiniz?

YK- Elit sözcüğü olumsuzluklarla yükümlüdür. Kullanmıyoruz. Kütleden kopukluğu reddediyoruz. Bir değişim varsayıyoruz. Ancak kütle eğitimi amaçlamıyoruz. Kütlesel eğitim bizim işimiz değildir.

Ama ayrı işi olan bir kümeyi amaçlıyoruz.

TK- Ayrılık davranışlara yansıyacak mı?

YK- Zaman gösterecek. Yalnız biz üniversitemiz öğrencileri için ayrı giysi düşünüyoruz. Yelek olabilir, atkı olabilir, bele kuşak olabilir, şalvar olabilir. Ne olacağını bilmiyoruz. Fikir çıkacaktır. Sonra stilize etme aşaması gelir.

TK- Bütün bunların nasıl karşılanacağını tahmin ediyorsunuz?

YK- Tahminin ötesinde ilk tepkiler sandığımızdan çok daha fazla yüreklendiricidir. Ayrıca yol açıcıdır.

TK- Ne demek istiyorsunuz?

YK- Yol, üzerinden geçilmeye çalışılırsa açılır.

Bakın, Türkiye'de polis devleti deniliyor. Ama sadece işkence anlaşılıyor. Halbuki bundan ötedir. Polisin alanı dardır ve daraltılmalıdır. Üniversite ya da enstitü deniliyor; devlet kurar, ilkesi getiriliyor. Doğru mu, değil mi? Bunu bir yana bırakıyorum. Varsayılsın, doğrudur. Doğru olsa bile burada yetkili makam savcılık ve yargı olmak durumundadır. Savcılık yargı kanalıyla devletin böyle bir tekeli varsa korumak durumundadır. Yoksa polis kendisi hareket edemez. Ederse polis devleti olur. Diğeri ise hukuk devletidir.

Eğer bir yerde "enstitü" tabelası varsa, polis saptar. Savcılığa başvurur. Savcılık, yetkili mahkemeden karar çıkartır.

Bunun dışını düşünmemek ve bu tür uygulamalarla mücadele etmek gekekir.

Aynı biçimde "üniversite" sözcüğüyle uğraşmak polisin işi olmamalıdır. Bir yerde üniversite tabelası varsa, polis saptar, savcılık uygun görürse, ilgili mahkemeden karar alır.

Demek oluyor, hakların hak olabilmesi için kullanmaya başlamak zorunludur.

TK- Üniversite'nin devletle ilişkisi ne olacak, hep mücadeleli mi gidecek?

YK- Bizler mücadeleyi seven insanlarız. Yalnız burada ve bu kadar kendisini kabul ettiren bir alanda sert bir mücadele istemiyoruz. Açılış dersini yapmamamız da bu nedene bağlıdır.

Burada yumuşak olmak istiyoruz. Derslerimizi başlatıyoruz. Devletten yardım istemiyoruz. Engeller ilk tedirginlikten doğuyor. Alışacaktır.

TK- Peki, üniversitenin diploması olacak mı, mezunlarını devlek sayacak mı?

YK- Tabii , zaman içinde diplomasi ya da işaretleri olacaktır. Ancak bunların bu devlet tarafından kabul edilmesi bizim ve mezunlarımız için önemli olmamalıdır.

Burada iki nokta var. Birincisi, biz mezunlarımızın kendilerini kabul ettireceklerini varsayıyoruz. Bunu yapabildiğimiz takdirde başarılı olduğumuzu düşüneceğiz.

Bunun dışında ikinci nokta olarak devlet sorunu geliyor. Devlet azalmalıdır.

Sonunda yok olur mu? Bu tartışma da Bizim "Özgür Üniversite" tartışmamızın dışındadır. Ancak bir devlet olacaksa, bizim Özgür Üniversite mezunlarını sayan devlet olmalıdır.

TK- Son bir soru daha var. Peki üniversite sadece Ankara'da mı olacak?

YK- Kendimize seçtiğimiz alanlar ve öğretim kadromuzun dağılımı, kolaylıkla hareket edebilen bir fakülte, mobil eğitime elverişlidir. Ancak mobiliteyi çok kayganlık olarak düşünmemeliyiz.

Ankara- İstanbul temel mekanlar olabilir. İzmir'den istek var. Kadro katılımı da yüksek. Avrupa'dan da istek var. Özellikle derslerin video kayıtları isteniyor. Bunun dışında yaz okulu olabilir.Yaz okulu Avrupa'da veya örnek olsun Van'da düşünülebilir.

Önemli olan düşünmektir.

Ancak bizim şu anda en önemli sorumluluğumuz bu düşüncenin işleyen ve verimli bir düşünce olduğunu eylemli bir biçimde gösterebilmektir.

TK- Teşekkür ederim, hocam.

YK- Ben de teşekkür ederim hocam.

Şimdi Eylem Zamanı

ÇALIŞANA NOTLAR

Durmuş Tiryaki

I

Bir

Devrimci sosyalist güçler, "hareket" bolluğunda örgütsel boşluk yaşıyor. Hareketler içinde örgütsel yoksunluk, yalnızlık yaşanıyor. Hareketler, örgüt imajı ile rahatlığı, gevşek ilişkileri, kadrosal ısrafı kamufle ediyor.

Bu kadarı bir tekrar. Yer yer aksine iddialara rastlansa da, özünde hedefi yakalayamayan küçük adımlar olarak kalıyor. Kimi nitelikli çabalar var ki, bunlar da lokallikten öte geçmeyi başaramıyor, pratik gerçekliğe dönüşemiyor.

İki

Türkiye'de sosyalizmin örgütlülük vadisine kaos hakim. Kaos, bir taraftan bunaltıcı ve yozlaştırıcı havası ile veba gibi yayılıyor, diğer taraftan dükkancı, ben-merkezci, sekter eğilimleri besliyor. Örgütsel ihtiyacın giderilemeyen varlığı sayesinde bir takım garabetlerin kadr-i mutlaklaşması kuvvetleniyor.

Tiranlık mutlak iktidar için vardır, başka hiç bir amaç taşımaz. Tiranlığın tarihteki şekilleri, Doğu'da ve Batı'da geleneksel yapıları korumak amacı gütmüştür.

Sosyalizmin ilkeleri, bir iç tüketim nesnesi olarak kullanılıyor. Sol tarihimizin çeşitli "hareket"lerinin resminde bu çizgileri görmek mümkün oluyor.

Üç

Devrimci sosyalist güçleri günlük olayların kontrolünden kurtarmak, gerçek bir iktidar almaşığı yapabilmek hala lafzi düzeyi aşabilmiş değildir. Öyle ki örgütsel altyapının üstesinden gelemeyen siyasetlerimizin fırtınaya yön vermek isterken önünde sürüklenir hale geldiklerine günümüzde bir dolu kanıt vardır.

Açık devrimci mücadelenin merkezi sorunu partileşme yönünde toparlanma sağlanabilmiş, partinin muhtemel namzet güçleri eğitilebilmiş, birleşik mücadelenin atmosferine ve psikolojisine sokulabilmiş değillerdir. Ayrılıkçılık, sığınmacılık, grupsal çıkarlar, kısa vadeli hesaplar, ne yazık ki geçerliliğini sürdürüyor.

Ayrılıkçılık: somutta pozitif adımlar atamadığı, söylemsel zorlamaların ötesinde değişiklik katamadığı için, objektif olarak yıkıcılığa, bozgunculuğa düşüyor. Ya da, bir süre kendini tekrar eden ve zamanla yok olup giden anofor akım düzeyinde kalıyor.

Dört

Eylemlilik, sürekli çırpınmaların izdüşümlerinde veya salt askeri taktiğe indirgemekte aranıyor.

Yıllardır politik mücadele kitleselliğin, şiddetin, merkezi örgütlü inisiyatifin, açık alan çalışmasının önemi vurgulanıyor; ama kapsayacı bütünlük bir türlü sağlanamıyor.

Kuru bir doğrular tekrarı, sürgit yayıncılığın kaynağı, malzemesi oluyor. Yayıncılığın doğasındaki propaganda başat özelliği ile yetiniliyor. Dergilerden bir dergi yegane aktiflik oluyor.

Entellektüel muhalefetteki sözcülüğün ve öncülüğün çapı sınırlı olmasına rağmen, toplumsal muhalefet, entellektüel muhalefetle özdeşleştiriliyor ve entellektüel muhalefetin araçları, pratik-politik örgütlenmenin yerine ikame ediliyor. Dergicilik, birkaç istisna ile soldaki amipleşmenin aracı olarak arz-ı endama devam ediyor.

Beş

Türkiye, hızlı bir toplumsal krize evriliyor. Buna tam olgunlaşmamış kriz de denebilir. Zira, henüz ekonomik kriz momentinden geçiliyor. Siyasal istikrarsızlık ve toplumsal başkaldırı uzak değil. İlk habercileri ortaya çıkmış durumda.

Sınıflararası çatışmada statiklik, içsel çelişkide denge görülmesi krizi olumsuzlamıyor, anlaşılmasını güçleştiriyor; geniş anlamda Ortadoğu bunalımı savaş pratiğini zorlayan, güncelleştiren, bir açıklığa yol vermektedir. Kürt sorunu düzen dışılığı zorluyor.

Türkiye kapitalizmi, siyasal, toplumsal, ideolojik sorunlarını hafifletecek ekonomik olanaklara çoğu kere sahip olamamıştır. Bu nedenle kendi sınırları içinde nötralize etmesi pekala mümkün küçük kıpırdanışlar bile, doğrudan doğruya siyasal düzenin varoluş sınırlarında karşılanmaktadır.

Altı

Ancak, bir ara çözüm olarak, zaman zaman sermaye sınıfı, çalışanların hak taleplerinin ücret dü-

zeyiyle sınırlı kalması, ekonomik içeriği aşmaması kaydıyla karlılığındaki nisbi azalmalara katlanır. Bu alandaki iş disiplininin bozulmasından rahatsızlık duymadığı gibi iç pazar yaratmaya dönük bazı sanayi sektörlerinde yüksek ücretlerin oluşmasını destekleyen çabaları teşvik eder. Bu, kapitalizmin özünde varolan toplumsal çatışmayı, sistemin varlığını tehdit etmeyecek bir biçimde çözebilme kaygısının ürünüdür. Bunun siyasi literatürdeki tezahürü bazen popülizm olarak kendini gösterir.

Türkiye'de 1960-70 döneminde yüksek büyüme ile ücret makasının açılması arasında bu türden bir ilişki sözkonusudur.

Yedi

Çalışanların mücadelesi siyasal bir nitelik kazanıp emek sürecini sorgulamaya başladığında, sermaye sınıfı bir dönüm noktasına gelir. Artık ipler sıklaştırılmalıdır; keza, sorun azalan kardan önce, yeniden üretimin maddi, siyasi koşullarının tehdit ediliyor olmasıdır.

Türkiye'nin siyasi tarihinin kesikli çizgisi, dönemsel çözümlerle rejimin ana doğrultusunu bağdaştırma çabalarının özetidir; bir başka deyişle göreli demokratikleşme ile "ray"dan çıkışı dizginleme çabalarının özetidir.

Sekiz

Türkiye kapitalizminin geleneksel renkleri, iktisadi alanda sanayileşmenin ve teknolojik ilerlemenin itici gücü olarak devlete başvurulmasını; siyasal alanda, "imtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış kütle" üzerine oturtulmuş bir "tek parti" rejimini; kültürel olarak ise "yozlaşmış" batılı değerler yerine, maneviyatçı, mukeddesatçı inanç sistemini ve otantik halk (saf eşitlikçi) kültür özelliklerini içerir.

Türkiye'de parlamentonun burjuva hiziplerin arenası, partilerin iki değişik yöne bakan, fakat aynı değeri sağlayan bir parçanın iki yüzü, Cumhurbaşkanının, MİT ve genel kurmayla birlikte yasama-yargı-yürütme kuvvetlerini tekeline geçirmesi, Kemalist laisizmin milli konsensus ilan edilmesi, geleneksel renklerin çağdaş motiflerinden başka nedir?

Dokuz

Türkiye'de iktisadi, sosyal, ulusal, kültürel her çelişkinin aspirini siyasidir. Rejim sürekli olarak merkezi otoritesini ideolojik ve siyasal araçların şiddeti ile tahkim etmektedir. Çıplak zor, kritik dönemlerdeki stratejik rolüne ek olarak, olağan dönemlerde ideolojik ve siyasal araçlara içselleşerek süreklileşmiştir. Bu araçların kullanıldığı ölçüde yıpranması ve işlevsiz kalması, karşı araçlara meşruiyet kazandırması bir yana, bu süreci kendiliğindenliğe bırakmak ya da örgütlü müdahale ile yönlendirmek farklı iki tutumdur. Devlet bu iki tutuma karşı ikili bir tavır geliştiriyor. Solda ayrışmayı özendiriyor, ayrıştırarak teslim alıyor; teslim olmayanlara "anında infaz" pratiğini uyguluyor.

II

Bir

Eylül faşizmince bir dönemin, devrimci, sosyalist örgüt ve hareketleri saldırıya uğradığı gibi, "demokratik mücadele platformu" denilebilecek mesleki kitle örgütleri de yok edilmiştir. Yok edilmekle kalmamıştır, "anarşi ve terörden" sorumlu tutularak mahkum edilmiş, yasaklanmıştır. Böylece geniş emekçi kesimin öz talepleri dilsiz, sahipsiz bırakılmıştır. Sosyalist hareketin her hal ve şartta işçi hareketini temsil gücünden yoksun olduğu, yani kaynaşamamışlığın tarihi bir sorun olarak sürdüğü koşullarda açık, demokratik örgütlenme doğal anlamın ötesinde önem kazanmaktadır.

İki

Bugün,Eylülist rejim, sivil giysili uzantıları eliyle, beşi biryerdelerin eveleme gevelemeleriyle bir ayağını çalışanların ilk elden örgütlerini ezerek yarattığı boşluğa basmaktadır.

Üç

Rejim; ekonomik-demokratik hakları gaspederek, bu mücadaleye eğilimli güçleri; hukuki, üstyapısal ve hatta fiili düzenleme ve yaptırımlarla karşısına alması, politizasyonu günlük yaşamın bir parçası haline getirmiştir. 20. Y.Y.'da sıradan, basit bir hak olması gereken birçok hakkın çözümü, ülkemizde yoğun-politikleşmiştir. (Örnek, memurların sendikalaşma hakkı) Yani hak alma mücadelesinin karşı kutbunda tam boy devlet vardır. Türkiye'de devlet örgütlenmesi, demokrasi dışılığın sınırında mevzilenmiştir. Birey, demokratik-ekonomik çıkarlarının ardına düştüğünde rejimin varoluş hukukunu sorgulamakla yüzyüze geliyor. Resmen dayatılana reddiye, politizasyonu davet ediyor.

Dört

Dolayısıyla ya statüko ile uyumlaşmak, kaderciliğe boyun eğmek ve ancak verilenle yetinmek ya da başkaldırmak, devrimci politikanın örgüt yönü ve araçlarını yaratmak-çoğaltmak kaçınılmazlaşıyor. Mistisizmi ve radikalizmi aynı anda güçlendiren nesnellik burada yatıyor. Nesnellik uçlarını dışa vurarak somutlanıyor.

Rejimin çalışanları statüko ile uyumlaştırıcı ye-

ni manevra olanakları (islamik vurgudan başka) her ne kadar kısıtlı ise de sefalet çukurunda, kırıntıların en büyük nimet sayılması ya da kayanayan tencereye sübap olması bakımından şaşırtıcı gelmemelidir. Batı tipi demokrasi yanılsaması hala sihrini koruyor. Dikkat!

Beş

Eylül öncesi kitle örgütlerinin politikayı profesyonellere özgü bir işmiş gibi algılamalarından dolayı yüklendikleri tamponluk işlevinin gelinen aşamada maddi dayanağı kalmamıştır. Devlet-siyaset bütünleşmesi toplumdaki lokal mücadale düzlemlerini tek bir merkeze indirgemiştir.

Geçmişte devletin dolaylı boşaltım kanalları gibi kullandığı sendikalizm-ekonomizm hareketi artık yeterli güvence taşımamakta, adı güdümlülük rahatlığı vermemekte, ancak aşırı uysal, edilgen ve teslimiyetçilikle bu misyon yerine getirilmektedir. Düzene hizmet, nesnenin özündeki düzene bağlılıkla da kalmayıp eşyanın tabitana ihaneti gerektirmektedir. Keza, akla gelen bütün düzen içi muhalefet örgütlerindeki atalet, pasifizim, "milli mutakabat" aşkı böyle anlaşılmalıdır. Kısaca, ekonomik mücadele alanına da, ekonomizme de devletin siyasi , çıplak müdahalesi sözkonusudur. Öyle ki, Şevket Yılmazlar ihale ettiği sendikal mücadelenin kendi iç frenlerine güvenmemekte, doğal-özgün dinamikleri ile inisiyatifinden çıkabiliceğini düşünmekte ve o yüzden de dışsal düzlemlerle "evlatlarını" kuşatmaktadır. DİSK üzerinde "çağdaşlaşma" adı altında uygulanmak istenen operasyon da bu planın bir parçasıdır.

III

Bir

Solun önündeki ilk engel, mevcut toplumsal tecrittir. Depolitizasyon çemberinin kırılması gerekir. Bu doğrultuda, özellikle son yıllarda Zonguldak grevi ve yürüyüşü ile alınan mesafe yürekleri ferahlatsa bile daha alınacak çok yol vardır.

Bu nedenle, demokratik-ekonomik talepler - yüzeyselleşme riski taşısa da-, ilk etapta bu engellerin kaldırılmasında önemli role sahiptirler. Teorik mükemmelliyetlere kapanıp kalmanın marjinalitesinden, hayatla buluşmak, kitlelerle kucaklaşmak için deyim yerindeyse bilinçli vazgeçilmelidir. Zira, pratik çalışma bizatihi düzeyi, yapısı gereği teorik mükemmelliyetle atbaşı gitmez. Esas olan kütle için kütleler içinde, kütle ile siyasettir. Kütle ise, hep bir ölçü geridedir. Sosyalistler buraya iniş yapmadan kökleşemezler. Ancak, devrimci bir durum, devrimci bir bunalım, devrimci bir dinamizm ortamında sınıf bilinci, radikalleşme koşullarını yakalar. Kütlesel radikalizm canlanır, yaygınlaşır.

İki

Buradan hareketle önümüzdeki süreçte yönelimi, düzeniçi tıkanmalardan yakalayan, toplumsal meşruiyete basan ve fakat aşkın bir perspektifle, militan bir mücadeleyi zorlayan örgütsel birlikler yaratılmalıdır. Düzen içi dengelerle oturmuş gözükse dahi her öneri devrimci bir tarzda kavrandığı sürece, doğasındaki politizasyonla birlikte yeni ve geliştirici dinamiklere gebedir.

Sonuç olarak:

Çalışanlarla sosyalistleri buluşturacak, tüm çalışanların potansiyelini güce dönüştürecek, düzenin teşhirini hızlandıracak, düzen partilerinin sahte manevralarla kendilerine "tabancık" yaratmalarına set çekecek, sosyalistleri birlik, ortaklık ruhunda eğitecek, birleşik demokratik bir ön iş yerine getirilmelidir. Çalışanların merkezi sorunu etrafında (örgütsüzlüğe hapsedilmişlikten, açık örgütlenmeye ulaşmak için); nihayetinde düzenin kötü sonuçları kalkış noktası yapılmış ve faaliyetlerimiz düzeniçi alanların "kısıtı" altında olsa bile; bir iş odağında ve bir aracın çatısı altında istihdam edilmiş sosyalistler, devrimciler hayattan silinmiş, prestij kaybı yaşayan sosyalizmin yeniden yükselişi için güçbirliğinin manivelasına muhtaçtırlar.

Yalçın Küçük

Bir Dikine Ülke

hazırlanıyor

BİRLEŞTİRİLEN ALMANYA İKİ YAŞINDA

Nurettin Kurtuluş

"Meinungs Freiheit-Fikir Özgürlüğü", "Reise Freiheit-Seyahat Özgürlüğü", çikolata, muz, kahve, alkol azlığı, pornografi yokluğu Doğu Alman halkını sosyalizmi yıkmak için sokaklara, meydanlara korkmadan dökmeye, komşu ülkelerden kaçarak, Batı Alman emperyalizmine kapaklanmaya yetmişti. Tabii bunun yanı sıra diğer etkenler ve en başında, sosyalizmin en büyük döneği-namussuzu, USA emperyalizmin uşağı Nobel Barış Ödüllü (bütün antisosyalistlere verilen) Maykıl Gorbaçov'un alım satım işlerindeki rolü tarihler boyunca unutulmayacaktır. Büyük Almanya'nın 3 Ekim 1992'ye denk gelen ikinci yıldönümünde görüntü nedir, ne getirdi iki Almanya'nın birleştirilmesi halklara, Avrupa'ya ve Dünya'ya?

Doğu Alman halkı fikir özgürlüğünü nasıl buldu batı emperyalizminde, kullanabiliyor mu bu hakkını? Mümkün değil, geleneksel Leipzig'teki pazartesi demonstrasyonlarını bugün yokluk, işsizlik karşısında kullanabiliyorlar mı? Hayır, sosyalist bir düzende bu hakkın sadece bir korku olduğunu öğrendiler, sadece kağıt üzerinde geçerli olduğunu öğrendiler. Seyahat özgürlüğünü Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde yaşarlarken, dünyanın en güzel köşelerinde, mesela Karadeniz kıyılarında, Küba adasında kendilerine hiç bir maddi yük getirmeden tatillerini geçirebilirlerken, şimdi Büyük Almanya'larında bir şehirden diğerine sadece iş aramak için gidebiliyorlar. Kanarya Adaları, Akdeniz, Florida? Tabii oralara da gidebilirler, bankalardan kredi alabilirlerse. Buyurun seyahat özgürlüğünü tepe tepe kullanın...

Fakat DAC'de hiç bir zaman kullanamadıkları bir özgürlüğü işte şimdi tepe tepe kullanabiliyorlar, insan düşmanlığı... Bu özgürlüğü kullanmalarına hiç bir mani yok, hatta teşvik var, "es lebe kapitalismus". Yaşasın kapitalizm!..

Muz, çikolata, kahve, alkol alabildiğine bol. Lüks tüketim malları, pornografik eşyalar, her markadan süper binek arabaları, 99 kanallı TV'ler, daha neler neler, maroken koltuklar efendime söyliyeyim istersen bir kaç kişilik uçak bile alabilirsin, alabilirsen!.. Cebinde onlar için harcayacak kadar paran varsa tabii, alma gücün nelere yeterli, ekmeği mi, alkole mi? Alkol hepsinden iyidir, bunu da tepe tepe kullan, sana bu Almanya'da kimse bir şey demez, uyuşmuş bir toplumdan yönetenler memnundur hiç korkma, uyuzlar gibi uyuşturabilirsin kendini ve hamam böcekleri gibi kokabilirsin... Hiç bir şey yetmiyorsa, Lotto-Totto da oynaya bilirsin, bu hakka da sahipsin, tepe tepe kullan...

Ne getirdi 2.yıl dönümünde birleştirilmiş Almanya?

İşşizlik: Yaşamları boyunca işsizlik nedir bilmeyen Doğu Alman halkının şimdi %13-15.4'ü işsiz. Batı Almanya'da kendini ülke içinde ülke olarak gören Bayern eyaletini bir tarafa bırakacak olursak %5.4-%10.7 oranlarında işsizlik mevcut. Bu rakamlar resmi açıklamalardır, bunu ikiye hatta üçe katlamak yanlış olmayacaktır düşüncesindeyim.

Dünyanın en gelişmiş ülkeler sıralamasında ilk onda yerini alan DAC'nin bütün zenginlikleri FAC'nin Treuhand Vakfı tarafından batılı tekellere peşkeş çekildi. Emekçilerin birkaç milyonu sorgusuz sualsiz sokaklara atıldı. Ne soran çıktı, ne de koruyan onları. İşte Batı demokrasisi, tepe tepe kullan!..

DAC'de 1990 yılı başında, yani büyük Almanya öncesi 9.568 milyon çalışanından %35'i işini kaybederek 6.201 milyona düşürülüyordu birleştirilmiş Almanya'da. Tarım işletmelerinde %70, endüstri ve inşaat dalında %50, ticaret ve ulaştırma %26, kamu hizmetlerinde %20 ve diğer %10, bu görüntü Haziran 1992 istatistiklerine göre Doğu Almanya'da işlerini kaybedenlerin listeleri. Yani ikinci yıldönümünde 3.367 milyon kişi işsizler ordusuna katılıyordu. 1992 yılı sonunda bu orduya daha en az 350-400 bin kişinin daha katılması kaçınılmaz olarak görünüyor Treuhand'ın hesaplarına göre.

Özgürlük o kadar kolay bir şey değil, ne mutlu özgürüm diyene!...

Batı'da ki görüntü ise hiç de iç açıcı değil, doğudan aşağı kalır tarafı yok. Alman sanayisinin candamarı otomobil endüstrisindeki son gelişmelerle önümüzdeki yıl sonuna kadar, işveren

toplam %25 işçi tasarrufuna gideceğini açıkladı. Bu endüstri koluna mal yapan yan işletmeler ve lastik ve akü sanayini de katacak olursak bir kaç milyon emekçiyi etkileyecek demektir. Kömür ve çelik işletmeleri, elektronik sanayii, kimya işletmeleri daha şimdiden işçi çıkarmak için sosyal planlar yapmaya başladı. Mercedes, Ford, Opel, Volkswagen, Porsche gibi önemli otomobil tröstleri kısa çalışmalara gidileceğini bildiriyor hergün...

Bu arada enflasyon büyük bir hızla, alım gücünün çok üstüne çıkmıştır. Ağustos 1992'de aynı ayın geçen yılına göre sadece ev kiraları %258.6 oranında artarak, oturulabilir bir evin (üç oda-tuvalet-banyolu-kaloriferli) 800.-/1000.-DM. arasında değiştiğini görebiliyoruz. Oysa aynı evler DAC zamanında maaşın belirli bir oranı kira olarak ödeniyordu, o da çok küçük bir rakam tutuyordu. Genel enflasyon %5.6 olmakla beraber, zaruri ihtiyaçlar da Temmuz %13.1, Ağustos %12.9'a ulaşmış bulunuyor. Doğuda bir işçinin ortalama 1800.-DM, işsizin 1000.-DM, sosyal yardım alanın 500.-/600.-DM, bir emeklinin 400.-/800.-DM aldığını düşünürsek Batı Almanya hayalleriyle kapitalizme koşan Doğuluların ne hale geldiğini bütün çıplaklığıyla görebiliriz. Ekonomideki bu emekçiler aleyhine gelişen büyük krizin yanı sıra, sosyal ve siyasi gelişmeler de atbaşı birbirini izliyor:

Hamburg'daki Anayasayı Koruma Örgütü Başkanı Hans Uhrlau Eylül ayına kadarki Neo Nazi saldırılarının 970 civarında, 10 ölü ve 700 yaralı bulunduğunu açıklıyordu. Tabii bu rakamlar birazcık (!) sansürden geçirilerek veriliyordu... 12 Eylül'deki Neue Presse haberine göre, Das Godesberger İnfas-İnsititut'un yaptığı bir araştırmada halkın %51'i Nazi'lerin olan "Almanya Almanlarındır" sloganını benimsiyor. %26'sı "Yabancılar Dışarı" sloganını kabul ediyor ve bağrıyormuş.

Bu tür gelişmelerle yazımı daha fazla uzatmak istemiyorum. Toplumsal Kurtuluş'un bundan önceki sayılarında çıkan yazılarım, en son "Alman Faşizmi İktidara Yolunda"ki araştırmamda (T.K. Sayı 58, Ekim 1992) Alman ulusunun yabancılara olan saldırıları, katliam girişimlerini detaylı olarak aktarmıştım.

3 Ekim'de ilan edilen bayram gününde törenler yapılmadı, buruk bir yıldönümü yaşandı Almanya'da. Sadece görkemli gösteriler, şansölye Helmut Kohl'ün makam koltuğundaki onuncu yılını doldurmasına yönelikti, kaç yılı daha kaldı? Göreceğiz...

"Seni seviyorum sokaktaki adam, her şeye karşın seviyorum seni, bütün kusurlarına karşın. Ölme ölme sakın, iyileşeceksin tamam mı, güzel yanların baskın çıkacak çünkü, senin bile ayırdında olmadığın o yanların, direnç bile sayılabilir bir anlama..."

AKIŞ YAYINCILIK

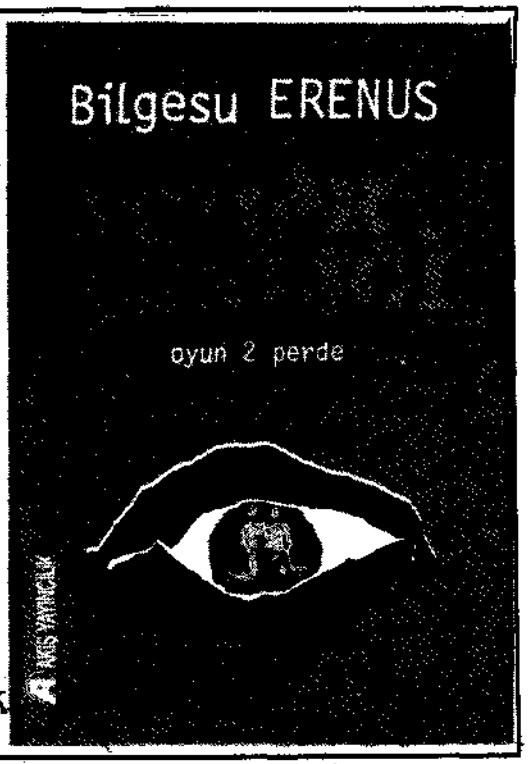

EMPERYALİZM TARTIŞMALARI VE DEVLETÇİ SOLCULUK

Egemen Birkan

Türkiye solunun hazin tarihine bakıldığında bu olumsuz tabloyu var eden birçok neden sıralanabilir. Ancak en belirleyici olanı, herhalde kimliksizliğidir.

Buradaki **"kimlik"**, bir coğrafyanın ya da bir halkın-ulusun gerçekliğiyle örtüşüp örtüşmediği değil, onu da belirleyen bir ideolojik-siyasal kimlik olgunluğunun olmayışıdır.

Kimi vesayet altında 'kardeştir', kimi, sanki sonuçları çok farklıymış gibi buna tepki temelinde ve yine uluslararası Komünist Hareket olma idiasında olan değişik ülke partilerinin pratiklerini teori kabul eden **"şabloncular"** dır, kimi ülke gerçeği adına **"populist"**tir.vs.

Bu tablonun geldiği nokta gözler önünde. Peki ne beklenir? Beklenen, tarihten, üst üste uğranılan yenilgilerden dersler çıkarılması, ciddi sorgulamaların, değerlendirmelerin yapılması ve köklü bir yenilenmeyle, ideolojik-siyasal varoluşun yeniden tanımlanmasıdır.

Hayır, olan hiç de bu değildir. Olan nedir? Büyük bir sorumsuzluk ve ciddiyetsizlikle, şurasından-burasından yamalarla eski bildirilerini yeni cümlelerle ifade edip kaldıkları yerden -bir adım daha ileri değil, kaldıkları yerden- devam etmektir. Sağlıksızlıktır o derece yapısaldır ki, kimi kendini sorgulayanlar, ya reel sosyalizmde yaşayanların ağırlığında yok olmakta ya da tümüyle inkarcı, kendi geçmişine küfürler düzmeyi marifet belleyen tepkisel ve ciddiye alınamayacak, yeni bir hata ile malül tepkileri vermektedirler.

Tüm bu olumsuzlukların farkında ve bu olumsuzluklara düşmeyen bir anlayışın çabası da vardır. Bunu fark eden 'eskiler' hemen ona saldırmayı, ona olmadık atıflar ve özellikler yüklemeyi kaçınılmaz saymaktadırlar.Adı da vardır bu işin, eskiden de vardı; ideolojik mücadele!

Her "yeniden" yola çıkışta, yapılan kimi yamalar ve eski ve eskimiş bakışı yeni cümlelerle sunmaktan gayri hiç bir ciddi hazırlık yapılmaz; İdeolojik-siyasal-askeri açılardan yeterli bir altyapı yoktur.Pratikten öğrenmek adına, bir şablona sığınılır, pratik bazı yamaları gerekli kılar, yama yapılır, ama bazı zor pratikler gelir ve hareket mantığı, 'hareket'i hareketsiz bırakacak yenilgiler yaşar. Ders alınmaz bir-iki yamayla yola devam edilir, ta ki bir dahaki durağa kadar.

Bunun tarihi sorumluluğu omuzlarında yüktür...

NİYE TARTIŞIRLAR

Tartışmaktan hiç bıkmazlar, işleri büyük oranda budur. Şimdi, bu mantığın dışında bir bakış kendini var etmeye, var olana -olumlu anlamda- müdahale etmeye soyunuyor. Devrimci Sosyalizm Türkiye sahnesinde birçok kanaldan kendini var etmeye başlıyor; radikal politik pratikle bilimsel sosyalizm aynı bakışta birleşiyor, sentezini buluyor. "Hayatın her alanı mücadelenin her yöntemi" deniyor. Kendini yenilemeyen yamalı bohçalar ne yapacak? Yapacağı, yaptığıyla ortada; yeterince anlayamadığı politikayı, üstelik yanlış da algılayarak mahkum etmeye çalışacak.

EMPERYALİZM TARTIŞMASI

Türkiye tekellerinin, onları temsil eden politikacılarının yönelimleri ve yaşanan konjonktürde ortaya çıkan kimi imkanların ipuçlarından hareketle "Türkiye' nin emperyalist senaryoları-yönelimleri"ne ilişkin değerlendirmeleri 91' başlarında Toplumsal Kurtuluş' ta yayınlanmaya başlandı. Uzun bir sessizlikten sonra, " ipuçları" bir hayli gelişmiş ve gerek Güney Kürdistan' a gerek Balkanlar'a ve gerekse Orta Asya'ya yönelik projeler ve senaryolar, hem siyasetçiler hem tekeller ve hem de devlet basınında bangır bangır bağrılmaya başlaması epey olmuş, hatta kimi pratik adımlar atılmışken, sosyalist cephede de değişik değerlendirme ve tartışmalar çoğalmaya başladı.

Türkiye'nin "yayılmacı" yönelimlerinden bahsedilir oldu. Bu konuyu "daha önce" değindiği hatırlatınca TK' ya, Özgürlük Dünyası "megoloman" deme gereği duydu. Ama eklemeden edemedi; " biz daha önce Türkiye-sömürgecilik ilişkisini emperyalizm anlamında zaten tespit etmiştik", mealen böyle dedi ve megolomaniyi kendine aldı, onların olsun. Yeter ki bu değerlendirmeler belirli ortaklıkları çoğaltabilsin. Ama ben inanıyorum ki birçok ÖD taraftarı, "o anlamda" değil de o ad ve içerikle değerlendirmelerinden daha çok faydalanırdı.

Devrimci Proleterya ve 2000' e Doğru başka bir tavırla, Türkiye' nin emperyalist olmadığı yollu bir itirazla tartışmaya girdi. TK' da tartışmanın genel çerçevesi bir " yönelim" , bir " kıskaca girme" , bu-

nun imkan ve engelleri ile emperyalist dünyada Türkiye' nin " 2. sınıf " bir statü şansından bahsedildi. Daha önemlisi emperyalizm teorileri tartışıldı. Bir buçuk yılı aşkın bir süreç ve bu süreçteki gelişmeler yaşandığı halde, ya DP' da olduğu gibi şiddetle bir tartışma ile birlikte TK' da yazılanlar utangaç bir üslupla ve biraz da vulgarlaştırılarak politika yapılmaya çalışıldı, ya da 2000' e Doğru gibi seviyesiz ve " cephe cepheye" bir tartışmaya yer verildi. DP, aynı zamanda, tartışmayı, tam da yapılması gereken noktada kapatmak için özel bir gayret sarfetti, imdadına da sloganlaştırdığı ve fakat yeterince kavramadığı satırları çağırdı.

TÜRKİYE EMPERYALİST OLURSA...

Her iki derginin sayfalarında Türkiye' nin emperyalist olmadığı, olmasının yığınla iç ve dış engeli bulunduğu vurgulanıyor. 2000' e Doğru' nun fark etmek istemediği bir önemli ayırımı DP fark ediyor, ancak anlamıyor. Bu "hiyerarşi", "altlık", "2. sınıflık" konusudur. Hangisini alırsanız alın, TK' nın yüklediği anlamla DP'nın bundan anlamaya çalıştığı bir değildir. Şunları söylüyor B. Barkal:

"Kuşkusuz, emperyalist sistem yukarıdan aşağı hiyerarşik olarak yapılanmış ve hemen hiçbir kesitinde homojen olmayan çelişkili bir bütündür..." (abç)

"... II. Dünya savaşı ertesinde.. İngiltere'nin ve diğer rakiplerinin önüne geçen ABD, emperyalizmin tartışılmaz lideri haline gelerek, sistemin hiyerarşisinde tepe noktaya yerleşti." (abç)

Gerçi ABD ekonomik ve askeri gücüyle hala hiyerarşinin tepe noktasında yer almaktadır, ama karşısında Almanya ve Japonya gibi güçlü rakipleri olduğu... Eğer emperyalist metropoller kampında bir kademelendirme yapmak uygun olursa bu üç büyük gücü, hemen arkadan İngiltere, Fransa,Rusya, Kanada ve İtalya'nın; onları da Hollanda, Belçika, İsveç ve İsviçre gibi daha küçük emperyalist devletlerin izledikleri söylenebilir." (abç)

DP'nın hiyerarşiden anladığı sadece "sistemin hiyerarşisi", "emperyalist kampın kademelendirilmesi"dir. Böyle anladığı için başa ABD'yi koyup peşine diğerlerini sıralıyor. Şimdi T.K' dan birkaç satır hatırlatalım:

"Bir üstemperyalist gücün hegemonyasında bir başka emperyalist devlet..."

"Türkiye, Amerika'nın üst hegemonyası altında ikinci sınıf bir emperyalist devlet olmaya doğru itiliyor." (abç) (agy, sf. 39)

Sadece bu kadarı bile, hiyerarşiden, al'tlıktan, 2. sınıflıktan kastedilenin ve anlaşılanın farklı şeyler olduğunu göstermeye yetiyor.Eğer DP'nın anladığı anlamda söylenmiş olsaydı, Türkiye'ye 2. sınıf emperyalist dendiğinde şöyle bir sıralama kastedilmiş olunacaktı: ABD-TC-Almanya...vs. B. Barkal ve DP'nın bunu bir kez daha düşünmeleri gerekiyor. Ve hep imdada çağırdıkları Lenin'in Emperyalizm kitabından yerinde bir aktarmayı da biz yapalım ve sloganlaştırdıkları satırların yanında bunun üstünde de düşünmelerini umalım:

" Sömürgeleri, sömürge olmayan ülkelerle, bir emperyalizmi başka bir emperyalizmle, bir yarısömürgeyi ya da sömürgeyi bütün öbür ülkelerle karşılaştırmakla yetinmek, sorunun asıl *özünü* karanlıkta bırakmak, onu saptırmak demektir".

Peki, " Türkiye emperyalist bir devlettir" denilirse, yani "himayeye muhtaç, 2. sınıf bir konumda değil de,kendi ekonomik-askeri gücüyle ve siyasi nüfuzuyla emperyalist dünyada söz sahibi bir ülkedir" denilirse ne olur? Kuşkusuz dönemin gerçekliğiyle örtüşmeyen bir değerlendirme olur. Sınıf mücadelesi açısından, devrimci politika açısından nasıl bir anlam çıkar bundan? TK'da böyle bir yüzeysel, üstünkörü bir belirleme yoktur, her yönüyle, gelişmekte olan bir "emperyalist yönelim" incelenmektedir. Buna karşın, DP ve 2000'e Doğru'nun anladığı anlamda alırsak, tekrar soralım; devrimci politika açısından durum ne olur?

DP'ya göre:

" Ekonomik-politik gücü abartılmış olacak..."

Peki bunun devrimci politika için getirdiği nedir?

"... ki, bunun politikadaki karşılığı burjuvazi karşısında yılgınlığa kapılmaktır."

Eyvah!!! Ama durun hele, şunları da D.P demiyor mu;

" Emperyalizmin sosyalist devrimin eşiği, sosyalizme geçişin başlangıcı olduğu şeklindeki formüle edilmiş çok önemli Leninist tez..."

Şimdi,şu son cümlelerde saklı duran beklentici, pasifist, evrimci mantığı tartışmadan soralım; bu nasıl iştir? Hem "emperyalizm sosyalizme geçişin başlangıcı" olacak, hem de Türkiye "emperyalist yönelimde" denilirse onun "ekonomik-politik gücü abartılmış" olacak böylece "burjuvazi karşısında yılgınlığa" düşülmesine yol açılacak?

Tartışmanın en can alıcı noktalarından biri budur, söylenen sözler devrimci politika açısından ne anlama gelmekte, nasıl bir işleve sahip olmaktadır? Önemli olan noktalardan biri budur ve bu noktada DP gayet şaşkın ve derin bir çelişki içindedir. Önce bunda netleşmelidir. Ve dahası dikkat edilmelidir; bir konuda bir tez öne sürenler bu tespitlerinin gereği olarak neler yapmaktadır, nasıl bir politik perspektif sunmaktadırlar? Bu konuda TK'nın sayfalarında yeterince bilgi ve politika yer almıştır. DP'nin ise ön kesme uğraşı içinde kendisiyle çelişmekten başka bilinen bir politikası yoktur.

Somut bir örneğini daha verelim. Türkiye'nin ekonomik yapısından bahsedilirken bir yerde şunları söylerler;

"(Türkiye'de) banka ve sanayi dahil bütün sermaye biçimlerine nüfuz edebilen tekelci sermaye grupları azınlıkta(dır)"

Aynı broşürün bir başka yerindeyse, şunları okuyabilirsiniz;

"Holding bankacılığı, büyük sermaye gruplarının finans gereksinimlerinin, ekonomik bütün alanlarını kontrol etme yöneliminin ve birbirleriyle aralarındaki rekabetin bir sonucu olarak gündeme gelmiştir (...) Holding bünyesi içinde yer alan İş Bankası dışındaki bankalar arasında öne çıkanlar şunlardır (bir de öne çıkmayanlar var demek ki, bn): Akbank/Sabancı Holding; Pamukbank, Yapı Kredi Bankası ve ,Uluslararası Ticaret Bankası/ Çukurova Holding; Garanti Bankası /Sabancı Holding ve Koç Holding; Hisarbank/ Kozanoğlu-Çavuşoğlu grubu; İstanbul Bankası /Has Holding vs.. Bu arada şunu da ekleyelim ki, **büyük sermaye mali sektörde** sadece sigorta şirketleri ve bankerlik kuruluşları aracılığıyla da etkinlik kurmuştur." (abç)

Bir örnek daha verelim, okuru bıktırmak pahasına.

" Türkiye'deki tekelleşme düzeyi ... tekelleşme oranı **birçok ileri kapitalist ülkeyi bile aşmaktadır.**" (abç)

Politikada yılgınlık yaratan birileri varsa o da kuru ajitasyonla kendini abartan,düşmanı öven politikalarını gerçekçi bir tarzda değerlendirip karşı politikalar geliştiren değil de onu söz gücüyle alt ettiğini sananların her dönemeçte yaşadıkları hazin yenilgiyle devrimci ve emekçi insanları düzen karşısında yılgınlaştıranlar ve yeterli atılım gerçekleştirilmesine böylelikle de engel olanlardır. Oysa TK'da geliştirilen politika, düzenin yönelimine karşı, devrimci alternatiflerin geliştirilmesi yönündedir, dileyen yeniden tüm sayıları gözden geçirebilir.

Peki, siz burjuvazinin gücünü küçümsemekle, ya da diyelim, doğru tespit etmekle birlikte nasıl bir politika geliştiriyorsunuz, perspektifiniz nedir? Eski ve eskimiş olan sözlerinizden başka ne söylüyorsunuz yani?

DOST-DÜŞMAN ve ANTİ-EMPERYALİZM

Tartışma ve kaygı bununla da sınırlı değil. Bir de Türkiye-emperyalizm ilişkisi tartışılırken gündeme dost-düşman sorunu geliyor. Bakın DP ne diyor:

"...Türkiye kapitalizminin son yıllardaki değişimini mutlaka görmek ve 1960'ların literatürüne takılıp kalmamak gerekiyor."

Evet gerekiyor, "ama"larla, utangaçça ve sığlıkla değil...

"Ama bunu aşırıya vardırıp (insanın aklına 'aşırı solcu' deyimi geliyor-bn) her dışa açılmaya **emperyalistleşme damgasını vurmaya** kalkışmak yalnız emperyalizm **teorisini** çarpıtmakla kalmaz, **devrimin iç ve dış düşmanlarını** ayırdetmeyi de güçleştirir." (abç)

Tekelin emperyalizmin temelini oluşturduğunu söylediği eserinde açılma konusuna da yeterli yeri veren Lenin'i yeniden ve özellikle Emperyalizm kitabının 148-149. sayfalarını okusalar iyi olur. Ama dost-düşman konusunda söylediklerinden ben iç ve dış düşmandan kimleri kastettiklerini çok net göremiyorum. Onun için yardıma 2000'e Doğru'dan F.İlsever'i çağırıyorum, İlsever aynı konuda ve bakın neler söylüyor:

"Emperyalizme en bağımlı olduğu noktada, Türkiye'ye 'emperyalist' yaftası asmanın elbette **bir anlamı** var. Bu teori, solda 25 yıldır yaşanan tartışmada işi 'zırvaya' götürmekle kalmıyor; **halklarımızın** doğru bir rotaya en çok ihtiyaç duyduğu bir dönemde **dostu-düşmanı birbirine karıştırıyor.**" (abç)

"Emperyalist Türkiye teorisi ... Başta ABD olmak üzere **gerçek emperyalistleri gizliyor,** ezilenlerin safında kargaşalık yaratıyor. **Dost-düşman** ayrımını bulandırarak antiemperyalist mücadeleyi zayıflatıyor." (abç)

"Türkiye: Emperyalist! 'Müslüman ülkeler' yani Arap ülkeleri ve İran: Dost ve müttefik değil! Yakında Azeri'ye de bir kulp bulunur. Böylece dost olarak kala kala bir tek İsrail ve biraz da Ermenistan kalıyor."

2000'e Doğru'dan yeterince yararlandım, O'na gelmeden sormak isterim, DP da yeterince yararlanmış mıdır acaba?

Ferit İlsever yazısının başlığında "NEREYE" diyor. Gerçekten sormak gerek, **İlsever Nereye?**

Her şeyden önce "asıl bir yafta"dan bahsetmek eğer bir cehalet değilse daha ciddi sıfatlar çağrıştırıyor. Emperyalizm tartışması, TK'da yer aldığı şekliyle bir yönüyle teorik/tarihsel bir tartışma ve bir yönüyle de Türkiye tekelci burjuvazisinin ve yönetiminin kendi somutuyla, bulunduğu bölge siyasi ve ekonomik coğrafyasının somutunun kesiştiği süreçte yönelimin yönü, **olasılıklar,** imkanlar ve engelleri inceleyen bir tartışmadır. Mevcut yönelimin düzende meydana getirdiği/getirmesi olası ve topluma yansıyan/yansıyacak çeşitli değişimler değerlendiriliyor. Bunu anlamaya çapı yetmediği için F.İlsever tartışmaya bu platformda katılamıyor ve "işi zırvaya götürmek" diyecek kadar bayağılaşıyor.

Halkların dostunu-düşmanını F.İlsever'den daha sağlıklı ayıracağına hiç kuşku yok. Ama daha ilk paragrafında İlsever'in 'dostları'nın kim olduğu konusunda epey bir kuşku var. Devam edince daha iyi anlaşılıyor; Emperyalizm "yaftası" taktınız mı (takmazsanız değil) Türkiye "halklarımız" açısından "düşman" kampta kalıyor. Oysa öyle görünüyor ki, her türlü sömürüsüyle, zulmüyle "yarı-sömürge Türkiye" devleti bir bütün olarak F.İlsever'in müphem dostu!!!

Kavramları içeriklerini dikkate almadan, kapsadığı bütünün ayrıntılarını gözleyen bir yöntemle kullanmak, eğer bilinçsizce kullanılıyorsa cehalet, bilinçli kullanılıyorsa daha ağır sıfatlar gerektiren bir davranıştır. İlsever, "dost-düşman" arayışında "ülkeler"den bahsediyor. "Arap ülkeleri ve İran", "Azeri" diye dost arayışında, Düşmansa hepimizin düşmanı: Emperyalizm.

2000'e DOĞRU'nun DEVLETÇİ SOLCULUĞU

Dost arayanı "emekçi iktidarı" için mücadele ettiğini söyleyen ve "sosyalist" olduğunu iddia eden biri değilse devlet kabul ederseniz veya öyle olsa kuşkusuz sorun azalır; devletler arası politikanın cilveleri, dengeleri diyebilirsiniz. Gelin görün anti-emperyalizm uğruna devlet kafasıyla, hiç kuşku yok İlsever'inki TC kafasıdır, politika yapılıyor ve herkese öneriliyor.

Hatırlatalım:

"Anti-emperyalizm ile anti-kapitalizm de zaman zaman dost ve çok zaman da düşman iki kardeştirler. Türkiye solunun altmışlı yıllar pratiğinin sonlarına doğru düşmanlık yanı ağır bastı...'Milli' yanı çok ağır basan bir anti-emperyalizm zorunlu olarak anti-kapitalizmden uzaklaşıyor."

Tarih tekerrür mü ediyor?! Bunların anti-emperyalistliği hep devletçi-ülkecidir; kapitalist devletin varlığı koşullarında, hele Türkiye gibi tekelci bir düzende mücadele eden devrimcilerin kullandığı/kullanacağı "milli"ci ifade yumuşatılmış ifade tarzıdır ve hem de kamuflaj vazifesi görüyor. Devletçi-ülkeci-millici "devrimcilik" bölgede miyadını doldurmuş, ayak bağının ötesinde kafa ve yürek bağı olma noktasına gelmiştir. "Emekçi Cumhuriyeti", sevsinler, bu kafayla mı?!

ABD İsrail Türkiye şeytan üçgeninden kurtuluşun yolu, devlete akıl hocalığıyla değil, devrimci iktidar mücadelesiyle ve bu mücadelenin sağlıklı perspektifinin oluşturulmasıyla mümkündür. Oysa 2000'e Doğru'nun hemen her sayısının mutlaka TC'ye akıl veren satırlar içerdiği bir gerçektir. Ayrıca eski ve eskimiş bir kalıpları da var savunu için; "bağımsızlık" kalıbıdır bu ve bundan kastedilen "bağımsız kapitalizm"dir. Emperyalist-kapitalist sistemin tüm dünyada entegre olmuş niteliği bunların eski kalıplarını eskiten bir başka boyuttur. Bugün arzusunu duydukları, "mücadelesini" verdikleri "bağımsız kapitalizm" adına yerkürede tek bir örnek bulmazlar; hayal dünyalarında olabilir, ama bununla ikna edici olamayacakları gibi devrimciler sosyalizm ister, bağımsız da olsa kapitalizm değil.

İşte böyle, Türkiye emperyalist derseniz -ki kimin ne dediği ortadadır- iç ve dış dostlarınızın ve düşmanlarınızın karışmasına yol açarsınız! Acaba ortadan kaldırmak istenilen sisteme karşı mücadele ederken devrimcilerin dostu-düşmanı, müttefikleri, karşı oldukları sistemin gelişmişlik derecesi tarafından mı belirleniyor? Yoksa devrimci sosyalistlerin dostu-düşmanı sınıfsal özellikler tarafından mı belirleniyor? İttifakları, müttefikleri 'doğal' mıdır yoksa güncel gelişmeler mi belirliyor? Emekçilerin kurtuluşu için verilen mücadelede, halkların özgürlük mücadelesinde, dostlar, halklar mı yoksa ülkeler-devletler midir?

F.İlsever'den dost-düşman ayırımını öğrendikten sonra solculuk adına devletçilik yapmamak için neler yapmak gerektiğini de bir daha düşünmek zorunluluğu var. Aman dikkat! Devrimci solculuk'la devletçi solculuk arasında çok nazik bir sınır kalıyor bazen. O sınır ancak önemli, can alıcı dönemeçlerde daha bir belirginleşiyor.

TEORİ'YE GELİNCE

D.P., Y.Küçük'ün Leninist emperyalizm teorisini çarpıttığını iddia ediyor. Acele etmişler, biraz sabırlı olsalardı ve araştırma zahmetine katlansalardı, Y.Küçük'ün Emperyalist Türkiye kitabının önsözünden şunları okuyacaklardı:

"Çalışmamın hem Hobson ve hem de Buharin-Lenin emperyalizm teorisinden ayrılık noktaları üzerinde durulmasını diliyorum."

Demek ki bir çarpıtma değil bir "ayrılık" var. Çarpıtma ancak bir şeyi olduğundan farklı gösterme çabasına denir. Oysa bir "ayrılık" olduğu zaten **öne çıkarılıyor.** Öyleyse bu ayrılıklar üzerine ciddi ciddi kafa yorması gerekirdi DP'nın. Yaptığı bu değil, yaptığı bir iki klasik alıntısıyla tartışmayı kapama çabasıdır. Alıntısız yazamaz-konuşamazlar. Sanki, diyor insan, bunları dinleyince, Marx, Engels, Lenin, Stalin kendi koşullarını yaşamamış, kendi toplumlarının sorunlarına çözüm aramamış da, tüm işleri Türkiye'nin devrim sorununun falına bakmakmış. Acaba söylenmiş sözler olmasaydı bunlar şimdi ne söyleyebilirlerdi?!

Kuşkusuz bilim adına söylenmiş sözler, yapılmış analizler yolumuza ışık tutuyor ve onları daha da geliştirmek devrimci sosyalistlerin görevleri arasındadır. Peki, DP bu görevin ne kadar farkındadır. Örneğin, Y.Küçük'le şunu tartışsaydı ve ikna edici olsaydı yararlı olurdu: Y.Küçük şöyle diyor:

"...Kapitalist devlet, toplumsal yaşamdaki çelişkilere asılı şiddetin toplanarak bir baskıya dönüştürülmesidir; yabancılaşma, şiddet parçacıklarının toplanarak dışsallaştırılması anlamına gelmelidir...dışsallaştırma, toplumun üzerine yabancılaşma olarak ifade edilebiliyor."

"Kapitalist hukukta, burjuva anlayışında, devletin bağımsızlığı görüşleri de buradan kaynaklanıyor..."

"Tekelli düzende devleti, ekonomik ve toplumsal yaşamın üzerine bir örtü olarak düşünebilmeyi,

gerçek bir aptallık olarak niteleyebiliyorum."

Evet tekelli düzende devlet için bu tespit yapılıyor. DP bunu tartışıyor mu? Hayır!

"Lenin, emperyalizmin özünü 'hegemonya' kurmak olarak gösteriyor...Emperyalist güçler arasında rekabet her zaman dar ekonomik amaçlı olmuyor; doğrudan doğruya hegemonya kurmak ve hegemonyayı sürdürmek için rakibi zayıflatmak ve hegemonyayı kırmak için de toprak ilhak edilebiliyor."

Şimdi DP dikkat etsin:

"Lenin'in bu son derece verimli işaretini genişletme eğilimi taşıyorum, emperyalizm, bir güç yayma sürecidir."

Bu, "genişletme eğilimi" ilgili sayfalarda daha genişçe anlatılıyor, ama bunun doğruluğu-yanlışlığı konusunda DP ne düşünüyor? Yazdıklarında bundan eser var mı? Yok!

DP'nın Kautsky'in Ultra -Emperyalizmi'yle benzerlikler kurduğu çalışmada şunlar söyleniyor:

"Kautsky'nin ultra-emperyalizmini **temellendirmesi** türünden hem Buharin ve hem de Lenin, ultra-emperyalizmin **neden saçma olduğunu çözümlemiyorlar.**" (abç)

DP çözümlüyor mu?

"...**çözümlemiyorlar.** Daha doğrusu, böyle bir **tartışmanın temel mekanizmalarını ortaya koymuyorlar.**" (abç)

DP koyuyor mu?

"Emperyalistler arası savaşın ekonomik şansı, pek çok mekanizmanın karşılıklı etkilerine bağlı olmak durumundadır...Ultra-emperyalizmin, ortaya çıkıp çıkmaması bu mekanizmaların ağırlıklarının tartışılması sorundur; yapılması gerekiyor."

Ve ilgili sayfalarda "bunların bazıları" tartışılıyor. Peki DP bu tartışmaya o kadar "teorik çarpıtma" feveranından sonra, niye girmiyor?

Son bir örnek ve birkaç soruyla bitirmek istiyorum:

"Marx'a göre modern devletin ortaya çıkabilmesi için sınıfların gelişmesinin ileri aşamalara ulaşması zorunludur; **ben öyle düşünmüyorum.** Marksist-Leninist bilgi teorisine göre tekelli düzenin emperyalist senaryoların peşine koşabilmesi için de tekeller düzeninin önemli ölçüde gelişmesi gerekli oluyor; **böyle düşünmediğim için tekelli düzenin hemen başlarında Türkiye'nin emperyalist zembereğin etkisi altma girdiğini yazabiliyorum.**

Bu **ayrılığımın yöntemsel boyutunu** görebiliyorum; Marx'ın bakışı, eşitsiz gelişme yasasından uzaktır." (abç)

Teori meraklısı DP yazarı B.Barkal neden bu "yöntemsel ayrılık"ı tartışmıyor? Katkısı olur, bekliyoruz...Ayrıca, hiçbir kaynakta, iktisat sözlük ve ansiklopedisinde anlamını bulamadığım ve yazıda 5-6 kez kullanılan "ihracat ikamesi"nin ne anlama geldiğini öğretirlerse benim gibi birçok kişi bilgilenmiş olur, bununla da kalmaz, "teorik" katkılarının boyutu artar. **Sahi "ihracat ikamesi" ne demek?**

"Emperyalizmin ekonomik özü ... incelenmedikçe modern savaşı ve modern siyaseti anlamak ve değerlendirmek olanaksızdır."

Türkiye tekellerinin son dönem siyasetini anlayamayanlar, İngiltere'nin eski Başbakan'ı M.Theatcher'ın bir şirket temsilcisi olarak Azerbaycan'a gidişini anlayabiliyorlar mı? Ya, Birleşik Mühendislik adlı bir Türk şirketi Kazakistan'la anlaşma imzalarken Demirel'in aynı anlaşmayı, "devlet garantisi" anlamında imzalamasından ne anlıyorlar? Sadece bu anlaşmanın parasal boyutunun Türkiye'nin 1987 yılı milli gelirini aştığını hatırlatırsak müzmin muhalif ve utangaçlara, bu tablo bir şey anlatacak mı?

"Sorunun ekonomik olmayan yönleri üzerinde incelemeye değer olduğu halde **durmayacağız.**" (abç) (Lenin, Emperyalizm, syf. 20)

Lenin, açıkça çalışmasının sınırlılığını işaretliyor, peki kim ne yapıyor?

Notlar:

1-Türk Tekelci Burjuvazisinin Tarihsel Oluşumu, Töz Bas. Yay. Broşür Dizisi 6, sf. 61, ayrıca aynı yazı DP'nın 11. sayısında yer aldı.
2-agy, sf. 62
3-agy, sf. 62
4-Yalçın Küçük, T.K 42 , sf. 39
5-agy, sf. 39
6-Lenin, Emperyalizm , sf.141
7-agy,sf. 70
8-agy,sf. 53
9-agy, sf.59
10-agy, sf.49
11-agy, sf.45
12-agy, sf.69
13-2000'e Doğru, 9-15 Ağustos '92
14-agy
15-agy
16-Y.Küçük, T.K. 51, syf. 15
17-TK 41, sf.29
18-TK 42, sf.37
19-agy.
20-agy.
21-agy.
22-agy.
23-Y.Küçük, TK 51, syf. 13-14
24-Lenin, Emperyalizm, syf. 8
25-agy, sf.20

Gelecek sayıda:
Avrupa ve Türkiye Siyasi Ölüler Mezarlığı II.
Kenan Karakaş

BİR ALMAN AYDINI: PETER BRÜCKNER

D. Mehmet Şekeroğlu

27-28 Haziran 1992 tarihleri arasında Hannover Üniversitesi'nde Prof.Peter Brückner'i anma toplantısı yapıldı. Katılan 100-150 kişi içinde çoğunluğu üniversite öğrenim görevlileri ve öğrenciler oluşturuyordu.

Konuşmacıların üzerinde durdukları konulara, sempozyumda ilgimi çeken bazı hususlara geçmeden önce, P.Brückner hakkında kısa bir tanıtma bilgisi vermek istiyorum.

1922 yılında Dresden'de doğan P.Brückner, 1967 yılında (o zaman adı Hannover Teknik Üniversitesi olan) Hannover Üniversitesi'nde sosyal psikoloji bölümünü kurma görevini üstleniyor. 1968 yılında doruğuna ulaşan öğrenci hareketleri sırasında eylemlere katılan, yargılanan öğrencileri hem yazdıklarıyla teorik olarak hem de çeşitli dayanışma etkinlikleriyle savunan bir pozisyon içine giriyor. Öğrencilerin yargılandığı politik davaların nasıl yürütüldüğü konusu üzerinde ısrarla duruyor. Tek tek davalardan yola çıkarak toplumun genel yapısı hakkında fikir yürütüyor ve yine, genel konuları tek kişide somutlaştırarak inceliyor. Bunu yaparken, bir yandan bireyin politik davranışını etkileyen öznel mantığı araştırıyor, diğer yandan da sosyal koşullara bakıyor. Fedaral Alman Cumhuriyet'i devletinin Kızıl Ordu Fraksiyonu (RAF) ile ilgili tavrına karşı geliyor. RAF'ın bazı eylemlerini 'intihar' benzetmesiyle eleştiriyor; öte yandan, devlet kurumlarıyla sürtüşmesi sırasında örgüt üyesi gençleri anlamaya çalışma zorunluluğundan söz ediyor. Kendisi hakkında da çeşitli davalar açılıyor. Sonuçta 1977 yılında üniversitedeki kürsüsünü bırakması sağlanıyor. 1981 yılında da ölüyor.

Konuşmalar sırasında P.Brückner'in kişiliğiyle ilgili değerlendirmelerde, onun yarım gerçeklere, illuzyonlara, bir takım tembelce kompromislere saplanıp kalmadığı, inandığı davayı kararlı şekilde sonuna kadar savunan bir karakter yapısına sahip olduğu vurgulandı... Belli bir fraksiyon veya örgüt içinde yaşayabilecek biri olmayan, *düşünsel alanda 'anarşist' bir tutum takınan P.Brückner için temel sorun, "onurunu* koruma", "baskıcı devlet ile kompromise girme" sorunuydu. Sürekli sözünü ettiği "barbarlık tehlikesi" ni önleme yolunda politik psikolojiyi kullanmaya çalıştı, insanları bilinçlendirme yoluna gitti. Bunun için "tartışan bir kamuoyu" (eine tierende Öffentlichkeit) olgusuna önem verdi. İnsanlar arasına girerek onlarla sohbet etti; seminerlere, konferanslara, toplantılara katıldı sürekli. Nerede tartışma varsa o oradaydı: Önyargılara kapılmadan kendisiyle karşıt düşüncede olanlarla da tartışmayı aradı, onlardan çekinmedi.

Öte yandan, 'konsensus olsun' diye bilim yapılamayacağını vurguladı ve 'hedefinden ses çıkarmayan eleştiri hedefini bulmamıştır' ilkesinden hareketle bilim aracılığıyla örgütlenmiş provokasyonu aradı.

Bilim ve ahlak (moral) alanlarının içiçeliği tezinden hareket eden P.Brückner için "Kendini başkasının yerine koyma" olgusu son derece önemliydi. Ona göre, yapılması gereken şey, kendimizi başkasının yerine (onların duygularına, acılarına yaklaşarak) koyabilmektir. Bilim adamı ancak böylece kendini devletle, belirli bir parti veya örgütle tümden özdeşleştirme tehlikesinden kurtarabilir. P.Brückner'in, politik, eylemlere katılan öğrenciler, toplumun haksızlığa uğramış alt tabakalarından insanlar, işsizler, evsiz barksızlar, anne-babalarının şiddetine maruz kalan çocuklar ve yabancı işçiler üzerinde ısrarla durması ancak yukarda sözünü ettiğimiz bir ilkenin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Özellikle "Sozial-psychologie des Kapitalismus" (Kapitalizmin Sosyal Psikolojisi) adlı kitabının bir bölümü de, Almanya'daki yabancı işçilerin uğradıkları saldırılara, bunlara eşlik eden önyargılar ve ırkçılık gibi sosyal-psikolojik mekanizmalara ayrılmış...

Sempozyumda konuşanların yabancılar konusuna hiç değinmemeleri, P.Brückner'in önemle üzerinde durduğu "kendini başkasının yerine koyma" ilkesinin tam anlamıyla anlaşılıp özümsenmediği düşüncesini uyandırdı bende. *Almanya ekonomisinin güçlenmesine katkıda bulunurlarken bir yandan da sosyal bilim* öğreten

bu profesör ve ya öğretim görevlilerinin yüksek maaşlarının yaratılmasında da bir ölçüde katkıları olan; ama öte yandan ne seçme-seçilme, ne de garantili bir oturma hakları bulunan yabancı işçilerin, "aydınların" yaptıkları bu sempozyumdan en geniş anlamıyla 'uzak' olmaları ve dolayısıyla tartışma dışı tutulmaları, Brückner'i Brückner yapan eleştirel özün üniversite kurumunun resmi makasıyla, ya da (P.Brückner'in de eleştirdiği) baskıcı sisteme uymuş olan aydının kendi kendine uyguladığı çıkarcı sansürle budandığı duygusunu uyandırdı bende.

Sempozyumun sonlarına doğru bazı şeyler söyleme ihtiyacını duydum: Zürich'ten gelen etnolog-psikiatrist Prof.Mario Erdheim konuşmasının bir yerinde, askeri alanda çok güçlü olan Aztek Kızılderilileri'nin kendilerinden çok az sayıdaki İspanyol'a yenilmelerinden hareketle şu fikri ortaya attı: "Aztekler'in ortadan kalkmaları, en güçlü oldukları askeri alanda gerçekleşmiştir." Avrupa toplumuyla Aztekler'in akibeti arasında bağlantı kurmaya çalışan M.Erdheim, kurulan ve zamanla betonlaşan hiyerarşilerin artık işlevlerini yitirmiş olsalar da yıkılmadıklarını, bu durumun modern toplum için büyük tehlike olduğunu ileri sürdü.

M.Erdheim'in Aztekler örneğinden yola çıkarak şunları söyledim: "... Bence, içinde yaşadığımız bu toplum için tehlike oluşturan şey , beş milyon yabancıdır! Bunların içinde, hatta ileride bu toplumun yaşlılarının emekli maaşını ödeyeceği düşünülen gençlik bile kendini Alman toplumuyla özdeşleştirememektedir. Yabancıları dışlayıcı, milliyetçi bir örgütlenme gösteren bu toplum, umut bağladığı bu gençliğin bir saatli bomba olabileceğini de düşünmelidir... Dünyanın hiçbir yerinde, maç kazanan veya şampiyon olan bir takımın taraftarları 'sevinçten' korumasız yabancılara saldırmaz... Örneğin buradaki Türk gençliğinin büyük çoğunluğuu Almanya kiminle maç yaparsa yapsın karşı takımı tutar... 'Kendini başkasının yerine koyma'dan söz eden Brückner'in anıldığı bir sempozyumda, buradaki aydınların yüksek maaşlarında emekleri bulunan, demokratik olma iddiasındaki bir ülkede ikinci sınıf vatandaş konumundaki yabancıların hiç konu edilmemelerini ilginç, tipik ve yanlış buluyorum. Brückner'in haberi olsaydı, kemikleri sızlardı herhalde..."

Nurettin Kurtuluş basımına bile güçlükle inandığı bu kitabıyla asla ödül alamayacak. Günümüzde ödüllerin tümü, ödül kurumları tümden dağıtılana dek her tondan elveda diyenlere dağıtılıyor çünkü. Oysa Kurtuluş'un öyküleri tümüyle merhaba, her şehe karşın "Merhaba Dünya", Çünkü O "Yağmuru sezip de ıslanmayı göze alamayanlar"dan değil "Kravatım bileğim" diyen öykü kahramanı Dursun Dayı gibidir o, hala günden önce uyanmak zorunda bir emekçi. Asıl önemlisi de büsbütün bayağılaşan bu dünyada"insanlar ne der buna" diye düşünüyor olması hala... İşte umudun ta kendisidir bu soru, Kurtuluş'un ta kendisidir ya da...

BİLGESU ERENUS

MURAT BELGE'NİN İKİNCİ CUMHURİYETÇİLİĞİ

Zeynel Odabaş

"Tarihe sınıf perspektifi yerine ahlaki bir perspektifle bakan liberal entellektüeller ve dindar pasifistlerden oluşan, tarihsel olarak miadını doldurmuş küçük burjuvazinin medet umduğu şey..." yeni bir Anayasaydı.*

Alıntıladığımız bu paragrafın sonunda yer alan "yaklaşan askeri kıyımdı" yerine konjonktür ve tartışmak istediğimiz konu gereği "yeni bir anayasaydı" cümlesini koyarak anlam bütünlüğünde okumak istiyoruz.

Murat Belge, Yeni bir cumhuriyet için yeni bir anayasa, Birikim sayı 40'da yazıyor.

"İnsanlar çoğu zaman yerine yenisini koymak istedikleri birşeyin farkında olmaksızın etkisinde kalırlar". 12 Eylül Anayasası'nı tamamen unutmak gerektiğini ve o anayasının karşıtını yazmak için bile, o Anayasa ile ilişki kurulması yanlıştır. Onu tamamen yok saymak... çok daha iyidir" saptamalarından sonra; "61 Anayasasına dönmede çözüm değildir, kusurları bilinen bir metne dönüş olmamalı ... Yeni bir anayasa ile hayat bulacak yeni bir toplumsal varoluş..." özlüyor sayın Belge. Geçmişe dönerek; ama bunun T.C.'yi yeniden kuralım önerisinin göründüğü kadar radikal olmadığının farkında bulunuyor. "12 Eylül ucubesi"nin genlerinin birinci cumhuriyetin savaş koşullarında, kuruluşunda gizli olduğunu keşfediyor Belge. Zaten "ucube" tanımlamasıyla aykırı ve tarihi bir istisna düzeyine getirmiyor mu? 12 Eylül sürecini 12 Eylül'ün arkasında birinci T.C.'nin tamamı olacağı açık, çünkü egemen sınıfın değiştiği söyleniyor olamaz. O halde esgeçilen toplumsal mücadelelerin ve sınıf içgüdülerinin oldukça açık savaşımı yerine ucubeler ikame edilmesi ne anlama geliyor. Sınıfsal bakışı karartmıyor mu?... Aslında doğasında olan ama bir biçim olarak alınan çarpık kapitalizm fikri de benzer yaklaşımdır. Bu söylem bir sistemin olumsuzluğunu eninde sonunda gizlemeden öte bir anlam-kavram açıklığı olmuyor. Ucubeyi bir irrasyonalite ve kapitalist sistem durumu olarak almıyor Belge. Böyle alsa tarihte gericileşen sınıfın hep irrasyonaliteye sığındığı** görülecektir. Belki Belge'nin yazı konusundan başka yerlere gidiyoruz ama önemli olan ayrıntı ve yorumsama denemesi ile sorgulamaktır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanmasının toplumda ve entelijensiya da "korku" ve "kaygı" paranoyası yarattığı ve ruhunu zedelediğini, kısaca oldukça "paronoyak bir zihniyetin" doğduğu yollu söylemle sayın Belge neyi, kimi meşru ve rasyonalize etmekte olduğunun farkında mı? Çünkü bu bakış ve gidişin biraz ötesi bir sınıf adına olup biteni neredeyse mazur görme-gösterme mantığı değil midir? Yani özgün olgu ve durumları abartarak bir psiko-politik sosyal yaklaşımla ne anlaşılır kılınacak! Pekala ya şu soruların cevabı nedir. Bir defa batıda ve diğer emperyalist, kapitalist devletlerde merkeziyetçilik, polis devleti ve egemenliğin sürekliliği kaygısı yok mu? Bunlar nihayetinde iktidar sorunu değil mi? İktidar mevzubahis oldukça her türlü yol estetize edilmiş ya da kaba şiddet yolu mübah ve açık olmakta değil midir?.... Sayın Belge'nin Kurtuluş Savaşı sürecinde ve TC.'nin oluşumunda çizdiği trajik tablo bir yana buradan şuraya geliyoruz; her alanda hüküm süren yoksunluktur. Sınıflar temsilci dahi göstermemekte, velhasıl ordu "vekaleten" burjuvaziye -aslında "emaneten"- bir cumhuriyet kurmuştur deniliyor. Buradan, "türünün tuhaf bir örneği" olarak mükemmelik belgelenemeyeceğine getiriyor sorunu ve sonucu.

Aslında tüm bunları Belge egemenlere akıl vermek için yazdığını gizlemiyor: 'İşte birinci T.C. budur, bunu işi inada dökerek sürdürmeyin, bizde, sizde, herkes hak versin doğuş biçim ve süreçleri gereği bir tuhaflık türü olan birinci cumhuriyeti, haydi hep beraber değiştirelim. Buradan, eskimişliğin yada yenileşmenin gerekçesi ve sorumlusu tarihtir kimse alınmasın vs. mantığına varmak zorlama değildir. Uzlaştırıcılık burada.

Ayrıca Belge'nin tuhaf ama anlaşılabilir cumhuriyeti kuranlara şükranı içinde olduğunu eklemeliyiz. İkna için egemenlere dönüp askeri marşlara atıf yapıyor ve toplumun, hiç de sürekli şiddet ve kan edebiyatına gelemeyeceğini söylerken bu edebiyata gelen dünyadaki durum ve örnekleri hatırlıyor ve bunların ise fazla umut vaad etmediğini ekliyor. Biraz rahatsız olmuş olmalı ki radikalleşiyor; kendi çapında "insanlık için her zaman kahramanlık gerekecektir". "Baskıcı toplumlarda,

*Azizler ve Alimler, T. Eagleton, Ayrıntı yay. İst., sf.32

**Bu kavramlaştırma şudur; irrasyonaliteye sığınma-durumu, tarihsel gericiliğini manuple için zor ve diğer (medya-teknolojik) araçlarla gerçekliği ideolojik prizmada (kırarak) geçirip rasyonel olarak belletmek.

'sivik' kahramanlık, kanlı ateşli kahramanlıklar kadar tehlikeye açık. Ama bu cesaret, hangi tehditlere uğrarsa uğrasın, insanlık için hep gerekecek." diye tavrını koyabiliyor Belge. Bundan sonra, T.C.'nin geçirmiş olduğu badirelere rağmen, ekonomik siyasi birikimi kazanılmış olduğu vaazını veriyor. Bu her katman kesim ve sınıf için bu sürecin artığı olmalı. Tüm kurum ve kuruluşlarıyla rahatça batıyla boy ölçüşebilecek durumda olduğunu, başta "daha uygar bir ülkede egemen sınıf olma özlemli burjuvazi olduğu"nu söylüyor. Bunu hangi toplumsal gerçekliğimizden çıkarıyor, ne menem bir mantık... Yöntem farklılığı burada. İdeolojik farklılık da burada yatıyor. "Kurum ve kuruluşlar ise Batı'daki benzerlerine kıyasla, demokrasiye, daha ileri bir toplumsal düzene daha fazla açıklar üstelik". Olgunlaşmamızı sürdürmemiz için "önümüzü açacak" **düzenimiz Anayasamız gerekli denilerek, tüm sorunlarını halletme ve** muasır medeniyete ulaşmak-geçmek için temel sorunu tespitlemiş oluyor.

12 Eylül'ün arkasında birinci T.C.'nin tamamı olacağı açık, çünkü egemen sınıfın değiştiği söyleniyor-olamaz. O halde esgeçilen toplumsal mücadelelerin ve sınıf içgüdülerinin oldukça açık savaşımı yerine ucubeler ikame edilmesi ne anlama geliyor. Sınıfsal bakışı karartmıyor mu?...Aslında doğasında olan ama bir biçim olarak alınan çarpık kapitalizm fikri de benzer yaklaşımdır.

Bir parantezde Kürt sorununu işleyen ve Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması ile içine düşülen dağılma, elden gitme zihniyeti ve korkusunu yeni koşullarda bu potansiyeli (ayrılma-elden gitme) en fazla taşıyan halk olan Kürtlere yöneldiği belirtiliyor. Tarihi anlaşılabilir gerekçelerle yaklaşmak anlamak için gerekebilir ama bu tarihsel toplumsal gerçekçi ve özgürlük hareketini, özgürleşme ve halkların kardeşliği yolunda gelişmeyi ne derece ilgilendiriyor? Entelijensiya da bilinç biçimlenişini milli duygulardan evrensel ve bilimsel duygulara yükseltmek gerekmiyor mu?... Bu noktalar bir yana... Ayrıca bu ucube anayasalar, paranoyak aydınlar, elden gidiyor kaygısı, merkeziyetçi kurum ve miras sosyo-psikolojik etkiler, aydınlar ve toplum nezdinde iş gördüğüne göre, nasıl oluyorda daha iyi, uygun bir ülke arayışının bu toplumun egemenlerinde olduğu farkına varılıyor, anlamak güç değil mi?

Asıl daha ilginç noktaya gelmiş bulunuyoruz. İlgili yazıdan aktarmak gerekiyor. Öneriler;

"Anayasa toplumun kendi ürettiği bir Anayasa olmalıdır".

"Gerçek bir konsensüsün Anayasası olmalıdır. Ama bunu sağlayacak biçimsel yöntemini çok fazla düşünmedim".

"Kurucu meclisi hem halk hem de ko-optatif yöntemlerle kuruluşlar içinden seçilenlerden oluşmalı".

"Meclis ve kurucu meclis prosedürleri doğuracağı sorunlar, dolayısıyla tartışılmalı "konsensüs": "Kolay.. Amerikan anayasası da bunun için uzun zaman aldı, onun için ömrü uzun oldu". Bak hele şu tecrübeye burjuvazyanın anayasasının ömrünü uzatmak gailesi - kaygısını taşımak zorunda mısın sayın "sivik"* militanı? "Önümüzde özgürlüğü görmek istemişsek tüm etnik ve diğer yapılarımızla "kesim ve akımlar vs." çizeceğimiz çizgilerin vakit alması, çok fazla sakıncalı değil"...! "sivik" bir modern zamanlar dervişidir, sabrını, mantığının aklının sırrına ermesek de- hayran ve hayret olası değil mi? "ABD anayasası deneyimi, dersleri, sabır ve konsensus ile çıkılacak bir yeni anayasa ile yeni bir toplumsal varoluş özlemi ile aşılmış ve geçmiş bir tartışma olarak burjuvazinin öne sürdüğü yeni cumhuriyet sözde tartışmalarına dalkavukluk-safdillik değilse nedir? Bu geçen süreçle kanıtlanmıyor mu?.. Öyleyse kanıt nedir? Yoksa bir milyon yıl gibi bir periyodizasyonla ve sabırla mı düşünüyor bu kimseler?... Bir analoji ile ifade edecek olursak: Terry Eagleton'ın "Azizler ve Alimler" adlı romanından aktarıyorum. Ekim sosyalist devrimini önceleyen süreçlerde, "yaklaşan emperyalist dünya savaşı konulu bir eğitim toplantısında" örgütlü mücadeleye katılan, ama biraz nihilist ve küçük burjuva bilinçte popülist kişilik sergileyen Baktin'in bile, sosyalizmin, Rusya koşullarında kurulup kurulamayacağı tartışmalarında Marx ve Engels'in doğru yorumundan (yorumlandığından) kuşku duyduğu şu sözleri "belki Marx ve Engels'in kafalarındaki devrim, şimdiki sınıflı tarih çağı devrini doldurup yumuşakcalardan tekelci kapitalizme doğru yeni bir evrimin başlamasından sonra, şöyle bir-iki milyar yıl felan sonra meydana gelecektir". Sanıyorum ki Murat Belge'nin belki iyimser bularak da olsa katılabileceği, belki de bir milyar daha arttıracağı bir yaklaşım olarak çıkarmak mümkün değil midir? Ne dersiniz...

** "Sivik" militan, sivil toplum terimidir. Sivil toplum militanı, devlete karşı devletin yasalarının bir nevi savunucusu. Aslında bizce "sivik" sıvışan-kaçkın anlamında.*

ELEŞTİRİ AHLAKI

S.İ. Çağrı

Güç tazelemek ve devşirmek için kaynak kendindedir; solun doktoru soldur.

Kendini sorgulamak, dönüp içine bakmak solun gücüdür. Sol, bu işe, en çok güç kaybına uğradığı dönemlerde başvurur. PKK'nın Eylül faşizminin ardından yükselişe geçmesi, bu açıdan dikkat çekici bir olaydır. Kaynak seçiminde ve sorgulama sürecinde sağlıklılığa işaret ediyor.

Sol, yaratıcılığa ve özgürlüğe en yüksek eleştiride ulaşır. Eleştiri, atılım ve yenilenmeye açılan bilimsel kapıdır. Ancak eleştirinin dozunu ya da otokontrolünü sorumluluk ve öncelikler sıralaması tayin eder; etmektedir. Biz, bütünleştirici ve yapıcı iletişime mecburuz. Madem solu, pratikten -siyasi mücadele bağlantısından- muhaf düşünmüyoruz, o halde siyasetin zaman, güç ve gündem yaratma/kullanma sanatı olduğunu kabul etmeliyiz. Her sözümüz her adımımız siyasi gücümüzü artırmaya hizmet etmelidir, aksi, husumet üretimidir.

Düşündürücüdür: Sol, düzen eleştirisini unutmuş, alternatif düzen tanımının yerine birbiriyle didişmeyi koymuştur. Didişmek çünkü; eleştiri adına ortaya çıkan ürünlerin çoğu çelme takma, muhatabı mat etme ve laf cambazlıklarının örnekleridir.

Farkedilmelidir; Türkiye, ne zamandır bir yol ayrımındadır. Devlet, bu yol ayrımında solu ayıklamayı görev bellemiştir. Ayıklayarak teslimiyeti özendirmektedir. Teslimyeti özendirici ödüllerini burada saymaya gerek yoktur. Fakat iki nokta var ki çok önemlidir. **Birincisi**, yenilgi kabusu; **ikincisi** şiddettir. Devlet, bu ikisini solu uslandırmak, akıllandırmak için bir korkuluk gibi kullanmaktadır.

Teslimiyetçi solu ayıklamak devletin şiddet planının bir parçasıdır, ayıklayarak ezecektir. Bu durumda direnenlerin payına düşen devlet terörüdür. Devlet, bir taşla iki kuş vurmanın peşindedir.

Direnenler!.. Türkiye Solu'nun teorik şiddeti dillendiren kesimleri ile aynı saftadırlar. Teorik şiddet bir iktidar mücadelesi biçimidir. Burjuva ideolojisinin tariflerini saçmaya indirgemek, burjuva ideolojisinin hegemonyasını yıkmak iktidar yetkinliğinin merkezi sorunudur. Bu nedenle teorik şiddetin mevzilerine salvo atışlarda bulunmak, devlete yanaşma yoludur; en azından sorumsuzluktur.

Ne yazık ki, bugün eleştiri adına yapılanların önemlice bir kısmı, devlete buluşma yoluna yürüyenlerin sefil adımlarını anlatmaktadır.

Şöyle ki;

1. Hiç bir şey suçlar nitelikte bir yazı yazmaktan daha kolay değildir.

2. Yazılanların çoğu fikri atalet, bir başka deyişle zihni tembellik sonucu yazılmaktadır.

3. Bazı eleştirmenler konularını soğukkanlı ve kişisellikten uzak bir şekilde ele almayı başaramamaktadırlar. Duygusal iç acıların eleştiri ambalajı ile sunulması halinde, bayağılıktan kurtulmanın mümkün olacağı umulmaktadır.

4. Eleştirilen devletin savcı mantığının ve burjuva değer yargılarının izlerini taşımaktadır. Bundan uzak görülenler de kısır, böbürlenmeci ve ucuz kahramanlık müptelası bir mantıkla yaralıdır.

5. Ve de örnek olsun, kimileri var ki "erken doğmuş" bir Yalçın Küçük aleyhtarlığı ile malüldür.

Yüz yıllık sol tarihimizde ataleti sorgulayan her çaba, saygı vesilesidir. Y.Küçük, Marksist doğrultuda bu çabayı gösterme "risk"ini üstlenmiştir. Ataletin hem anası hem yavrusu kovanlara kalem sokmuştur. Sol tarihimiz içinde kovana üşüşmeyi her şeyin üstünde tutanların, kalem sahibini sokmak istemeleri doğaldır. Y.Küçük eleştirileri kovanında rahatı kaçan arı vızıldamalarını andırıyor bu nedenle.

6. Y.Küçük'ün Kürt mücadelesine önce "aydın yardımı" biçiminde başlayan yaklaşımı, bir çok çevreyi rahatsız etti. Özellikle Mao kökenli gruplarda hazımsızlık ve kıskançlık emareleri urlaştı.

Y.Küçük'ün Kürt ilerici hareketi ile ilişkilerinde, bana göre, dostluk ve enternasyonalizm kavramlarını aşan diyalektik söz konusudur.

Kürt mücadelesi yolunun teorik-pratik zeminini, hazır bulmuştur. Bugün PKK'nın şahsında cisimleşen programatik ve stratejik çizgi, özgürlükten çok sentezi temsil etmektedir. Tüm temel önermeleri, yakın zaman sol düşünce ve eylem katalogumuzu yansıtmaktadır. Hepimizin olan tarihsel birikimin içinden doğan bir "eser"e gocunmak değil, ilgi gerekir.

Bilinmelidir: Her eleştiri, kişinin kendisi için, devrimci tavrı özümseme, duygularını yoklama ve daha önemlisi siyasal sicilini gözden geçirme açısından bir fırsattır. Eleştirmenler çapı, tarihi, rüştü ile orantılı söz söylemeyi ilke edinmelidirler.

Bütün hikayesi kalemşörlük ya da sığınmacılık olanlar, ya da '71 devrimciliğinin rantiyerliğini yapanlar, radikalizm-devrim-sosyalizm adına hadle-

rine bilmek zorundadırlar. Zira kalem ile kılıç aynı düğümü çözmez! Hiç bir düşünce pırıltısı taşımayan "ajitasyon taslakları" cürmü kadar yer yakar.

TARİHÇİ ve SİYASETÇİ NAMUSU

Siyaset alanında kavga veren kimse, içinde faaliyet gösterdiği koşullara ilişkin kendini sert ve kesin bir şekilde kısıtlayamaz. Eylemli siyasetçi açısından "gemileri yakmak" düzene reddiyeyi tanımlar. Yoksa, araçları, yöntemleri, olanakları ve koşulları mutlaklaştırmayı değil. En başta, diyalektik düşünüşe aykırıdır mutlaklaştırma. Kaldı ki, her ortamın verili bir durumun bazı unsurları ve olasılıkları belirmemiş ve meçhuliyetler içeriyor olabilir. Bu durumda siyasi savaşa giren kimse için de, zorunluluğun yasasına uyarak belli bir vektör üstünde uygulanan eylemin ne gibi bir etki yapacağından emin olunamaz.

Siyasetin doğasındaki dinamiğin-pratiklik ve somutluk-siyaset bilimciyi güncel'in zigzaglı kulvarlarına çeker. Güncel ve zigzag; sınıf ve düzen düzleminde eylemli vaziyet alıştır. Cepheden bir savaşı göğüslemiş bir harekete, "sınıfilik", "vesayet" v.b. gerekçelerle uzak durmamaktır vaziyet alış. Zaten "eleştirmenlerimizin" kanını beynine sıçratan olay da bu.

Burada ifade edilenlerin, tarihçi bakışıyla karıştırılmaması gerekir. Tarihçi mutlak bir determinist olmak ya da determinist gibi hareket etmek zorundadır. Olayların dokusunda, zerrece boşluk bırakmayana dek, neden ve sonuçların sıkı sıkıya içiçe geçmiş olduğunu görmeden; yani, ele aldığı tarihi sürecin kaçınılmazlığı ispatlamadıkça, tarihçi işini tam anlamıyla yapmış sayılmaz. Tarihçi olayların sabitleşmiş ve geriye dönmeyen kalıpları ile uğraşır; bu ortam içinde bütün silahlar daha önceden kullanılmış, bütün iradeler ortaya çıkmış, bütün kararlar gerçekleşmiş ve yeniden yaşanmazlık niteliğini kazanarak, kaçınılmaz bir "gelişme" olarak vücud bulmuştur.

Eylemli siyasetçi, akışkan durumlarla uğraşır; bu ortam içinde ise insanlar birbirleriyle çatışan iradelerini halen ortaya sürmekte, kuvvetler düzenlemekte, silahlar kullanmakta ve bir takım kararları yürürlüğe sokmakta ya da durdurmaktadırlar. Bu bakımdan, bir tarihçi gözüyle "kaçınılmaz gerçekleri" olarak görülen bir çok olgu/hareket, siyasetçi, tarihi gerçeklerin zabit katipliğinden öte bir şeydir. Siyasetteki iradi potansiyel, tekkerrürün panzehiridir.

Anlaşılacağı üzere, tarihi ya da siyasi hiç bir kavram ve durum tek başlarına ve kendiliğinden oluşmuyorlar. Teorik bir sorunsaldan hareketle, bir kurtuluş programına ulaşabilmek için, belli sayıda olguları açıklamak üzere kurulmuş bir teorik modelin içinde birbirleriyle bağıntılı oluşturuluyorlar. Kuvveden fiile geçişin uğraklarını da bu bağlantıda aramak gerekiyor.

Böyle bir teorik model oluştuktan sonra, bunu doğrulamak ya da çürütmek işlemi, tema-sorunsalın kavramlarını, modelin açıklamaya çalıştığı olgularla karşı karşıya getirerek yapılamaz. Zira, her düşünce veya kavram yalnızca onun temelini oluşturan söz konusu teorik model içinde ve bütününde anlamlıdır. Bu modelden soyutlanıp "eleştirilmesi" halinde, kesinlikle, denetlenmesi mümkün olmayan etkileri görülür. Ya ithal edilmiş dışsal kavramlara başvurulur ya da kavramların kullanımı bozma tehlikesi yaratan söylemlerle karşılaşılır. Eleştiri çorbaya, eleştirmen soytarıya döner.

Özetle; Türkiye'de resmi ideolojiden aynı anlama gelmek üzere Misak-ı Millici Kemalist çizgiden kopuşun **tarih tezi** ve **siyasi programı** "Yalçın Küçük Düşüncesi"ni dışlayamaz. Bilakis, içiçelik temel alınmalıdır. Eğer aşkın bir iddia varsa...

Siyasetin doğasındaki dinamiğin-pratiklik ve somutluk-siyaset bilimciyi güncel'in zigzaglı kulvarlarına çeker. Güncel ve zigzag; sınıf ve düzen düzleminde eylemli vaziyet alıştır. Cepheden bir savaşı göğüslemiş bir harekete, "sınıfilik", "vesayet" v.b. gerekçelerle uzak durmamaktır vaziyet alış. Zaten "eleştirmenlerimizin" kanını beynine sıçratan olay da bu.

Zigzag çizmemek, temiz kalmak (!) için, güncel'den uzak durmak bir seçimdir. Hem de **pratik** vurgusu, mücadele edebiyatı yapa yapa... Dolayısıyla, bu seçimi yapanların, tarih bilimci ve siyaset bilimci Y.Küçük'teki "paradoksu" anlamaları mümkün değildir! Ancak salt teori safsataları ile salt eylem dalkavukları, Y.Küçük'ün sadece tarihi didik didik eden resmi çarpıtmaları ıskartaya çıkaran siyasetine baksalar, kimin değirmenine su taşıdıklarını anlarlar belki...

Bugünlerde, iflasın eşiğine geldiği kolayca ileri sürülen Kemalist Cumhuriyetin yerine yıllar önce yenisi öneren Hoca'nın **ilerlemeye** katkısı, (kıyaslamayı sevenler için soruyorum) yazıya konu eleştirmenlerinizden daha mı az? Hayır. Mücadelesi ve aydınlanmacı solun Hoca'ya yoldaşlık borcu var. Hoca devrimci ortamımızın ve davamızın seçkin, yürekli ve üretken bir savaşçıdır.

Hoca, yoldaştır.

OSMANLI ERMENİ İLİŞKİLERİ KÜRT ERMENİ İLİŞKİLERİ ve HAMİDİYE ALAYLARINDAN KORUYUCULUĞA DEĞİŞMEYEN ZİHNİYET

Müslüm Yücel

Ermeni halkı ile Kürt halkının aynı ağacın ayrı dalları oldukları söylenilir. Hatta köken olarak aynı ırka bağlıdırlar. Kaldı ki tarihsel süreç içerisinde herhangi bir dış etki olmaksızın bu iki halkın birbirleriyle geliştirdikleri dostluk ilişkileri hiç de azımsanacak gibi değildir. Bu içiçeliği engelleyen en önemli unsur kuşkusuz dindir. Arap yayılımcı politikasının Kürdistan'a ve islamiyeti kabul edenlerin islam olmayanları "cehennemlik" ya da "Allah düşmanı" olarak tanıtması ilişkilerin savunmasına ve daha sonra hilafetin Osmanlılara geçmesiyle bir yerde feodal örgütlenme yapısına sahip Kürt beylerinin siyasi olarak bölgede otorite kurmaları dar anlamıyla islamiyetin şahsında Osmanlı'yı güçlendirip geniş anlamıyla Osmanlı'nın faşizan tutumu din adı altında Kürt halkının kendi devletini kurmasını engelliyordu. Çünkü Kürdistan'da sömürgeci güçlerinin etkinlikleri, önceleri bağımsız ve yerel beylik ve aşiret sistemine dayandığından halk içerisinde oluşan kan davaları, mezhep temelinde gelişen dini ayrılıklar, aşiretler arası sürtüşme sömürgeci devletlere en iyi zemini oluşturdu. Özellikle Kürdü Kürde kırdırmak Kürdistan üzerinde emeli olan bütün devletlerin başvurdukları bir yöntem. Şöyle ki; Safeviler aleviydiler. Bu yüzden alevi olan devlet yapısı Safevilerin bünyesinde olan sunni halkı kabul etmiyor, sunni Kürt halkı zulüm görüyordu. Osmanlı İmparatorluğu sunniydi. Osmanlının bünyesinde yer alan Aleviler zarar görüyor, devletin imkanlarından yararlanamıyorlardı.

Tarihin insanlığa öğrettiği sayısız dersler vardır. Bunlardan en belirgin olanıysa barış için savaşmayan insanın ya da toplumun hiç bir zaman özgürlüğe kavuşamayacağı gerçeğidir. Doğa boşluğu kabul etmiyor. Çelişki olmaksızın gerek toplumdaki gerekse doğadaki yasalar tam anlamıyla anlaşılmıyor. Yukarda anlatmak istediğimiz aslında geçmişteki alevi sunni çelişkisini dile getirmek değil. Çelişkinin odak noktası olan Kürt halkının nasıl yok edilmek istenişidir. Bir yanda Şah İsmail sunni Kürtleri ortadan kaldırmak ya da onları alevileştirmek, öte yandan Yavuz Sultan Selim'in alevileri sunnileştirmek politikası buna sadece bir örnek: Alevi Kürt'ler Osmanlıya karşı ayaklanıyorlar. Osmanlı ayaklanmayı katliamla sonuçlandırıyor. Buna karşılık Şah İsmail sunni halkını kılıçtan geçiriyor. Sonuçta İdris-i Bitlisi Yavuz'a bağlanıyor. Osmanlı ile Kürt beyleri anlaşıp Kürdistan'ı içte serbest dışta Osmanlı tebaasına bağımlı kılıyor.

Osmanlı İmparatorluğu Kürdistan'ı bir savaş alanı olarak kullandığından kazandığı zaferlerinin isimsiz kahramanları Kürtlerdir. Buna doğru orantılı olarak yenilenler de Kürttür. Çünkü kan kaybeden, can veren Kürt, savaşılan bölge Kürdistan'dır. Başta da belirttiğimiz gibi hangi devlet Kürdistan'a sahip olmak istemişse kendi otoritesiyle bunu başaramamış, Kürdü Kürde kırdırarak ancak zafer sahibi olabilmiştir. İleride daha ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz Hamidiye Alayları ve son zaman TC'nin baş vurduğu taktik hep aynı zihniyetin ürünleri.

Tekrar Ermeni meselesine dönecek olursak, Ermeniler, dünden bugüne Kürtlerin kardeşi durumundadır. Ama ne zaman Osmanlı zihniyeti devreye girmişse bu kardeşlik kine ve düşmanlığa dönüşmüştür. Örneğin Osmanlılar siyasi olarak güçlü olduktan sonra sınırları içerisinde bulunan Hristiyan halklara karşı hem sindirme hem de dini olarak onları hakimiyetlerine almak istemişlerdir. Tarihte geçen II.Mahmut bunun bariz bir örneğidir. II.Mahmut Batılı devletler ve özellikle Rusya tarafından "Ermeni Sorunu" yüzünden çıkmaza girmiş. Çözümü Ermenilerin lehine çevirmek ve kendini yaptığı soykırımlardan kurtarmak için Ermeni ve Kürt halkını karşı karşıya getirdi. Ermeni ve Kürt halkının karşı karşıya gelmesinin en önemli nedenlerinden biri de "Kanuni Esasi"dir. Buna göre Ermeniler İstanbul Patrikhanesi'nde 140 kişiden oluşan bir meclise sahip olmuşlardı. Bunlardan 120 kişi halk tarafından seçilmiş olup çalışmaları ve Batılı devlet temsilcileri ile ilişkileri ve Kürt halkının aleyhine yap-

tıkları propaganda neticesinde, Kürt halkı ile Ermeni halkının ilişkileri giderek zarar gördü.

Zedelenen ilişkileri daha bir bozmak Kürdistan'da rahatlıkla pan-islamizm propagandası yapmak, bunun paralelinde halifeliği koruyup geliştirmek için Abdülhamit 1877-1878 yıllarında tekrar Ermeni ve Kürt halklarını karşı karşıya getirmek ister. Ve Kürdistan'daki bütün beylere emirler vererek *"Kürt halkının Ermeni halkını öldürüp mallarını yağmalamalarını ve böylece bölgeden kovmalarını"* istiyordu. Van'da toplanan Kürt beyleri son sözü bilgin ve din adamı Şeyh Ubeydullah Nehri'ye verirler. Toplantılar Nehri *"... Çok eski zamandan beri, Ermeniler ve Kürtler bu topraklarda komşu olarak yaşamaktadırlar. Şayet biz bugün onları kırarsak yarın da Türkler bizi kıracaklardır. Ben zannediyorum ki, Kürtler bunu sezinlerler ve tahmin ediyorum ki bu cellatlığı yapmak isteyecek olan herhangi bir Kürt bulunsun..."*

Osmanlının tutum ve davranışını iyi kavrayan Şeyh Ubeydullah halkını çok güzel uyarmış, ancak Osmanlının boyunduruğunda yaşamayı kendine şeref edinmiş bazı Kürt aşiretleri 1891 yılında "Kürdü Kürte kırdırmanın" provası olan Hamidiye Alayları'nda görev aldılar. Hamidiye Alayları'nın kurulmasıyla;

1- Kürtler arası birlik bozulup aşiretler arasına nifak girdi.

2- Osmanlının Ermenileri yok etme planına giriş, ve aynı zamanda Kürdü Kürde, Kürdü Ermeniye düşürmenin zemini oluştu.

3- Bir kesim Kürt'ten oluşan Hamidiye Alayları bütün Kürt halkına maledilip yer yer Ermenilerin Kürtleri, Kürtlerin Ermenileri katletmesine yol açtı.

Özellikle 1894 yılında Sasun kasabasında bir çok Ermeni katledildi. Osmanlı zihniyeti ve Hamidiye Alayları sonucunda Ermeni halkının katledilmesi 1896 yılına kadar sürdü. Bundan sonra Ermeni ve Kürt halkı asıl sorun olan Osmanlı'ya karşı tavır aldılar. Bu konuda Troşak isimli gazetede Dr.S imzası ile yayınlanan bir yazıda *"Bu Kürtler Sultan Hamit ne halifedir ne de padişahtır. O bir caniden başka bir şey değildir. Ve bu cani Ermenileri öldürün diyor. Fakat siz niçin 'biz komşularımızı öldürmeyiz' demiyorsunuz."* gibisinden uzunca bir mektup yayımlanır.

Buna karşın Kürtlerin Alevi kısmı olumlu yanıt verirken, Ermenilerin çağrılarında samimiyet bulamayan bazı Kürtler de olumsuz cevap verdiler. Yine Troşak gazetesinin Ocak 1900'da çıkan birinci sayısında "Bir Kürt" imzalı makale yazılan makaleye cevaben *"... Sultan Hamid, Kürtler içinde Ermenilerin Ruslarla anlaşarak Kürtleri katledecekleri şaiyasını yayarak, Kürtleri tahrik edip fanatikleştikten sonra, Zeki Paşa'ya telgraflarla Davorik'e vurma emrini verdi ve işte Ermeni Kürt kavgası bu şekilde hazırlanmış oldu."*

Böylesi iyi niyet ve barışa dayalı yazıların yayınlanması Ermeni ve Kürt halklarını yakınlaştırıyordu. Ancak dış etkilere yer yer kapılan Ermeni halkı kendini isyanlarla anlatmaya çabalıyordu. 1879 yılında Xanasar bölgesinde Mazrik aşiretinin katledilmesi özünde önceleri Ermeni katliamına girişen Osmanlıların saflarında yer elan Mazriklilerin yer almış olmasıydı. Böylece Ermeni ve Kürtler tekrar karşı karşıya getirilip Osmanlı iki halkın kardeşliğine kin tohumları ekiyordu...

1914-1915 Osmanlı-Ermeni İlişkileri ve 24 Nisan:

Bazı kaynaklara göre 24 Nisan 1915 İstanbul'da bazı Ermenilerin tutuklandıklarının tarihidir. Olayları tarih sırasına göre incelediğimiz zaman karşımıza çıkan sonuç ise tehcirdir. (Yani göç ettirme)

Yıl 1914. I.Dünya Paylaşım Savaşı. Osmanlı İmparatorluğu Ekim 1914'te savaşa giriyor. Aynı yılın Haziran ayında Ermeni Taşnak Partisi'nin kongresi yapılıyor. Kongrede alınan karara göre Ermeniler Osmanlıların savaşa girmesini istemiyorlar. Ama savaş halinde Osmanlıların safında yer alacaklarını söylüyorlar. Bir süre sonra Enver Paşa'nın tipik Alman hayranlığı yüzünden Osmanlılar Almanya'nın safında savaşa giriyorlar.

Osmanlılar doğuda Rusya ile savaşıyorlar. Ermeniler başından beri rıza göstermedikleri bu savaştan uzak durmaya çalışıyorlar. Ermenilerin savaşta geri kalmış olmaları Osmanlıları tedirgin etmiş ve bu tedirginlikten dolayı karışıklıklar çıkmıştır. Urfa, Adana, Van, Bitlis, Sivas, Maraş, Adıyaman gibi bir çok Kürt ilinde Osmanlı nifakı Kürt ve Ermeni halklarını karşı karşıya getiriyor. Bunun altında yatan kasıt ise şöyle: Bazı kaynaklara göre Ermeniler bu isyanlardan sonra kızıp Van'ı ele geçiriyorlar. Türk ordusu Van'dan çekilmek zorunda kaldı. Ve Ermeniler Van'ı Ruslara teslim etti. Bunları söyleyen Ermeni olaylarıyla ilgili Türk tezini savunan bu ve buna benzer 50 dolayında makale yazan **Türkaya Ataöv**'dür. Bunun dediklerini

çürüten ise T.C. İnkılap Tarihidir. İnkılap kitabında Rusların Van'a girişi ve Ermenilerin Van'ı Ruslara teslim edişiyle ilgili bir şey yok ki... Rusların Aralık 1914'te saldırdıkları ve ele geçirdikleri Erzurum, Muş, Bitlis, Trabzon, Erzincan'dır.

Sorun aslında Ermenilerin Van'ı Ruslara peşkeş çekmeleri falan değil. Ermeni ayaklanması sırasında Başkomutan Enver Paşa'dır. Van ve diğer Ermeni ayaklanmalarıyla ilgili olarak Enver Paşa'nın Talat Paşa'ya "biz bu konuda ne yapacağız" diye bir cümlesi olan mektubu var. Bu mektubun yazıldığı yıl ve tarih yani 1914 yılında Ruslar Doğu Anadolu'ya Kafkas Türklerini sürüyorlar. Enver Paşa'nın yazdığı mektubta bununla ilgili olarak şöyle der *"Bunun bir yolunu bulmamız lazım. Acaba biz de sadık kalmayan Ermenilerin bir bölümünü Kafkasya'ya gönderip onlardan açılan yerlere bu perişan Türkleri mi yerleştirelim? Yoksa bu Ermenileri yerlerinden kaldırıp başka bölgelere mi yerleştirelim. Biz bu Ermenilerden çok zarar görmeye başladık."* Nihayet yazışmalar son bulup 24 Nisan 1915'te büyük Ermeni göçü başlıyor. Gerçekte ise orduyu arkadan vuran Ermenilerin sevki şarttır. Eylül 1915'te bununla ilgili kanun çıkıyor. Ve Ermeniler taşınabilir eşyalarını yanlarına alarak yola koyuluyorlar. Gidilen yere yerleşimi devlet yapacak. Bırakılan eşyalar yerine eğer istenilirse para verilecek can ve mal güvenlikleri korunacak, yolda namuslarına göz koyan ya da onlardan rüşvet alacak askerler divan-ı harpte yargılanacak.

Bunların hiçbiri uygulanmıyor. Tehcire (göç, topraktan men) tabi olmayanlar katolik ve protestan Ermenilere, demiryolu işinden anlayan Ermenilere el bile sürülmüyor. Bu iki mezheple ve Osmanlılara ekonomik anlamda işine yaramayan herkes çeşitli yer ve bölgelere sürüldü. Musul, Halep, Bağdat, Şam, Bitlis, Lübnan, İran, Kafkaskaya'ya göç edenlerin sayısı 600 bin civarındadır. Bunlardan 250.000 Kafkaslara, 40.000 İran'a, 20.000 Musul-Bağdat'a, 80.000 Suriye-Filistin'e sürülüyor.

Bu tespit edilen rakamlar tehcir sırasında sabit sayı olan 650.000'den yukarıda yazdığımız 390.000'i çıkardığımızda 260.000 geriye kalıyor. Bazı kaynaklar bu yok olan 260.000 kişinin ölmelerini I.Dünya Savaşı'nın ağır koşullarına bağlarken bazı kaynaklarda açlık, kıtlık ve hastalığa bağlıyor. İleri sürülen iki görüşte nihayetinde I.Dünya Savaşı'na bağlanıyor. İşin ilginç yanı I.Dünya Savaşı'nda İngiliz ordusunda hastalıktan 108, Fransız ordusundan 179 kişi ölmüş. Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde Osmanlı vatandaşı olduğu söylenilen Ermenilerin 260 bininin hastalık kıtlık gibi savaş halinde ölmüş olmaları katı bir soykırımdan başka bir şey değildir. Ruslar I.Dünya Savaşı'nda savaş dışı nedenlerle 397 bin kişi kaybetmişler. Gayet normal çünkü Ruslar savaşıyordu. Osmanlı paşalarının emriyle olan Tehcir Olayı hakkında Talat Paşa "böyle bir şey yapmayı tasarlıyorduk. Bir takım sorumsuz kişilerin kafilelere saldırısı oldu. Bazı tedbirler alıp engel olmadık" diyebilmiştir.

SONUÇ

Görüldüğü gibi Osmanlı zihniyeti kendinden öte hangi kardeş halkları bir arada görmüşse kendi kinini bakir topraklara ekmiş; bazen de Kürdistan gibi tarihin mozayiğini oluşturan bir halkı birbirine kırdırma yoluna girip Kürdistan'da söz sahibi olabilmiştir. 1514 Çaldıran Savaşı bunun bariz bir örneği. Sonra I.Dünya Savaşı yıllarında Ermeni ve Kürt halklarını karşı karşıya getirme eğilimi kendini Tehcir olayında tam anlamıyla ortaya koymuştur. Buradaki amaç ise Enver Paşa'nın Talat Paşa'ya yazdığı mektuptaki gibi "bize sadık kalmayan Ermenileri yerlerinden kaldırıp başka yerlere mi yerleştirelim", Kafkas Türklerine yer bulma eğilimi yatmaktadır.

Kürdistan'da Ermenilerin yaşadığı iller Urfa, Adana, Bitlis, Maraş, Adıyaman, Erzurum gibi yerler. Osmanlıların burda söz sahibi olabilmesi için ya da bu iki halkı Osmanlılaştıracak ya da bu iki halkı gerek birbirlerine düşürme gerek halkın içerisine nifak tohumları sokmak burda hakimiyet kurmak İslamlaştırma politikasıyla tam anlamıyla ne Kürtleri ne de Ermenileri kendine bağlayamayan Osmanlı zihniyeti bu iki halkı düşman ederek başarılı olmaya koyulmuş, ancak bunu başaramayınca, Ermeni halkını göç ettirmiştir.

Gelecek Sayıda:
1848'e Kadar Marx
Vehbi Ersan

BİREY-ÖRGÜT DİYALEKTİĞİ

Selim Doğan

Tarihin sıkıştığı bir dönemde yaşıyoruz. Tarih, sosyalizm ve kapitalizm arasında sıkışmış durumdadır. Gelecceği öznel güçlerin müdahalesinin belirleyeceği bir dönemdeyiz. Gelecek, tarihe geçmişin mutlak belirlenmeci yaklaşımlarını sosyalistlerin çöp kutularına düştüler, bizlere kapaklarını kapatmak kalıyor. 1917 Bolşevik Devrimi'nde reformistlerin (Menşevik-Sosyalist Devrimciler) büyük katkıları oluyor. Hatta şunları söyleyebiliriz; reformistler olmasaydı Bolşevikler devrim yapmaya bu kadar rahat olanak bulabilirler miydi? 1917 Bolşevik Devrimi'ne büyük bir toplumsal muhalefeti yalnızca oluşturabilirler miydi? Bolşeviklerin başarısı (kendi örgütlü yapılarının dışında) reformistlerin etkisinde bulunan toplumsal muhalefeti de iktidar istemiyle kendi güçlerine katarak iktidara yürümek. 'Bütün iktidar Sovyetlere' sloganı bu katışı sağlamanın politikası değil miydi? Türkiye'deki reformistler böyle bir mirası bırakmadan tarihin çöp kutularına düştüler.

Lenin ve başlangıçta pek önemsemediği Sovyet örgütlenmelerini 8-9 yıl sonra önemsiyor ve Sovyet örgütlenmeleri devrimin en önemli dinamiği oluyor. Somutun politikası yeni formüller ürettiriyor. Politikada 'tarih zenginliktir' söyleminin en olumlusu, tarihi, kitabi olarak bugüne aktarma değil de başarılan kadar başarılamayanı da önemseyerek, dünyasal değerlendirip özgünümüzü yaratmada bize kaynaklık etmesini sağlamak oluyor. Lenin'in politikasını anlattığı kitaplar her koşulda devrim için uygulanmaya hazır bir reçete midir? Kendi özgünümüzü yaratamazsak bize ne yarar sağlayabilir?

Komünizme geçişin iki temel zorunluluğu bulunuyor. Birincisi sosyalizmin dünya ölçüsünde kuruluşunu sağlamak. İkincisi dünya toplumlarının siyasal olarak komünist bilince sahip olması. Ben ikincisinin daha önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü sosyalist toplumun (ülkesel ya da bölgesel) komünist bilince ulaşması diğer ülkelerin devrimlerini hızlandırıcı işleve sahip oluyor. Nedenleri; 1- Bugünkü dünya koşullarının bir siyasal düşüncenin insanlık tarafından anlaşılmasını sağlamak pratik süreçten geçiyor. Mevcut olan sosyalizm, insanlığın etkileneceği somut oluyor. 2- Mevcut olan sosyalizmin siyasal, entellektüel ve maddi zenginliği diğer ülkelerin devrimcileri için kaynaklık edebiliyor. 3- Komünist bilince ulaşmış, komünizme geçişin birinci koşulunun zorunluluğunu bilince çıkarmış bir toplum oluşu.

İnsanlığın siyasal değişimi kolay olmuyor. S.S.C.B. deneyimi, bu konuda yeni formülasyonlara olan ihtiyacı ortaya çıkardı. S.S.C.B. insanı, reel sosyalizmi çözmeye çalışan politikacılarına karşı siyasal bir faaliyet gösteremeyerek, her şeyi izleyen seyirci durumuna dönüştüler. 1991'deki çözülüşe pratik olarak müdahale etmek isteyenlere ne destek verdiler ne de karşı çıktılar. Sosyalizm ile liberalizmin birleşebileceğini düşündüler ve bu birleşimden ekonomik olarak daha rahat bir yaşamın çıkacağını umut ettiler. Bu nasıl sosyalist bir toplumdu? Siyasal tarafı olmayan tamamen pratiğe göre hareket eden bir toplum muydu? Binlerce yıldır yaşanan özel mülkiyet ilişkilerinin insanlığa bilinç olarak yansımasını değiştirmek kolay olmayacak. İnsanlık, sosyalizmi yalnızca ekonomik kazanımlar olarak algıladığı sürece, daha önemlisi sosyalizmi üst yapı olarak, toplum yaşamına geçirmediği sürece mevcut olan sosyalizmin bir ayağı hep çukurda olacak. Sosyalizmi birinci derece ekonomik rahatlık olarak anlayan toplum doğal ki daha rahat ekonomik yaşam vaatlerine karşı gelemeyecektir. Onun için toplumsal düzenin siyasal tarafının önemi olmayacaktır.

Geçmiş dönemde sosyalizm ile kapitalizm arasında sol hep bir tampon bölge yarattı. Bunun adını da "demokrasi" koydu. Kapitalizmi ve sosyalizmi, kendi örgütsel işleyişine eleştirisini, genellikle bu tampon bölge adına yaptı. Neyse ki artık sosyalizmle kapitalizm arasındaki ayrımın bıçak sırtı kadar keskin olduğunu anlayabiliyoruz! Türkiye'de ayrışma sosyalistler açısından çok şanssız bir dönemde yaşandı. Sol örgütler 1980 öncesinde ulaştığı kitleyi Eylül 80'den sonra kendi kontrolünde tutmayı bırakın, kendini örgüt olarak tutabilmeyi başaramadı. Kendi kadrolarını (Türkiye devrimi açısından kadrolukları tartışılabilir) örgütünün kadrosu olarak tutamadı ya da illegalitenin devlet tarafından bilinmezliğinden kaynaklanan özgürlüğünü sağlayamadı. Eylül '80'den sonra temel kadroların cezaevlerine girmesinden böyle bir sonuç çıkıyor. Bazı solcular 80'den sonra yaşanan ayrışmayı ("kimin devrimci olup olmadığının anlaşıldığı ya da içimizdeki pislikler temizlendi") diyerek bu zayıflamadan olumlu sonuçlar çıkardı. Kendi örgütsel, siyasal ve politik yetersizliğinizi ortaya koyamamanız sizi yükseltmez. Yalçın Küçük'ün deyişiyle 'İbilencilik' hastalığından kendinizi arındırın. Kitleselleşme sosyalist hareketin her güçlenme döneminde olacaktır, bu kaçınılmazdır. Devrimin dinamiği üretimin merkezindeki sınıftır. Bunlar siyasal dönüşümü yapana kadar kitledirler. Başlangıçta bizim için önemleri ekonomideki yerleridir. Sorun örgütün kitleselleşmesi değil, kitlenin dönüşümünün siyasal olarak sağlanması ve gücünü bilinçli bir şekilde arttırmasıdır. Devrim politikası güç oluşturup, iktidarı ele geçirme sanatı ise güçlü olup, gücünü arttırarak sürekliliğinin sağlanması zorunluluğu vardır.

Bugün Türkiye devriminin en önemli sorunu teorik yeterliliğe sahip, politika çizebilen ve araçlarını oluştu-

rabilen yeterli kadrolarının olmayışıdır. Türkiye solunun geçmişte ve bugün teorik ve politik kadroyu oluşturabilecek örgütlenme anlayışı yoktur. Mevcut olan solun örgütlenme anlayışları pratik insanı ortaya çıkarmaya yöneliktir. Yeni bir toplumsal düzen için yapılan devrimcilik, yeni bir kişiliği ortaya çıkarabilme sorunudur. Kişi başlangıçta ister teoriden isterse pratikten etkilensin yeni bir kişiliği ortaya çıkarabilmenin koşulu yaşamlana ve geleceğe teorik bakabilmek ve müdahele edebilmektir. Teorisiz insan sadece tepkili, gelişmemiş insandır. Bugün için Türkiye devrimi açısından çok önemi yoktur. Lenin, Goethe'nin Faust'unda geçen "Gri teoridir, dostum ama yeşil yaşamın sonsuz ağacıdır." sözünü çok seviyor. Biz Marx'ın hayatının ya da Lenin'in hayatının yeşil tonunun çok güzel ve gelişmiş mutluluklar içeren bir yeşil olduğunu düşünüyoruz. Çünkü teorik bakabilmek insanın bütün yaşamına yansıyan bir gelişmişliktir. İnsanları siyasal olarak değiştirebilmek mutluluk anlaşıylarını, geliştirmekten geçmiyor mu? Bugün için bir örgütün yeni bir toplumsal düzen kurmak amacıyla, iktidarı önemseyip önemsemediğini anlamamızda, ortaya yeni bir kişilik çıkaramamasının belirleyenlerinden birisidir. Ekim Hareketi'nin önemli eksikliği bu konudaydı. Yeni düşüncenin (sosyalist devrim perspektifinin) örgütlenmesini başka bir düşüncenin (devrimci-demokrat) kadrolarıyla yaratmak istemesindeydi. Bireyler geçmişin anlayışlarında pek önemsemedi ve bireyin bireyselleşme süreci bu anlayışla engellendi. Bugün kendi örgütlenme anlaşıyında olduğu gibi Kürdistan sorununda da yaklaşım aynı şekildedir. Kimlik bulmayan bir toplum kendi kültürünü geliştirebilir mi? Kendi kültürünü geliştiremeyen bir toplum sosyalist toplum olabilir mi? Birey olmayan, diğer bir deyişle kendini kütleden ayıramayan kişi sosyalist kişi olabilir mi?

BİREY ve ÖRGÜT İLİŞKİSİ

Kişinin bireyselleşme sürecinin başlaması sosyalistleşmesini sağlamanın başlangıcı, örgütsel çalışmada, bireyin-örgütle ve örgütün-bireyle olan ilişkisinde yatmaktadır. Bu ilişkiler şu şekilde düzenlenmelidir:

– Örgütlenme, bireyi yokeden bir süreç değildir. Çekirdek örgütlenmeyi oluşturan belirli özelliklere sahip olan bireylerdir. Örgüt içinde her birey bir güçtür. Örgütlenme bu güçleri en verimli şekilde birleştiren ve her gücün verimliliğini daha da ileriye götürendir.

– Örgütlenme kesinlikle, bireyleri mekanik bir güç haline getiren bir mekanizma olmamalıdır. Mekanik bir güç düşünsel tarafı olmadığından nasıl hareket edeceğini bilemeyen bir güçtür. Her bireyin düşünsel tarafı geliştirilmelidir. Ancak o zaman birey daha hızlı örgütleyici duruma gelebilir.

– Bugün devrimci durumun yüksek olmadığı bir durumda yaşıyoruz. Dünyanın ve Türkiye'nin koşullarında güçlü bir sosyalist hareketlilik yoktur. Bundan dolayı bütün örgütlü bireylerin ya da sempatizanların kendilerini yükseltip kavgayı taşıyacak güçleri olmayabilir. Bu bireylerin düşünsel tarafları geliştirilebilirse istedikleri dünyanın (sosyalizmin) güzelliği yüzlerine ve yaşamlarına yansıyabilirse, devrimci sosyalist kavgayı sürdürebilmeleri daha da garanti altına alınmış olur. Somutun diyalektiği soyutlamadır. Soyutlayamayan insan devrimci insan değildir.

– Örgüt yalnızca bireyleri bireylere bağlayan değildir. Temelde devrimci bireyleri bir ideolojinin doğrultusunda oluşturulan devrimci teori ve politikanın programına bağlayandır.

– Örgütlenme bir kollektif yaşamdır. Her bireyde farklı güzellikler ve yetenekler oluşturan ve bunları üretim ve tüketimde kollektif paylaştırandır.

– Örgütlenme kararının verilmesi hakkını tek elde toplanması değildir. İlgili bireyin kararı etkileme hakkı vardır. Alınacak her karar doğrultusunda söz hakkı olmalıdır. Yapılan demokratik oylamada alınan kararın aleyhinde oy kullananlar tarafından yerine getirilme zorunluluğu vardır. Ancak alınan kararın doğruluğu, haklılığı açıklanmalı, anlaşılır hale getirilmelidir. Bir sorun ancak anlaşıldığında bir daha sorun ortaya çıkmayacak şekilde çözülmüş olur.

– Örgütsel ilişki bireyler arasında yaşanan tek ilişki olmamalıdır. Bireyleri örgüt dışındaki insanlarla olan ilişkilerine nitelik kazandıran ve bu nitelik doğrultusunda geliştiren olmalıdır.

– Örgüt bireylerin politik amaçla yaptığı günlük işleri mutlak amaç haline getirmemelidir. Bireylere her koşulda iktidar perspektifi verilmelidir.

– Örgütlenmede iş bölümü politik araçların farklı olmasından dolayı kaçınılmazdır. Ama belirli bir bölümde uzmanlaşma bireyin sosyalist tarafını geriletmemelidir.

– Devrimci örgüt yığın örgütü değildir. Halklaşmaz, sınıflaşmaz! Böyle bir örgüt (gerekli değerleri bünyesinde oluşturmuşsa) toplumun en ileri unsurudur. Toplumsallaşması ancak örgütün isteğinin toplumun isteği haline gelmesi, toplumun onun tarafına geçmesiyle olur.

– Örgütteki her bireyin başarısı ya da başarısızlığı bütün örgütü etkiler. Bu diyalektik bir yasadır. Bu nedenle bireylerinde ve mekanizmalarında olumsuzlukları kaldırdığı oranda başarısı artar.

– Örgüt bireylerine ve bireylerine bağlı olanlarına özel durumlarda (gözaltı, cezaevi, ölüm v.b.) yoldaşça yardım elini uzatmalıdır.

– Örgüt bireylerinin 1+1=2 şeklinde matematiksel toplamı değil, gerekli mekanizmalarının bilinçli bir şekilde oluşturulmasıyla bundan daha fazla güç oluşturandır. Örnek olarak bir aracın hızını yüz kişi toplansak saatte yüz kilometreye ulaştıramayız, ama gerekli mekanizmayı bilinçli bir şekilde biraraya getirirsek gaz pedalına yumuşak bir basınçla aracın hızını yüz kilometreye ulaştırabiliriz.

Günümüzde artık devrimci kavramı yetmemektedir. Devrimciye kimlik kazandıran devrimci kavramının yanına getirilen sıfattır. Örgüt bu sıfatı sosyalist olarak oluşturmaya teorisiyle, pratiğiyle, ahlak anlayışıyla önem vermelidir.

Birey-örgüt ilişkisinde son nokta hiç unutulmamalıdır: Bizim ulaşmak istediğimiz 'Yeni İnsan'dır.

TÜRKİYE CEPHESİNDE

UMUT ve korku birbirinin düşmanıdır.
KORKU olan yerde umut yoktur.
KÜRDİSTAN' dan korku kovuldu. Umut yerleşiyor.
TÜRKİYE'de korkunun karargahı sallanıyor. Korku vardır. Ancak korku, bir varlık savaşına giriyor. Rejim şu anda Kürt mücadelesinin Türkiye topraklarında böylesine bir yan etkisi olmasından endişeleniyor. Endişe, korkunun başlangıcı ve türüdür.
SON zamanların TC-PKK Savaş Alanı, böyle bir endişeye tanıklık ediyor. Rejim, PKK ile savaşın yakın bir zamanda kazanılamayacağını kabul etmişe benziyor. Buna karşılık, PKK'nin yenilemediğinin Türkiye'ye ulaşmasını ve etkilemesini önlemek istiyor.
ANKARA, bu endişesinde haklıdır. Kendisi açısından çok önemli bir noktayı görmüştür. Önemli nokta şöyle özetlenebiliyor: Bir kez, 1980 yıllarının başı, Türkiye devrim kümelerinin yenilmesine tanıklık etmiştir. Türkiye devrimci kanalları, beklenenden çok daha hızlı bir biçimde yenik duruma düşmüştür. İkincisi, 1990 yıllarının başları Sovyet sosyalizminin yıkılışına tanıklık etmiştir. Böylece seksen ve doksan yıllarının başlarını içine alan on yıllık bir zaman içinde, hem Türkiye ve hem de Amerikan emperyalizmi, cephelerini boşaltmışlardır. Tehditleri yerle bir ettikleri havasına kapılmışlardır.
YENMEK, ayrı bir psikolojidir. Doğu insanının, Arap'ın, Türk'ün, İranlı'nın, Kürt'ün kimliğinin bir yanında her zaman saklı ve harekete geçmeye hazır bir eziklik olması, en azından son iki ya da üç yüz yıldır hep yenilmelerindendir. Avrupalı'nın ve Amerikalı'nın hep kendi güvenli olması ve her zaman, en umulmadık bir anda, kişiliğinde saklı küstahlık mekanizmalarının harekete geçişini engelleyemeyişi, iki ya da üç yüz yıllık bir zamanda hep yenen taraf olmalarındandır.
KÜRT mücadelesine bir de bu açıdan bakmak gerekmektedir. Deneyimli ve oyunlar repertuarı geniş Türkiye yönetenleri bu açıdan bakmakta gecikmediler. Kürt mücadelesi, Türkiye devrimci kanallarını atalete sürüklenmiş olan Türkiye rejiminin gücü konusunda kuşkular getirmektedir. Demirel Hükümeti'nin PKK kuvvetlerini paralize etmek için Washington ayağına fazla umut bağlaması ve bu ayağın kullanılmasından önce aşırı umutlar yaratılması yanında Şam manevralarının da sonuç vermemesi ve hatta PKK lideri Öcalan'ın Bekaa Vadisi'ni boşaltma işini bir oyuna çevirmesi, Ankara'yı, gösterildiğinden de zor duruma sokmuştur. Her gün PKK'nın "bir belinin kırılması" haberlerini PKK eylemlerinin izlemesi de bir inandırıcılık sorunu yaratmıştır.
İNİSİYATİFİN, PKK ve Apo'ya geçtiği izlenimi açıkça ortaya çıkmaktadır: Dikkatli ve çekingen Cumhuriyet Gazetesi bile "Olayların Arkası" köşesinde, Güney Kürdistan'da iki PKK kampının Türk komandoları tarafından alınması projesini, daha başından önemsizliğe mahkum etmektedir. Gerilla kuvvetlerinin kamp boşaltmayı ve daha sonra hücuma geçmesini yapılan savaşın niteliğinden saymaktadır.
GELİŞMELER, Ankara tarafını, savaşı olmasa bile psikolojik savaşı kazanmaya büyük önem verir bir hale getirmiştir.
PSİKOLOJİK savaşta ise Hükümet, son zamanlarda, beklediğinden çok daha gayretli bir müttefik bulmuştur. Buna, geçici olarak, büyük basının komandolaşması demek mümkündür. İstanbul basını, son zamanlarda, PKK karşıtı savaşı kendisinin savaşı saymış, her türlü tutarlılık kaygılarını bir tarafa bırakarak, resmi televizyonu çok geride bırakan yayınlar yapmaya başlamıştır. İstanbul basınının "zaptedildiğini" ilan ettiği kamplara, resmi televizyon, sadece yaklaşıldığını bildirmektedir.
BUNUN, basının içinde bulunduğu durumu aşan bir önemli nedeni üzerinde düşünmek gerekmektedir. Kürt mücadelesi, Cumhuriyet Türkiyesi için şimdiye kadar ne TKP, ne TİP ve ne de THKP tarafından oluşturulamayan bir "tehdit" ile karşı karşıya bırakmıştır. Şeyh Sait ile başlayan baş kaldırılar karşısında bile düzen böylesine bir varlık korkusu duymamıştır.
EKLENECEK yan şudur: Türkiye basını, üniversiteleri, eski zamanlarla karşılaştırılamayacak ölçüde düzenle ve oligarşik bir biçim alan yapıyla bütünleşmiştir. Bu nedenle büyük basın ve üniversite, büyük yargıçlar, PKK tarafından temsil edilen tehlikeyi, öncelikle kendi durum ve refahlarına yönelik görmeye başlamışlardır. PKK bir tehdit olmuştur ve bu tehdit, büyük basını, üniversitenin yöneten kademelerini, büyük yargıçlarını, kendi düzenlerinin geleceğinden korkan bir hale getirmiştir.
İSTEMEDEN PKK Türkiye cephesine girmiştir. Artık büyük basın, üniversitenin yöneten kademeleri ve büyük yargıçları için PKK ile mücadele bir Kürt sorunu değil, doğrudan doğruya kendilerinin kişisel düzenlerini koruma mücadelesidir. Bu, yeni bir durumdur. Bu durumla Hükümet, beklenenin ötesinde gayretli bir müttefik bulmuştur. Basın, savaşan komandoları hiç aratmayan bir şahinler ordusu görünümündedir.
DÜŞÜNÜLECEK nokta burasıdır.
SORUN, Türkiye Cephesi'ni içine almaktadır.
YAPILACAKLAR, yapılmak durumundadır. Artık zaman geçmek üzeredir.